

Els i les joves en el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2009

**Observatori del Treball
de les Illes Balears**

Versión en castellano a partir de la página 61

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria
de Turisme i Treball

Els i les joves en el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2009

OBSERVATORI DEL TREBALL DE LES ILLES BALEARS

Invertim en el seu futur

Cofinanciado por:

UNIÓN EUROPEA
FONDO SOCIAL EUROPEO

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria
de Turisme i Treball

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director General de Planificació Estratègica

Coordinació: Delia Riera Tur

Autors: Delia Riera Tur, Maria del Mar Ribas Mas, Laura Alomar Llorente,
Catalina Martorell Company, Baltasar Miguel Ramis Llabrés

Impressió: amadip.esment
Dipòsit legal: PM-1739-2010
ISBN: 978-84-693-2640-4

Si voleu més informació i/o subscriure-us als informes de l'Observatori del Treball de les
Illes Balears podeu adreçar-vos a otib@dgplaes.caib.es o bé:

Direcció General de Planificació Estratègica
Conselleria de Treball i Formació
Plaça de Son Castelló, 1
Polígon de Son Castelló. 07009 Palma
Tel.: 971 17 63 00
www.caib.es
<http://turismeitreball.caib.es>

Aquesta publicació ha estat cofinançada per la Unió Europea, Fons Social Europeu i
impresa en paper ecològic.

Es permet reproduir totalment o parcialment la informació que conté aquest informe,
sempre que se n'esmenti la font i l'autoria.

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	5
1. CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL DELS JOVES.....	7
2. PARTICIPACIÓ DELS JOVES EN EL MERCAT DE TREBALL.....	12
2.1. Activitat.....	12
2.2. Ocupació.....	13
2.3. Condicions laborals	16
2.4. Atur	18
3. POLÍTIQUES ACTIVES.....	22
4. ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS.....	25
5. ANNEX DE QUADRES I GRÀFICS.....	29
6. RELACIÓ DE FONTS I INDICADORS	59

PRESENTACIÓ

Els joves són el col·lectiu més afectat per l'actual crisi econòmica, com ja es va veure en l'informe de 2008, ja que la major intensitat de la pèrdua d'ocupació es va concentrar en aquest col·lectiu. Els joves presenten greus dificultats per inserir-se en el mercat de treball i això els du en moltes ocasions al desànim o a fer feina en condicions inferiors a la seva formació i capacitat. Des de l'avinencesa que aquestes dificultats no són només cícliques sinó també estructurals es justifica més que mai el seguiment específic d'aquest col·lectiu i, en conseqüència, l'elaboració d'un estudi detallat.

Aquest informe integra la informació relativa als joves menors de 30 anys procedent de diverses fonts estadístiques. S'inicia amb les dades bàsiques del col·lectiu de joves referents a demografia, estudis, formació i habitatge. Els indicadors educatius mostren el 2009 una millora, en part perquè la crisi està canviant la percepció de la població sobre la importància de la formació i el seu lligam amb l'ocupació. A més, el fet de no trobar feina ha empès molts joves a prolongar la seva etapa formativa o a reprendre novament els estudis que havien abandonat per integrar-se en un mercat de treball que demanava menys credencials formatives, i del qual ara han estat expulsats. Malgrat això, les Illes Balears continuen situant-se a la coa d'Espanya, i per extensió, d'Europa, pel que fa als resultats dels principals indicadors educatius i formatius.

En un segon apartat, es fa un repàs als principals indicadors sobre la participació dels joves en el mercat de treball. En aquest cas, s'observa com els joves, que ja patien un descens continuat en el nombre de persones ocupades des de 2006, han vist com la seva situació s'ha agreujat notablement, fins al punt que aquest col·lectiu acumula gairebé el 60 % de la pèrdua interanual de l'afiliació del conjunt de les Balears. La seva taxa d'atur, per la seva banda, es manté per sobre de la del conjunt de la població i se situa a les Balears en el 24,1 %, circumstància similar a la de la majoria de països de l'OCDE, en què l'increment de l'atur entre els joves ha superat amb escreix el dels adults.

Des de la Conselleria de Turisme i Treball es continua fent feina per posar en marxa noves iniciatives i programes destinats a millorar i generar noves oportunitats d'inserció laboral. En l'actual conjuntura sociolaboral, la formació esdevé l'instrument més adequat per millorar les oportunitats d'inserció laboral de les persones. Per això, el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) destinarà més de 5,5 milions d'euros (5.552.407,48 euros) per a la posada en funcionament de 3 escoles taller, 3 cases d'oficis i 19 tallers d'ocupació que donaran formació i feina a 269 persones desocupades. El Pla d'Ocupació de les Illes Balears 2009-2011 ja apuntava en la direcció de donar més atenció als col·lectius més vulnerables del mercat de treball, així com augmentar la capacitat de generar ocupació a través de projectes com els de les escoles taller, cases d'oficis i tallers d'ocupació.

A la vegada, hem de seguir impulsant l'oferta de formació professional per a l'ocupació per tal que les demandes del nostre teixit empresarial trobin les persones amb les qualificacions professionals adients i així evitar que cap oportunitat de creació de feina es perdi.

Per altra banda, properament es posarà en marxa un programa extraordinari per afavorir la inserció laboral dels joves. Un programa que suposarà l'adaptació de tots els instruments de les polítiques actives d'ocupació a les especificitats dels joves. Aquest és un repte que hem d'encarar i que s'ha d'escometre des d'una perspectiva estructural i de manteniment en el temps. Sens dubte, els nostres joves s'ho mereixen com a llavor que són del nostre futur col·lectiu.

SR. LLORENÇ POU GARCÍAS
Director general de Planificació Estratègica

HBLE. SRA. JOANA M. BARCELÓ MARTÍ
Consellera de Turisme i Treball

1. CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL DELS JOVES

Les darreres dades del padró municipal a 1 de gener de 2010¹ situen la població de les Illes Balears en 1.105.184 persones, de les quals 210.077 tenen entre 15 i 29 anys. Per sexes, el 50,6% són homes i el 49,4% són dones, percentatges similars al conjunt de la població (50,2% i 49,8%). Per illes, el 77,9% de la població jove de les Illes es concentra a Mallorca, el 8,3% a Menorca i el 13,7% restant a les Pitiüses.

En conjunt, representen el 19% del total de la població, sent les Balears la sisena comunitat autònoma amb més població jove, per davant de la mitjana nacional (18%). A les Pitiüses, de fet, el pes dels joves (21,3%) està lleugerament per damunt de la mitjana esmentada, de manera que Eivissa i Formentera són les illes més rejuvenides de tot l'arxipèlag.

A causa del descens de les taxes de natalitat i de la major esperança de vida, la població de les Balears -com la de la major part dels països desenvolupats- està envellint progressivament. Respecte al 2008 la població jove a les Balears s'ha vist reduïda en un 2,8%, mentre que el conjunt de la població ha augmentat en un 0,9%. Considerant un període més ampli, dels anys 2000 a 2009, el creixement acumulat de la població jove ha estat d'un 3,8%, molt per sota del creixement del total de la població (25,8%). Així, mentre que la població d'entre 15 i 29 anys l'any 2000 representava el 23% de la població total, el 2010 davalla fins al 19%.

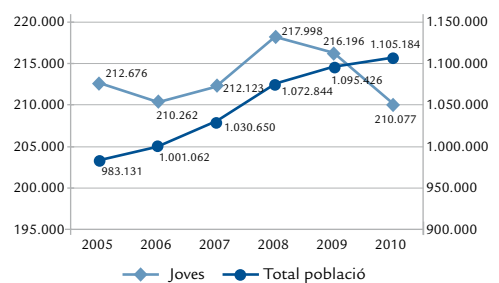
Malgrat tot, la tendència a l'envelliment és menys accentuada a les Balears que al conjunt estatal, gràcies a la immigració de gent jove per motius laborals. En els darrers nou anys (2000-2009) s'ha produït un increment molt important de les persones estrangeres dins del col·lectiu dels joves (265%), i el pes dels primers respecte de la població jove total assolix el 26,8% durant el 2009, quan en el 2000 era del 7,6%.

Així, l'índex de reemplaçament² a les Balears el 2010 és del 85,1%, fet que implica que queda garantit el reemplaçament de les persones de 60 a 64 anys per joves de 20 a 24 anys. A l'àmbit nacional l'índex és superior, d'un 92,0%. De la mateixa manera, l'índex d'envelliment³ se situa el mateix any a les illes en un 87,0%, notablement inferior a l'índex de 108,0% a l'àmbit nacional.

Les projeccions de població a curt termini de l'INE indiquen que l'any 2019 el major increment de població serà entre els majors de 64 anys, de manera que la taxa de

La població jove de les Illes Balears és de 210.077 persones a 1 de gener de 2010, el 19 % del total de residents

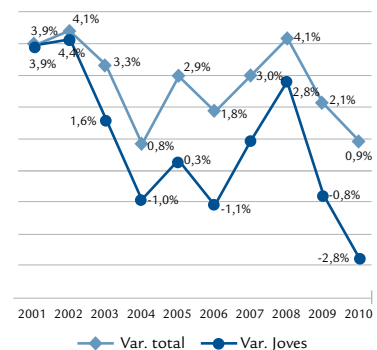
Població total i població jove (de 15 a 29 anys) de les Illes Balears. (2005-2010)

Font: OTIB a partir de les dades del padró municipal. INE.

La població jove a les Balears s'ha reduït un 2,8 % durant l'any 2009, mentre que el conjunt de la població ha augmentat un 0,9 %

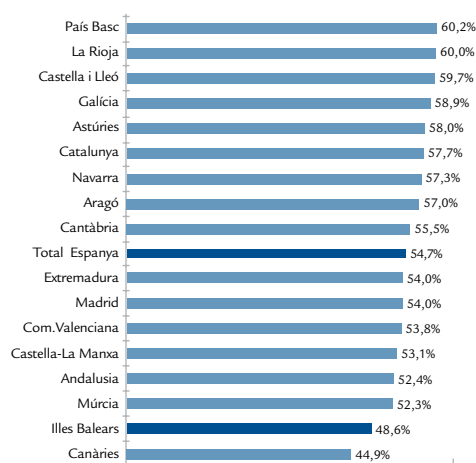
Variació percentual de la població total i la població jove (de 15 a 29 anys) de les Illes Balears. (2001-2010)

Font: OTIB a partir de les dades del padró municipal. INE.

La projecció de la taxa de dependència a les Illes per a l'any 2019 és d'un 48,6 %

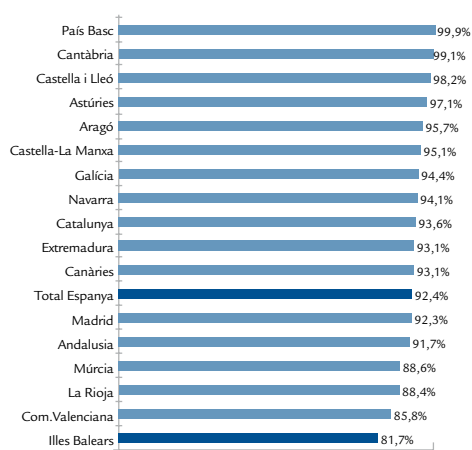
Projecció de la taxa de dependència per comunitat autònoma i total Espanya (2019)

Font: OTIB a partir de les dades de la projecció de població de l'INE.

La taxa d'escolarització als 16 anys a les Illes Balears és d'un 81,7 %, la més baixa de l'Estat

Taxa neta d'escolarització als 16 anys per comunitats autònomes (2008-2009)

Font: MECD. Estadístiques dels ensenyaments no universitaris. Sèries per comunitats autònomes

dependència⁴ mantindrà el seu creixement i se situarà en un 48,6% a les Illes i un 54,7% a Espanya. Per a l'any 2049, l'INE estima que dita proporció augmentaria a l'àmbit nacional fins a assolir 9 persones inactives per cada 10 en edat de fer feina (taxa de dependència de 89,6%), sent una gran part majors de 65 anys (taxa de 60,6%) i sense que es pugui comptar amb un increment de la natalitat que reequilibri la situació.

Per tant, la població potencialment activa haurà de realitzar el doble d'esforç per a finançar les necessitats d'una majoria dependent de la població. Sens dubte, això augmenta la importància de l'educació en l'àmbit laboral. Des d'una perspectiva de sostenibilitat econòmica, resulta essencial afavorir l'adequació entre la formació i el mercat de treball, ja que tant les divergències verticals (de sub o sobrequalificació) com horitzontals (quan la formació rebuda no es correspon amb la feina) tenen efectes d'augment de costos i de disminució de la productivitat. A més, òbviament, del desànim personal que generen aquestes disfuncions.

Per això, s'analitza la competència educativa dels joves balears a través dels principals indicadors de la UE per al seguiment dels objectius de 2010 dels sistemes educatius i formatius.

A les Illes, la taxa d'escolarització als 16 anys durant el curs 2008-2009 era de 81,7% enfront al 92,4% de mitjana nacional. La taxa d'escolarització corresponent als 18 anys era un 31,4%, també inferior a la mitjana nacional (37,2%). De fet, les Illes presenten les taxes d'escolarització als 16 i als 18 anys més baixes de tot l'Estat, tot i que enguany es produeix un canvi en la tendència de decreixement d'anys anteriors i es recuperen els nivells de 2002 i 2003. A l'àmbit nacional aquesta pujada és encara més pronunciada, probablement perquè la crisi està canviant la percepció de la població sobre la importància dels estudis a l'hora d'aconseguir un lloc de feina.

També el curs 2007-2008 la taxa bruta de graduació en educació secundària obligatòria per als joves de les Balears és d'un 59,7%, quasi set punts percentuals per sota del curs 2001-2002 i dotze per sota la mitjana estatal (71,5%). Les dones joves presenten una taxa (65,6%) clarament per sobre de la del col·lectiu masculí (54,2%).

Pel que fa a la taxa d'abandonament escolar prematur -que reflecteix la població de 18 a 24 anys que no ha completat el grau d'educació secundària de segona etapa i no segueix cap tipus d'educació-formació-, el 2009 es va situar a les Balears en el 40,8%, mentre que el total nacional era del 31,2%. Ampliant la comparació, la taxa mitjana a la UE-27 és del 14,4%, sent per exemple a Alemanya del 11,1%; a França, del

12,3%; i a Itàlia, del 19,2%. A senyalar que l'objectiu fixat a Lisboa era assolir una taxa del 10%, quatre vegades menys que l'actual de les illes.

Quant als estudis universitaris i segons dades de l'Eurostat, l'any 2008 el percentatge d'estudiants universitaris respecte a la població de 20 a 24 anys és a les illes de 26,7%, mentre que la mitjana espanyola assoleix un 63,9%, i a altres països com Alemanya o França arriba a 46,2% i 53,6% respectivament. Destaca el baix percentatge d'universitaris de la nostra comunitat, que es correspon amb les baixes taxes de graduació i les altes xifres d'abandonament escolar.

Concretament, segons el Servei d'Estadística i Qualitat Universitària (SEQUA) de la UIB (Universitat de les Illes Balears), el curs 2008-2009 es van matricular 12.719 alumnes. Tot i que el 62,2% eren dones, encara es manté una segregació de gènere per tipus d'estudis. Així, el mateix curs el percentatge d'homes en estudis científics i tecnològics (31%) és notablement major al de dones (20%); al contrari, en estudis de pedagogia, magisteri i lletres elles superen als homes en proporció (29% envers el 12% respectivament).

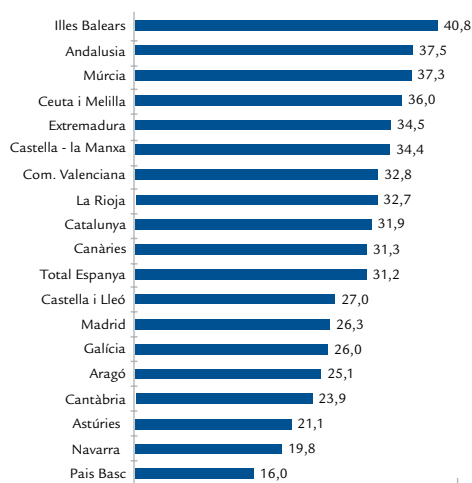
Aquestes diferències continuen quan s'observen les taxes de graduació en ensenyaments universitaris del Ministeri d'Educació per al curs 2006-2007, que en el cas dels llicenciats a les Balears és d'un 5% respecte al 18,1% en el conjunt de l'Estat. Una vegada més, el col·lectiu femení (6,7%) presenta uns millors resultats que els seus homòlegs masculins (3,4%) a les illes.

Finalment, cal ressaltar un altre indicador de comparació internacional en matèria d'educació i implantació de les tecnologies, per la seva rellevància en l'àmbit laboral. Segons recull l'informe del Ministeri d'Educació i Ciència de 2009, les escoles públiques de les illes disposen d'un sol ordinador per cada 7,4 alumnes, respecte a una mitjana nacional de 4,5. Es tracta, de nou, del pitjor ràtio autonòmic.

En resum, els indicadors esmentats mostren que els nostres joves es troben en una posició de fort desavantatge competitiu en matèria d'educació, tant a l'àmbit nacional com internacional, que limita la seva ocupació i redueix la seva productivitat laboral. Aquest diferencial negatiu s'ha explicat tradicionalment per l'elevada demanda de mà d'obra sense requeriments de qualificació que es generava a les illes, fet que ha facilitat la primerenca inserció laboral de la joventut balear i nouvinguda. Però ara que la crisi ha reduït dràsticament la oferta de llocs de feina, aquesta manca de formació dificulta el seu reciclatge professional en altres ocupacions i limita la seva mobilitat geogràfica.

La taxa d'abandonament escolar prematur és del 48,8 % a les Balears, del 31,2 % de mitjana nacional i del 14.4 % de mitjana a la UE 27

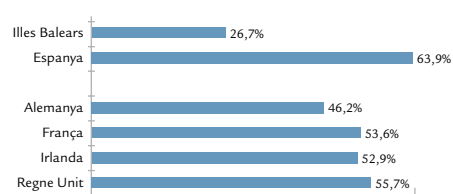
Abandonament escolar prematur per comunitats autònomes. (2009)

Font: MECD. Les xifres de l'educació a Espanya. Estadístiques i indicadors

El percentatge d'alumnes universitaris respecte a la població entre 20 i 24 anys a les Illes per al curs 2008 és un 26,7 % mentre que la mitjana espanyola és de 63,9 %

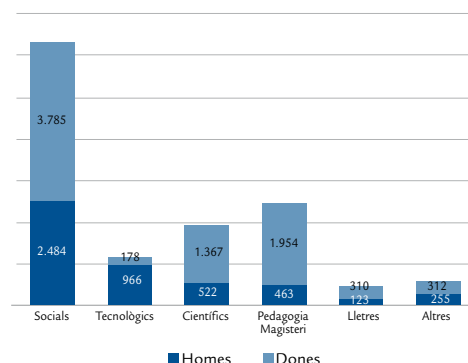
Alumnes universitaris com a percentatge de la població de 20-24 anys (2008)

Font: OTIB a partir de dades de l'EUROSTAT.

Les dones es matriculen més que els homes a la UIB (62 % respecte al 38 %), però roman una marcada segregació de gènere per tipus d'estudis

Alumnes matriculats a la UIB el curs 2008-2009 per tipus d'estudis i sexe

Font: OTIB a partir de les dades del SEQUA

Els joves de les Illes s'emancipen més aviat que els nacionals (taxa del 55,2 % respecte al 46,4 %), tot i que la taxa ha davallat significativament amb la crisi

Taxa d'emancipació de la població jove a les Illes Balears i a Espanya (4T 2008 i 4T 2009)

	HOMES		DONES	
	4T 2008	4T 2009	4T 2008	4T 2009
Illes Balears	53,5%	48,9%	62,5%	62,1%
Espanya	41,6%	41,3%	51,4%	51,9%

Font: OTIB a partir de l'OBJOVI

Afortunadament, l'efecte positiu d'aquesta crisi és que pareix estar canviant la importància que joves i adults atorguen a la formació. A l'àmbit nacional, el Ministeri d'Educació ha registrat un increment del 6,4% en el nombre d'alumnes matriculats a FP en el curs 2010-2011⁵, fet que atribueix a una major conscienciació familiar sobre el paper de l'educació a l'hora d'obtenir una feina de qualitat. En el mateix sentit, els Quaderns Gadeso (número 172, de setembre 2010) publiquen una enquesta segons la qual el 81% dels ciutadans de les Balears reconeix la importància de l'educació per a millorar les possibilitats d'accedir a un lloc de feina estable i de qualitat.

Un altre fet associat a la primerenca inserció laboral dels joves balears és la seva emancipació familiar, també més elevada que la mitjana nacional. Segons el darrer informe de l'OBJOVI, la taxa d'emancipació dels joves illencs durant el quart trimestre de 2009 fou del 55,2%, quan la del conjunt de l'Estat era del 46,4%. Per sexes, aquest indicador mostra que un 62,1% de les dones joves de les illes estan emancipades, respecte del 48,9% dels homes joves. En tot cas, el fet més destacat és la disminució de la taxa des del quart trimestre de 2008, quan de mitjana assolí el 57,9% i pels homes, específicament, el 53,5%. L'augment de l'atur, major entre el col·lectiu masculí, explica aquest comportament.

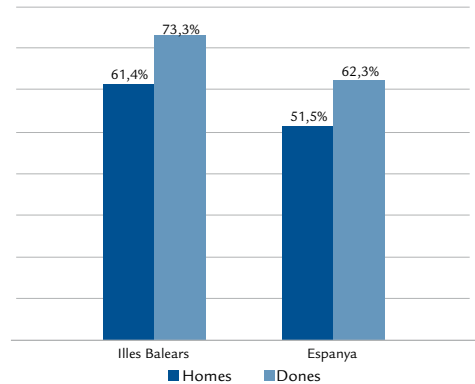
Així mateix, destaca l'esforç econòmic que suposa per als joves de les Illes adquirir un habitatge lliure. El quart trimestre del 2009 arriba al 65,6% del seu salari, respecte al 56,1% de la mitjana estatal. Aquest esforç no és equitatiu en ambdós sexes, superant les dones la inversió proporcional que han de fer (73,3%) respecte a la dels homes (61,4%). Cal assenyalar que malgrat que aquestes quantitats són elevades, reflecteixen la baixada de preus patida pel mercat immobiliari, ja que al quart trimestre del 2008 a les Illes Balears es necessitava el 106,7% del salari.

En conclusió, el futur dibuixa un mercat de treball caracteritzat per una generació de reemplaçament escassa i poc qualificada que, tanmateix, haurà de fer feina més anys. Els joves s'enfrontaran a importants canvis en l'àmbit del treball relacionats amb la globalització, l'increment de la competència i el ràpid desenvolupament de les tecnologies de la informació. Per això, és imprescindible que augmentin la vessant més internacional de la seva formació, que participin en les noves tecnologies i que desenvolupin la seva capacitat de relacions i d'innovació.

Paral·lelament, els governs i els diferents agents socials implicats en els àmbits de l'educació i laboral hauran de millorar la seva capacitat per a preveure i encaixar la futura demanda i oferta de feina, tot i atesa la dificultat d'encertar el futur d'una realitat canviant.

Els joves balears han d'invertir el 65,6 % del seu salari per adquirir un habitatge, respecte al 56,1 % de mitjana nacional

Cost d'accés a l'habitatge de la població jove a les Illes Balears i a Espanya (4T 2009)

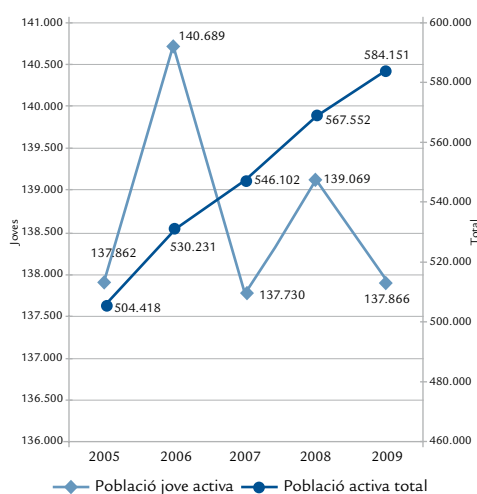
Font: OTIB a partir de l'OBJOVI

2. PARTICIPACIÓ DELS JOVES EN EL MERCAT DE TREBALL

2.1 ACTIVITAT

La població jove activa s'ha reduït quasi un 1 %, mentre que el conjunt de la població activa a les Illes s'ha seguit incrementant un 2,9 %

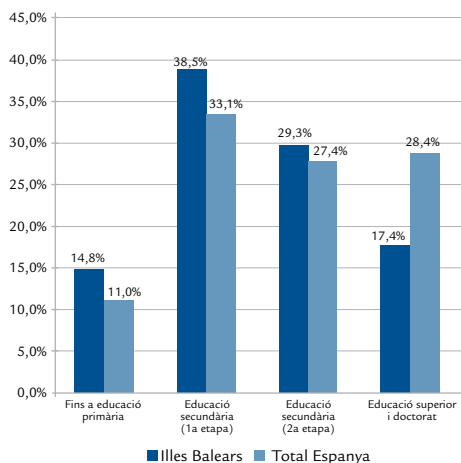
Evolució població activa menor de 30 anys i total a les Illes Balears (2005-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

El 17,4 % dels joves actius de les Illes Balears té estudis superiors

Distribució percentual de la població jove activa per grau d'estudis (2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

La població activa jove se situa en 137.866 persones el 2009. Per sexe, el pes d'ambdós col·lectius roman equilibrat (un 50,2% són homes i el 49,8% restant són dones).

En termes d'evolució, tot i que el conjunt de població activa⁶ de les Balears continua augmentant durant 2009 (16.650 persones, un 2,9%), la població activa jove experimenta un lleuger descens (-1.202 persones, un 0,9%), paral·lel a la davallada registrada al padró (6.119 joves residents) respecte a 2008. El major descens d'efectius prové del col·lectiu masculí (-981 persones), ja que les dones tan sols disminueixen en 221 persones. Aquest descens de població jove activa també es dona, i de forma més accentuada, a l'àmbit nacional (-5,5%) i en el conjunt de la UE-27 (-1,4%).

La tendència generalitzada a l'envelliment de la població activa provoca que el pes dels joves sobre el conjunt de la població activa davalli constantment des de 2005, de manera que l'any 2009 la seva participació sobre el total de població activa ha estat del 23,6% a les illes, del 22,6% al conjunt estatal i del 22,4% de mitjana a la UE.

Del seu perfil, cal destacar que el gruix d'actius se centra en el grup de 25 a 29 anys (un 55,1%). Respecte a 2008 les franges de 16-19 anys i 25-29 anys han reduït el nombre d'actius, mentre que la franja de 20-24 anys s'ha incrementat un 4,7%. Els estrangers representen un 30,2% de la població jove activa durant l'any 2009, quan en el conjunt dels actius només assoleixen el 25,9%. Pel que fa al grau d'estudis, factor clau per a la seva incorporació al mercat de treball, tan sols un 17,4% dels joves actius de les Balears té estudis superiors, en comparació amb el 28,4% de mitjana del conjunt d'Espanya. En canvi, a les Balears es dona un major percentatge de joves amb estudis de segona etapa de secundària (29,3%) que en el conjunt estatal (27,4%).

D'altra banda, es comptabilitzaven 58.240 joves inactius entre 16 i 29 anys a les Balears durant el 2009, 635 menys que en el 2008. La diferència és atribuïble a la reducció del total de població jove, ja que com s'ha vist, no s'ha incrementat tampoc el nombre de joves actius. La principal causa d'inactivitat entre els joves és el fet d'estudiar (71,7%), seguit de les feines de la llar (24,7%). La crisi pareix haver influït en el nombre dels que estudien, ja que des de 2007 el percentatge ha pujat en 4,8 punts percentuals. Quant als que afirmen que es dediquen a les

feines de la llar, un 76,3% són dones, percentatge que no varia respecte als grups d'edat més grans. És a dir, que no s'aprecia cap progrés en el jovent respecte a la desigualtat de gènere.

La lleugera caiguda en el nombre de joves actius no es reflecteix en la seva taxa d'activitat⁷, que es manté durant el 2009 en el mateix valor que el 2008 (70,3%). No passa el mateix a l'àmbit nacional ni a la UE-27, on la taxa d'activitat dels joves s'ha reduït 0,8 p.p. i 0,4 p.p. respectivament. En tot cas, la taxa de les Balears és la major de l'Estat (mitjana de 65,6%) i superior a la mitjana europea (57,8%), atesa la incorporació més primerenca dels joves balears i dels nouvinguts al mercat de treball.

Per sexe, els homes joves presenten majors taxes d'activitat (75,9%) que les dones joves (64,5%), de manera que la bretxa de gènere que els separa és de 11,4 punts percentuals el 2009 a les Balears. Tenint en compte que en el conjunt de la població activa la diferència és de 15,5 p.p. a favor del col·lectiu masculí, sembla que entre els joves s'acurci aquesta diferència de gènere, tot i que encara queda per arribar a la plena equiparació de les dones en el mercat de treball.

Quant a l'evolució futura de la població activa, a mitjà termini destaquen dos aspectes. D'una banda, com ja s'ha dit, la magror de la població activa respecte a la inactiva, fet que obliga a considerar la necessitat d'incorporar efectius entre les dones –actualment amb una menor taxa d'activitat– i els homes d'edat més avançada, a fi d'evitar el deteriorament del sistema de la Seguretat Social. D'altra, el progressiu envelliment d'aquests actius, fet que entre d'altres qüestions tindrà influència sobre el tipus d'activitats que podran desenvolupar i l'adequació de la seva formació al lloc de feina.

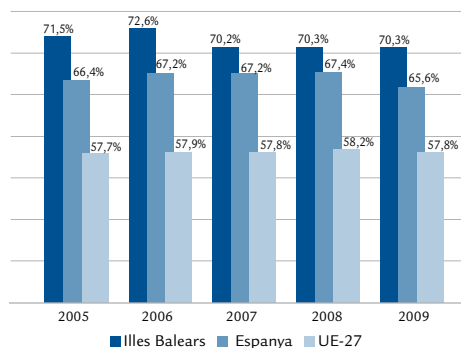
2.2 OCUPACIÓ

L'ocupació dels joves menors de 30 anys pateix un descens continuat any rere any des de 2006, que la crisi en el bienni 2008-2010 ha agreujat significativament. En 2009, la caiguda interanual assoleix el 16,9% segons els registres d'afiliació i el 8,7% segons l'EPA, percentatges ambdós clarament superiors al descens viscut pel conjunt de la població ocupada a les Balears (del del 6,5% segons la Seguretat Social i del 6,1% segons l'EPA).

Aquesta situació també s'ha donat en el conjunt de l'Estat i de la UE-27, on el 2009 s'han registrat descensos interanuals del 17,5% i 5,3%, respectivament, segons dades de l'EPA i l'Eurostat. No obstant això, es veu una gran heterogeneïtat en el comportament de l'ocupació jove en els diferents països europeus i així, mentre

La taxa d'activitat dels menors de 30 anys a les Balears (70,3 %) és superior a les mitjanes estatal (65,6 %) i europea (57,8 %)

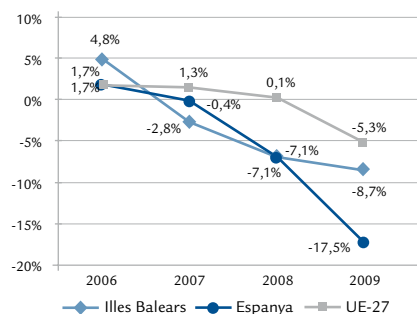
Evolució de la taxa d'activitat de la població menor de 30 anys a les Illes Balears, Espanya i la UE-27 (2005-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i de la LFS (Eurostat).

L'ocupació dels menors de 30 anys pateix un descens del 8,7 % a les Balears, del 17,5 % en el conjunt d'Espanya i del 5,3 % a la UE-27

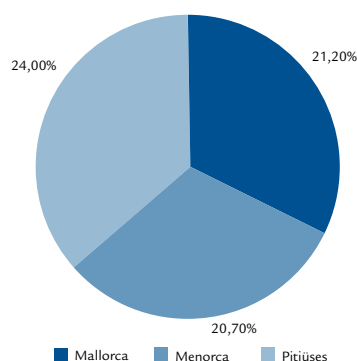
Evolució de la població que fa feina menor de 30 anys de les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2006-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i la LFS d'Eurostat.

El pes dels joves afiliats sobre el total dels règims a les Illes ha passat del 31,2 % l'any 2000 al 20,1 % durant el 2009

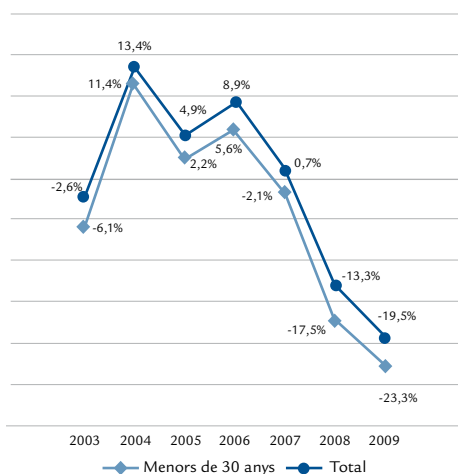
Pes dels joves afiliats a la Seguretat Social sobre el total dels règims d'afiliació per illes (2009)

Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Els joves han patit un descens en la contractació del -23,3 %, major que el del conjunt de la població (-19,5 %)

Taxes de variació de la contractació per grups d'edat a les Illes Balears (2003-2009)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

que Irlanda i Espanya pateixen descensos propers al 20%, a Alemanya i França la davallada es redueix a l'1,5%.

Així, en valors absoluts es comptabilitzen 85.096 persones de 16 a 29 anys d'alta a la Seguretat Social, el que suposa una pèrdua interanual de 17.340 joves, un 58,6% del total del descens d'afiliats registrats. D'aquesta manera, el pes dels joves afiliats sobre el total dels règims d'afiliació a les Illes Balears ha passat de representar el 31,2% el 2000 al 20,1% el 2009. A les Pitiüses, que es caracteritzen per tenir els residents més joves de les Balears, els menors de 30 anys suposen el 24% dels assalariats del règim general de la Seguretat Social. A continuació es col·loca Mallorca, amb un 21,2% i, en darrer lloc, Menorca, amb un 20,7%.

Per activitat econòmica, i segons dades de la Tresoreria de la Seguretat Social del primer trimestre de 2010, els joves fan feina majoritàriament en el comerç (22%), l'hoteleria (14,9%) i la construcció (13,1%), que conjuntament aglutinen la meitat dels seus afiliats en el règim general. En comparació, aquestes tres activitats només absorbeixen el 42,7% dels adults de 30 a 44 anys i el 39,6% dels majors de 44 anys. La principal conseqüència d'aquesta major concentració dels joves és que la crisi en la construcció i el comerç els ha afectat més.

Així, el grup de joves és el que ha experimentat el major descens en el nombre d'altres en el règim general respecte al primer trimestre de 2009 (-7.297 persones, una reducció del 12,1%), sobretot en les activitats de construcció (-2.041 afiliats menys, el 28% del total del descens interanual), de comerç (-1.750 altres) i les indústries de fabricació manual (-679 altres).

La nova contractació també reflecteix una retallada interanual del -23,3% entre el col·lectiu jove, quant per al conjunt de la població la caiguda ha estat del -19,5%. Durant el 2009 s'han registrat 130.771 nous contractes per a persones de 16 a 29 anys, fet que representa el 42,6% del total de la contractació registrada a les Balears (el 2002 sumaven el 54%). Les activitats que mostren el major descens respecte a 2008 entre els joves són l'hoteleria (-8.857 contractes menys que en el 2008), el comerç (-8.110 contractes) i la construcció (-7.607 contractes).

Si s'analitza el perfil sociodemogràfic d'aquesta població jove que fa feina es comprova que, de les 85.096 afiliacions esmentades anteriorment, el 51% són homes; que el 60,2% tenen entre 25 i 29 anys; i que el 28% són estrangers (la mitjana sobre el total d'ocupats és del 22,1%). Cal destacar també que només un 5,7% dels joves menors de 24 anys a la nostra comunitat cotitzen en el règim d'autònoms, quan la mitjana en el conjunt de l'afiliació és del 19,9%. Es tracta d'un percentatge molt baix, tot i que similar al del conjunt d'Espanya (6,1% i 17,9% respectivament).

D'altra part, segons l'EPA el 47,7% dels joves que fan feina a les Illes tenen estudis primaris o la primera etapa de secundària; el 31,3%, la segona etapa d'educació secundària; i el 21%, estudis superiors. De nou, s'observa que el col·lectiu femení presenta un coneixement educatiu més elevat que el masculí i, així per exemple, un 25,5% de les dones gaudeix d'estudis superiors, respecte al 16,9% dels homes. Per comparació, en el conjunt d'Espanya un 32,9% del joves que fan feina tenen estudis superiors. La diferència de les Balears respecte a Espanya és de gairebé 12 punts percentuals, i reflecteix clarament la posició dels efectius joves de les Illes en termes de resultats educatius i d'ocupació.

Això queda reflectit en la contractació, en què s'observa que les activitats més contractades pels menors de 30 anys són (per nivells a un dígit de CNO⁸): empleats administratius (nivell 4), treballadors dels serveis de restauració i venedors de comerços (nivell 5) i treballadors no qualificats (nivell 9). Aquestes tres feines representen el 72,5% del conjunt de contractació per a aquesta franja d'edat i destaquen per situar-se a la part inferior de la classificació caracteritzada per l'exigència d'una baixa qualificació. S'observa també la manca d'evolució en el tipus de feina contractada ja que l'any 2002 aquestes mateixes activitats representaven un 74,3% del total de contractes.

Quant a la taxa d'ocupació¹⁰ de la població jove a les Balears, presenta un retall progressiu, davallant des del 65,5% de l'any 2006 a l'actual 53,3% de 2009. Tot i així, segueix sent la segona més alta de l'Estat, 6,6 p.p. per sobre de la mitjana nacional (46,7%) i 4,4 p.p. superior a la mitjana europea (48,9%).

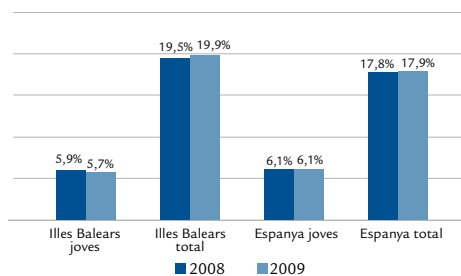
Per sexe, la taxa d'ocupació masculina es troba en tots els períodes analitzats per sobre la taxa femenina. Ara bé, aquesta diferència és menor en el col·lectiu de joves (2,2 p.p.) que en el conjunt de la població (11 p.p.), fet que apunta a una menor bretxa de gènere entre les generacions més joves.

És també important destacar la relació positiva que es dona entre el grau d'estudis i la taxa d'ocupació. Així, els joves balears amb estudis primaris tenen una taxa d'ocupació d'un 35,2%, que puja fins al 83,6% quan assoleixen estudis superiors.

En resum, els joves són un dels col·lectius més afectats per la crisi, atesa la seva major concentració en les activitats de la construcció i del comerç, una qualificació escassa i, com es veurà en l'apartat següent, una elevada temporalitat que facilita el seu acomiadament en comparació a altres modalitats contractuals. Un dels elements prioritaris per a millorar la seva ocupació és augmentar el seu nivell de formació, fet que afavoriria la seva mobilitat sectorial i geogràfica.

Tan sols el 5,7 % dels joves menors de 24 anys de les Illes cotitzen en el règim d'autònoms

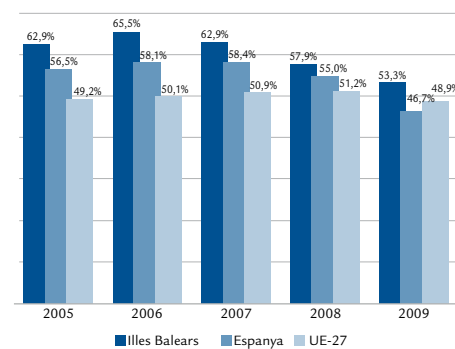
Pes dels afiliats autònoms respecte de tots els règims pels joves (16 a 24 anys) i totes les edats, Illes Balears i Espanya (2008-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

La taxa d'ocupació de la població jove de les Illes és més alta (53,3%) que la del conjunt de l'Estat (46,7%) i que la mitjana europea (48,9%)

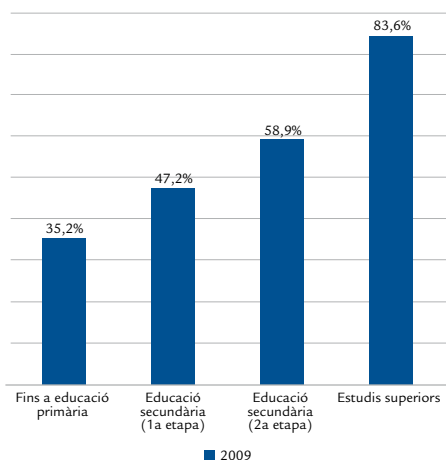
Evolució de la taxa d'ocupació de la població menor de 30 anys a les Illes Balears, Espanya i la UE-27 (2005-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i la LFS (Eurostat).

Els joves universitaris tenen la taxa d'ocupació més alta, un 83,6%, mentre que la dels joves amb estudis primaris davalla al 35,2%

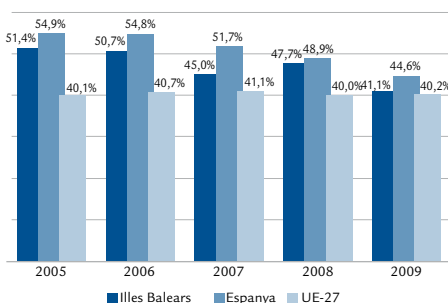
Taxa d'ocupació dels joves a les Illes Balears segons el nivell d'estudis (2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

La taxa de temporalitat dels joves de les Balears és del 41,1%, similar a la de la UE-27 (40,2%)

Evolució taxa de temporalitat de la població menor de 30 anys a les Illes Balears, Espanya i la UE-27 (2005-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i la LFS (Eurostat).

També pareix recomanable promoure, entre d'altres mesures, el desenvolupament de l'esperit emprenedor entre els joves, fet que crearia alhora creixement econòmic i un increment de la demanda de mà d'obra.

En aquest sentit, les administracions públiques han de realitzar un esforç important tant en la implantació de polítiques educatives de foment de l'emprenedor com en mesures de promoció. Aquest és ja, a l'àmbit nacional, un dels objectius marcats a l'eix 6 del Programa Nacional de Reformes (PNR) 2005-2010¹¹, que proposa augmentar la creació d'empreses en un 25% mitjançant el foment de l'esperit emprenedor, especialment entre joves i dones. També en el Reial decret 1300/2009, de 31 de juliol¹², s'estableix una mesura per fomentar l'ocupació autònoma mitjançant la possibilitat de capitalitzar les prestacions per atur fins el 80% per a joves menors de 30 anys. En l'apartat 3 de polítiques actives s'analitzen les mesures preses per la Conselleria de Turisme i Treball el 2009.

2.3 CONDICIONS LABORALS

Segons les dades de l'EPA, els joves de les Illes Balears pateixen més que els adults les relacions temporals en el lloc de feina, acumulant en el 2009 una taxa de temporalitat¹³ del 41,1%, respecte a la del 24,9% del total dels ocupats. En comparació, a Espanya la taxa dels joves és del 44,6% i a la UE-27, del 40,2%.

Tot i que els percentatges romanen molt elevats, val a dir que tant a les Illes com a l'àmbit nacional la taxa de temporalitat ha patit una retallada important des de l'any 2005 (-10,3 p.p.) i s'ha anat acostant als valors de la mitjana europea que, durant aquest mateix període, s'han mantingut pràcticament estables (0,1 p.p.).

En la nova contractació també s'aprecia una alta quantitat de temporalitat, ja que del total de contractes realitzats a joves el 2009 només un 10,9% son indefinits. De fet, ha baixat més la contractació indefinida (-33,5%) que la temporal (-21,8%). Els contractes formatius, especialment dirigits als joves, segueixen sent una modalitat residual i registren 895 contractes en el 2009, un 0,68% del total dels signats i 417 menys que en el 2008, fet que suposa una reducció interanual de 0,09 punts percentuals. Cal assenyalar que amb la intenció d'augmentar l'ús d'aquesta modalitat, la nova Llei 35/2010 de reforma laboral ha introduït algunes modificacions, com la interrupció del còmput de la duració del contracte en determinades situacions (incapacitat temporal, maternitat...) o l'ampliació dels col·lectius no subjectes al límit d'edat (entre 16 i 21 anys).

D'altra banda, puja el pes dels contractes a jornada parcial sobre el total de nova contractació en el col·lectiu de joves:

des del 26,2% el 2008 fins al 32,5% el 2009. Respecte a la durada dels contractes temporals realitzats als joves, es pot destacar la seva durada en dies, inferior a la del total de la població. Així, un contracte temporal per a un jove és de 81,9 dies de mitjana, mentre que per al total de la població és de 90,1 dies. A més, aquest darrer any s'ha acurçat la mitjana de dies dels contractes en ambdós casos.

En resum, la crisi ha comportat un empitjorament de les condicions dels contractes de treball, augmentant la seva temporalitat i parcialitat, mentre disminueix la seva durada.

Del seu costat, el salari mitjà dels joves menors de 25 anys a les illes l'any 2008¹⁴ era de 13.570 € anuals, equivalent tan sols al 66,6% del salari mitjà de 20.388 € del conjunt de treballadors balears. A més, amb el pas dels anys les diferències s'han anat accentuant, ja que des de l'any 2004 el salari dels joves ha augmentat en un 7,5%, mentre que el del total de la població ho ha fet en un 22,6%.

Tot i així, si es comparen els salaris dels joves de les Balears amb els del conjunt de l'Estat, es descobreix que presenten valors superiors a la mitjana nacional des de 2004, sent la nostra comunitat la cinquena amb valors més alts només per darrera Navarra, País Basc, Aragó i Cantàbria. Aquesta diferència positiva no és aplicable al conjunt de la població balear, que mostra salaris mitjans inferiors a la mitjana nacional. És a dir, que a la nostra comunitat, la experiència professional no és un sumand rellevant per a la millora salarial, perquè segons transcorren els anys el diferencial positiu no s'incrementa, sinó que es redueix fins tornar-se negatiu. L'elevada concentració de treballadors en el sector de la construcció pot explicar també aquesta discriminació negativa.

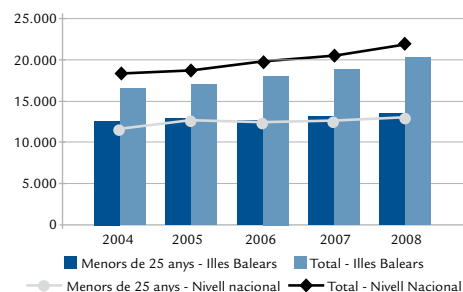
Un altre aspecte important de les condicions de treball és la sinistralitat laboral. Durant l'any 2009, les persones menors de 30 anys han patit 4.502 accidents, que representen el 25,2% del total dels accidents de les Balears. Si es comparen les dades de l'any 2005 i del 2009, s'observa una clara tendència a la reducció de la sinistralitat, sobretot en els joves: en aquests, s'aprecia un descens del 52,8%, que en el conjunt de la població és del 32,8%.

Aquesta reducció es reflecteix en l'índex de sinistralitat¹⁵, que per a l'any 2009 és de 59,9 accidents per cada mil joves afiliats al Règim General de la Seguretat Social, índex superior al del total de la població (55,1 accidents per cada mil treballadors).

La majoria dels accidents patits pels joves durant el 2009 han estat lleus: el 99,6% del total. Per illes, el 80,6% dels accidents han tingut lloc a Mallorca. Per sectors, serveis ha concentrat

El salari mitjà dels joves de les Illes és superior en 617 € al dels joves del conjunt de l'Estat

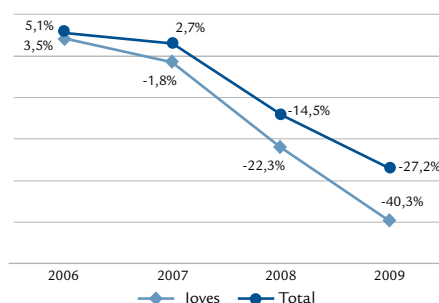
Evolució dels guanys mitjans anuals per treballador menor de 30 anys i total a les Illes Balears i àmbit nacional (2004-2008)

Font: OTIB a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (INE).

Els joves pateixen el 25,2% del total d'accidents a les Balears, tot i que la seva sinistralitat s'ha reduït un 52,8% des de 2005

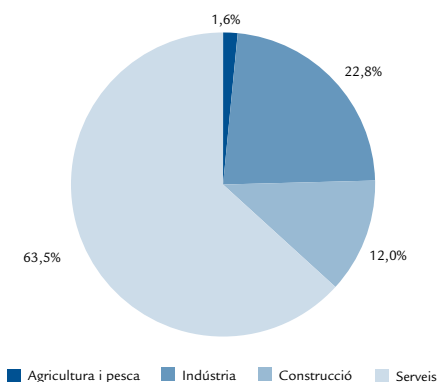
Taxa de variació dels accidents a les Illes Balears al col·lectiu jove i al conjunt de treballadors (2006-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de la Conselleria de Turisme i Treball (CAIB).

La construcció aglutina el 12% del total d'accident dels joves a les Illes, quan pel total de població només representa el 9,3%

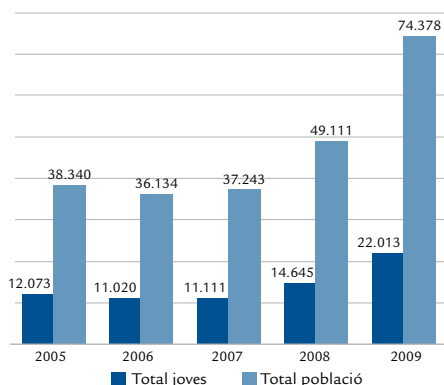
Accidents dels joves per sectors econòmics (2009)

Font: OTIB a partir de les dades de la Conselleria de Turisme i Treball (CAIB).

La població aturada jove és de 22.013 persones el 2009, un 50,3% més que el 2008

Evolució de la població aturada menor de 30 anys i total d'edats a les Illes Balears (2009)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

un 63,5% dels accidents dels joves durant el 2009, seguit de la indústria, amb un 22,8%. Respecte de l'any 2008 destaca la reducció d'un -75% en el sector de la construcció, atribuïble al descens de l'activitat en aquest sector; seguit, al contrari, d'un increment d'un 11,7% dels accidents a la indústria.

2.4 ATUR

L'EPA xifra l'atur juvenil a les Balears en 33.281 persones, un 35,8% més que el 2008, mentre que atribueix al total de població aturada un increment del 82,1%. Pel conjunt d'Espanya calcula un augment de l'atur jove del 48%, que davalla al 27,3% a la UE-27 segons Eurostat.

Per part seva, les oficines del SOIB comptabilitzen durant l'any 2009 28.976 persones menors de 30 anys demanen feina a les Illes Balears, de les quals 22.013 computen com a aturades. Aquestes xifres suposen un increment del 44,1% i del 50,3% respectivament en relació amb l'any 2008. Tot i així, el pes dels joves sobre el total d'atur registrat (29,4%) no ha variat respecte a anys anteriors, ja que la resta d'edats també ha viscut augments similars de l'atur (un 54,9% entre el grup de 30 a 44 anys i un 47,9% en els majors de 44 anys). En comparació, el pes de l'atur jove a les illes es troba 3,6 punts percentuals per sobre del conjunt de l'Estat (25,8%) en el 2009.

El 78,8% dels joves aturats a les Balears resideixen a Mallorca, el 8,2% a Menorca, el 12,5% a Eivissa i el 0,6% a Formentera. Respecte de 2008, l'illa que registra un major increment és Mallorca amb un 53,3%, seguit de Formentera (50,1%), Menorca (40,3%) i finalment, Eivissa (39,4%).

Dels 22.013 joves aturats, un 55,1% són homes (12.120 persones), un 48,2% tenen entre 25 i 29 anys (5.783 joves) i un 24,2% són de nacionalitat estrangera (1.903 comunitaris i 3.427 d'extracomunitaris; en conjunt, una presència menor a la que tenen en el conjunt de població aturada, el 27,3%).

Cal fer especial esment a la participació dels estrangers en l'atur juvenil, ja que en el 2009 s'aprecia una inversió del comportament d'anys anteriors. Així, l'increment de l'atur entre els joves nacionals és major (51,2%) que entre el col·lectiu estranger (47,6%); i també creix més entre els extracomunitaris (63,1%) que no entre els comunitaris (40,1%). El fet que els no comunitaris ja haguessin patit la crisi de la construcció en el 2008 i que el 2009 el sector de serveis se n'hagi vist afectat pot explicar aquest canvi de tendència.

Per sectors, els serveis concentren el 70,2% dels joves aturats, seguit de la construcció amb un 19%. En comparació, el conjunt dels aturats s'agrupa en menor mesura als serveis (67,1%) però més en la construcció (23,5%). Tots els sectors i grups d'edat presenten increments interanuals en el nombre d'aturats, però destaca la indústria (amb un augment relatiu del 94% , tant entre la població jove com en el total d'edats), seguit del grup SOA que no tenia feina anterior (72,1% en la població jove i 76,1% en la població total).

En detall, les activitats econòmiques que han experimentat un major increment de l'atur en termes absoluts són: el grup d'altres activitats professionals, científiques i tècniques (775 joves aturats més); els serveis d'allotjament (281 altes més); la construcció d'edificis (244 aturats més); el comerç al detall (226 més); i l'administració pública (175 aturats més). Aquestes cinc activitats assoleixen el 23,1% del total de l'increment de l'atur respecte a 2008.

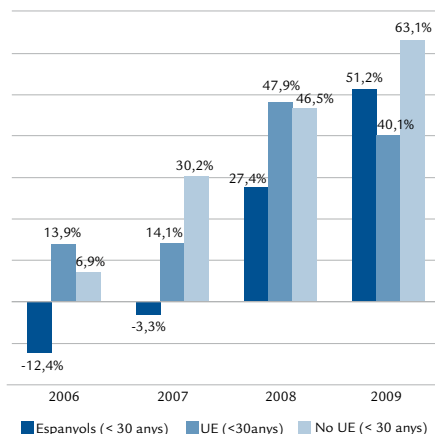
De la seva part, les feines que han sumat més persones aturades que demanen feina respecte a 2008 són els treballadors de serveis de restauració, personals, de protecció i venedors de comerços (2.255 persones aturades més que demanen feina); les de treballadors no qualificats (1.645 persones); i els artesans i treballadors qualificats en indústries de fabricació manual, la construcció i la mineria (1.506 aturats més).

Respecte a la durada de la sol·licitud, els joves presenten una incidència de la llarga durada (5,8%) menor que el total de població (15,8%). Ara bé, aquesta situació ha augmentat respecte a l'any 2007 en 1,5 punts percentuals per al col·lectiu jove, mentre que per al total de població ha baixat -1,1 p.p. Així doncs, es torna a posar de manifest la vulnerabilitat d'aquest col·lectiu.

D'aquesta manera, segons l'EPA la taxa d'atur dels menors de 30 anys assolí el 24,1% a les illes, respecte a la mitjana del 18,1% per al conjunt de les edats. La taxa balear presenta un valor menor que la mitjana nacional (28,8%), situant-se en una posició central en el rànquing de comunitats autònomes. Quant a la incidència per sexes, atès que la crisi ha afectat en major mesura al sector de la construcció, majoritàriament masculí, s'ha invertit el comportament d'anys anteriors i, el 2009, la taxa d'atur masculina (28,3%) és notablement superior a la femenina (19%).

Els joves extracomunitaris han patit més els efectes de la crisi durant el 2009, amb un augment del 63,1% dels seus aturats

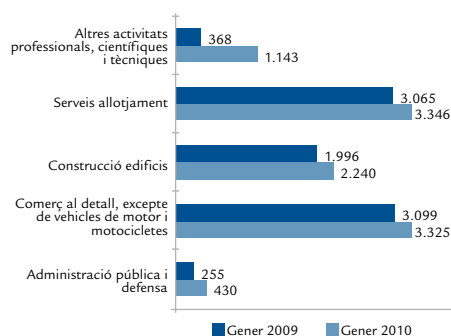
Taxa de variació dels aturats a les Illes Balears per nacionalitat (2006-2009)

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB

El comerç al detall, l'allotjament i la construcció acumulen els tres junts el 44,2% de l'augment interanual de l'atur

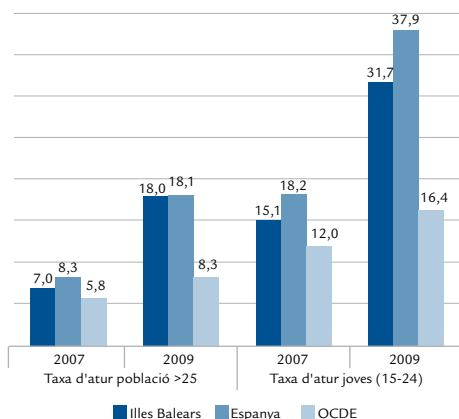
Atur registrat a les cinc activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur entre gener 2009 i gener 2010 a les Illes Balears.

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB

La taxa d'atur de 31,7% dels menors de 25 anys quasi duplica la dels adults majors de 25 anys (18,0%) a les Illes

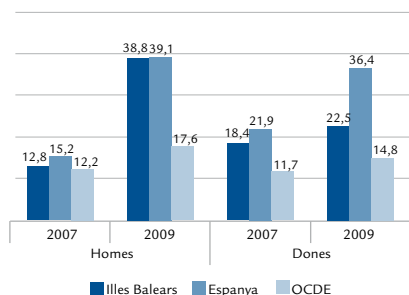
Taxa d'atur dels joves de 15 a 24 anys i de la població de més de 25 anys de les Illes Balears, Espanya i països OCDE (2007-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i OCDE

La taxa d'atur de les dones menors de 25 anys (22,5%) és troba molt per sota de la masculina (38,8%) a les Balears i de la femenina espanyola (36,4%)

Taxa d'atur juvenil (15 a 24 anys) de les Illes Balears, Espanya i països OCDE per sexes (2007-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i OCDE

A més, s'observa que quant menor és el grau d'estudis major és la taxa d'atur. Així, els joves aturats amb estudis primaris presenten una taxa d'atur del 42,2%; els joves amb primera etapa d'estudis secundaris, d'un 28,1%; amb la segona etapa d'estudis secundaris, d'un 19,2%; i els joves amb estudis universitaris la redueixen a un 8,3%.

Comparant aquest comportament amb allò succeït a l'àmbit internacional, s'aprecia que en la majoria de països de l'OCDE l'increment de l'atur juvenil ha superat àmpliament el dels adults. Com a resultat, l'atur dels joves de 15 a 24 anys és ara quasi tres vegades la mitjana dels adults de 25 anys i més. Quant a l'atur femení, alguns països com Japó i Alemanya han aconseguit mantenir les taxes d'atur juvenil femení per sota dels dos dígitos, però fins i tot en aquests casos les dones joves presenten taxes que dupliquen i més les taxes de les dones de més de 25 anys.

Per això, amb vista a 2011 l'OIT estima una recuperació més lenta i vacil·lant de la feina entre els joves en comparació amb els adults. La previsió es basa en l'experiència de la recessió dels anys 90, quan les taxes d'atur juvenil seguien creixent durant 5 anys, tot i que la crisi fou llavors menys severa que l'actual.

L'OIT es mostra especialment preocupada pel desànim que pot crear entre els joves un atur de llarga durada. Observen que des de 2007 les taxes d'activitat juvenil ja han davallat en la meitat dels països dels quals disposen de dades i anticipen els efectes perversos que a mitjà termini pot generar aquesta menor participació dels joves, si no és que el declivi es compensi amb una major matriculació escolar. Perquè també pot passar que els joves més desfavorits, desalenats per la manca de perspectives de feina, no vegin grans avantatges en continuar la seva formació. Així per exemple, als Estats Units el nombre de joves desanimats per les futures perspectives de feina augmentà un 40% en 2009.

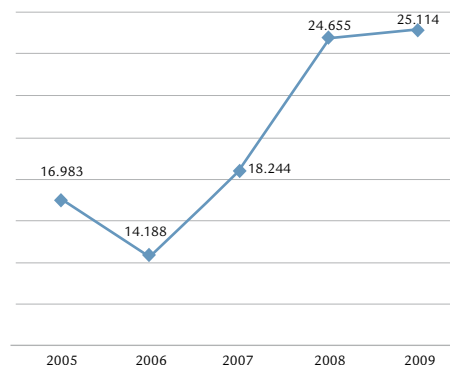
A les Balears i segons dades de l'EPA, durant l'any 2009 un total de 25.114 joves de 16 a 24 anys (inactius o aturats) de les Balears no estudiaven ni ocupaven un lloc de feina. Aquesta xifra representa un 22,8% del total de la població dels joves d'aquesta franja d'edat. Com s'ha vist abans, el col·lectiu de joves inactius que no estudia s'ha reduït lleugerament entre 2007 i 2009. Però el grup de persones joves desocupades que no estudien s'ha més que duplicat en dos anys, coincidint amb l'inici de la recessió econòmica, passant de 7.029 a 14.178 persones.

Els riscos a llarg termini d'un escenari de deserció juvenil i desànim són diversos. Des d'una perspectiva individual, afavoreix uns guanys reduïts, a més de l'estigma que pot crear ser expulsat del mercat de treball a una edat primerenca. Des d'una perspectiva econòmica, la conjunció de menys mà d'obra amb menys capital humà genera pitjors expectatives de creixement.

D'aquí la importància tant de corregir la tendència a l'envelliment de la població activa com de promoure polítiques actives que redueixin la caiguda de les taxes d'activitat i animin els joves a augmentar la seva formació. Segons conclou l'OIT, no es tracta d'allargar la formació dels joves per a posposar la seva entrada al mercat de treball, sinó de donar un impuls complementari a l'ocupació juvenil.

El 22,8% dels joves entre 16 i 24 anys de les Illes ni estudien ni ocupen un lloc de feina

Evolució dels joves que no estudien ni treballen a les Illes Balears (2005-2009)

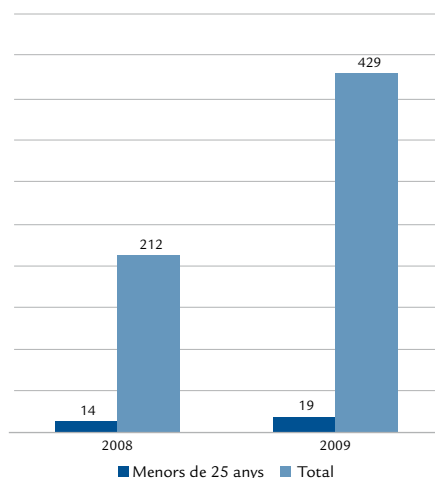

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA-INE

3. POLÍTIQUES ACTIVES

Els joves receptors d'ajudes per a la promoció de l'autoocupació han augmentat un 36% respecte al 2008

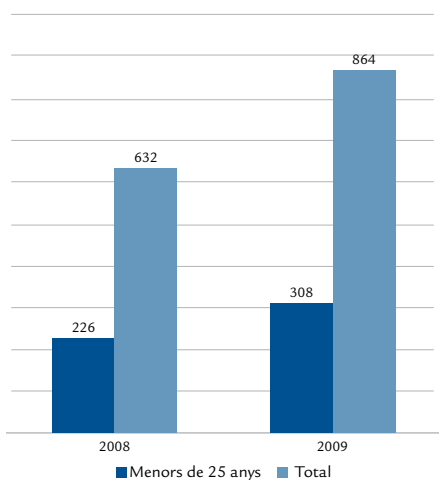
Persones ateses als programes de foment de treballadors autònoms, menors de 25 anys i totes les edats (2008-2009)

Font: OTIB a partir de dades de la DG Responsabilitat Social Corporativa

El 35,6% dels alumnes de formació per a col·lectius vulnerables era menor de 25 anys

Alumnat de formació per a col·lectius vulnerables, menors de 25 anys i totes les edats (2008-2009)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

El Govern de les Illes Balears va signar l'any 2009 el Pla d'Ocupació de les Illes Balears (POIB) 2009-2011 amb els agents econòmics i socials més representatius, a fi de desplegar un conjunt de polítiques actives d'ocupació que incideixin sobre les barreres que dificulten la inserció laboral.

D'entre les mesures consensuades, la promoció de l'esperit emprenedor i de l'autoocupació entre la població jove és especialment important, tant perquè afavoreix un creixement continuat de l'economia balear com perquè redueix la incidència de l'atur en aquest col·lectiu.

El 2009 es duplicaren les persones beneficiaries de les iniciatives per a la promoció de l'autoocupació¹⁶ (de 212 del 2008 a 429 persones), amb un increment pressupostari proper al 50% (2.000.944 € en total el 2009). Els joves suposaren només un 4% dels receptors de les ajudes, però des de 2008 s'han incrementat un 36%. Cal doncs seguir animant-los.

També s'han d'esmentar quatre iniciatives de concessió d'ajuts dirigits a la creació d'ocupació, el conjunt de les quals assolí una execució econòmica d'1.841.569 € el 2009 i permeté arribar a 503 persones, de les quals un 18% eren menors de 25 anys.

Combinant la formació i l'ocupació es desenvolupen els programes de formació en alternança, dirigits a persones en atur de 16 a 24 anys. Junt amb els tallers d'ocupació per a persones majors de 25 anys, aquests projectes han suposat la contractació de 1.114 persones durant el 2009, un 34% de les quals (384 persones) eren menors de 25 anys. El pressupost total fou de 5.991.340 €, un 17% més que el 2008.

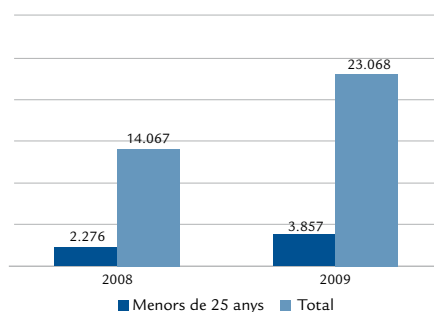
Del costat de la formació professional per a l'ocupació, el conjunt dels cinc diferents programes (preferentment desocupats, prioritàriament ocupats, convenis instrumentals, col·lectius vulnerables i formació amb compromís de contractació) assolí un pressupost executat de 24.949.214 €, quasi 2 MM € més que el 2008. Els joves representen aquí un total de 3.636 persones, un 15% de l'alumnat, havent disminuït en conjunt un 22% la seva participació sobre l'any anterior.

En detall, el pes dels joves en la formació per a preferentment desocupats i en convenis instrumentals fou del 19% en ambdós casos, sumant 998 i 1.314 persones respectivament. En les convocatòries dirigits a persones prioritàriament ocupades la seva participació puja a 1.014 persones, un 50% més que l'any anterior, tot i que proporcionalment només representen el 9% de l'alumnat.

Finalment, l'any 2009 s'atengueren 23.068 persones en el Servei d'Orientació Laboral del SOIB; d'aquestes, 3.857 eren menors de 25 anys (el 16% del total). Sobre l'any anterior, els beneficiaris joves s'han incrementat un 69,5%, fet relacionable amb la forta incidència de l'atur en aquest col·lectiu.

Els joves atesos pel Servei d'orientació laboral del SOIB al 2009 s'han incrementat en un 69,5% respecte del 2008

Persones ateses pels serveis d'orientació laboral del SOIB, menors de 25 anys i totes les edats (2008-2009)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Notes

- ¹ Es considera que la població a 1 de gener d'un any determinat representa la població de l'any immediatament anterior ja que recull millor la realitat del període anterior.
- ² Índex de reemplaçament: relaciona el grup d'edat entre 60 i 64 anys (persones que sortiran en breu del mercat de treball), respecte del grup d'edat que té entre 20 i 24 anys (persones que hi entraran en breu, si no ho han fet ja).
- ³ Índex d'envelliment: aquest indicador avalua el grau amb què una societat envelleix, calculant la proporció entre el nombre de persones grans (65 anys i més) i el nombre de persones menors de 16 anys.
- ⁴ Taxa de dependència: relació entre la població menor de 16 anys o major de 64 i la població de 16 a 64 anys.
- ⁵ Veure *Datos y Cifras, Curso escolar 2010/2011* del Ministeri d'Educació, Secretaria General Tècnica, 2010.
- ⁶ Població activa: aquell conjunt de persones d'una edat determinada que en un període de referència subministren mà d'obra per a la producció de béns i serveis econòmics o que estan disponibles i fan gestions per incorporar-se a dita producció.
- ⁷ Taxa d'activitat: quocient entre el nombre total d'actius i la població total.
- ⁸ CNO-94: Classificació nacional d'ocupació, INE.
- ⁹ Taxa d'ocupació: quocient entre el nombre total d'ocupats i la població total d'un determinat territori i franja d'edat.
- ¹⁰ El Programa Nacional de Reformes (PNR) 2005-2010, aprovat en el Consell de Ministres de 13 d'octubre de 2005, s'emmarca dins el marc de l'Estratègia Coordinada d'Ocupació i de lluita contra l'atur de la Unió Europea. Es desenvolupen set eixos d'actuació, essent l'eix 6 el dedicat a Mercat de treball i diàleg social.
- ¹¹ Una de les mesures que estableix la Llei 45/2002, de 12 de desembre, de mesures urgents per a la reforma del sistema de protecció per atur i millora de l'ocupabilitat (BOE 13 de febrer) és el foment de l'ocupació autònoma amb l'objectiu d'augmentar les possibilitats que els treballadors aturats puguin convertir-se en autònoms. Posteriorment, el Reial decret 13000/2009, de 31 de juliol, de mesures urgents destinades als treballadors autònoms i a les cooperatives i societats laborals (BOE 19 d'agost), eleva la capitalització de les prestacions fins el 80 % per a joves fins a 30 anys per fomentar l'ocupació autònoma.
- ¹² Taxa de temporalitat: relació entre els assalariats que tenen un contracte temporal i la població ocupada assalariada a una determinada franja d'edat.
- ¹³ Les darreres dades publicades per l'INE de l'Enquesta Nacional d'Estructura Salarial fan referència a l'any 2008.
- ¹⁴ Índex d'incidència de la sinistralitat laboral: relaciona el nombre d'accidents de treball amb el nombre de treballadors afiliats amb les contingències cobertes (nombre d'accidents de treball per cada 100.000 treballadors amb les contingències d'accident cobertes)
- ¹⁵ Veure *Youth employment in crisis, discussion paper series no. 201*, de l'International Institute for Labour Studies (ILO).
- ¹⁶ Ajuts per al foment de l'ocupació de les persones amb discapacitat que estableix el capítol II del RD 1451/1983, d'11 de maig; per impulsar projectes i empreses qualificats com a I+D; els destinats a la integració laboral de persones amb discapacitat en centres especials d'ocupació; i els ajuts per fomentar l'estabilitat en l'ocupació per mitjà de la contractació indefinida i fixa discontinua.

4 ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS

QUADRES

Quadre 1.	Població per grups d'edat i illes (2005-2007-2009).	29
Quadre 2.	Distribució percentual de la població en funció del sexe, l'edat i la nacionalitat a les Illes Balears i a Espanya (2000, 2007 i 2009).	29
Quadre 3.	Taxa d'emancipació de la població jove a les Illes Balears i a Espanya (4T 2008 i 4T 2009).	30
Quadre 4.	Cost d'accés a l'habitatge de la població jove a les Illes Balears i a Espanya (4t trimestre 2008 i 4t trimestre 2009).	30
Quadre 5.	Taxa bruta de població que es gradua a cada ensenyament no universitari per sexe a l'àmbit estatal i a les Illes Balears. 2007-08 i variació respecte 2001-02.	31
Quadre 6.	Evolució de la població activa per grups d'edat (2005-2009).	34
Quadre 7.	Evolució de la població activa per sexe a les Illes Balears i a l'àmbit nacional (2005-2009).	34
Quadre 8.	Evolució de la població activa estrangera menor de 30 anys i total a les Illes Balears i a l'àmbit nacional (2005-2009).	35
Quadre 9.	Distribució percentual de la població activa menor de 30 anys, per nivell d'estudis i sexe a les Illes Balears i a Espanya (2005, 2007, 2008 i 2009).	35
Quadre 10.	Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitats autònomes (2009).	36
Quadre 11.	Evolució de la població inactiva de les Illes Balears per sexe i tipus d'inactivitat (2005-2009).	36
Quadre 12.	Evolució de la taxa d'activitat per sexe a les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2005-2009).	37
Quadre 13.	Treballadors d'alta en el règim general de la Seguretat Social per activitat econòmica i edat a les Illes Balears (1r trimestre 2010-1r trimestre 2009).	38
Quadre 14.	Vint ocupacions amb major volum de contractació entre els homes a les Illes Balears, 2009.	40
Quadre 15.	Vint ocupacions amb major volum de contractació entre les dones a les Illes Balears, 2009.	42
Quadre 16.	Pes dels contractes segons CNO per grups d'edat a les Illes Balears (2005-2008-2009).	45
Quadre 17.	Variació interanual de les taxes de contractació per grups d'edat a les Illes Balears (2006-2009).	46
Quadre 18.	Pes de la contractació per nacionalitat a les Illes Balears per grups d'edat (2005-2008-2009).	47
Quadre 19.	Distribució percentual de la població ocupada menor de 30 anys per nivell d'estudis i sexe a les Illes Balears i a Espanya (2005-2007-2008-2009).	47
Quadre 20.	Evolució taxa d'ocupació per sexe a les Illes Balears, a l'àmbit nacional i UE-27 (2005-2009).	48
Quadre 21.	Evolució de la taxa d'ocupació dels joves i total d'ocupats a les Illes Balears i a Espanya segons el nivell d'estudis (2006-2008-2009).	49
Quadre 22.	Evolució dels contractes dels joves i total de la població a les Illes Balears per tipus de contractes i estudis (2005-2009).	49

Quadre 23. Evolució de la durada mitjana de la contractació per grups d'edat (dies per contracte) (2005-2009).	50
Quadre 24. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2005-2009).	51
Quadre 25. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Mallorca.....	52
Quadre 26. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Menorca.	52
Quadre 27. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Eivissa.	53
Quadre 28. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Formentera.	53
Quadre 29. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a les Illes Balears.	54
Quadre 30. Nacionalitats amb un major increment de l'atur.	54
Quadre 31. Aturats menors de 30 anys a les Illes Balears segons el grup professional de l'ocupació sol·licitada (2006-2008-2009).	56
Quadre 32. Evolució de la taxa d'atur per sexe a les Illes Balears, Espanya i la UE-27 (2005-2009).	57
Quadre 33. Evolució de la taxa d'atur dels joves i total segons el nivell d'estudis a les Illes Balears i a Espanya (2006-2008-2009).	57
Quadre 34. Evolució del nombre d'accidents dels joves i total de treballadors patits a les Illes Balears segons la gravetat (2005-2009).	58
Quadre 35. Evolució de l'índex d'incidència dels accidents a les Illes Balears per grups d'edat (2005-2009).	58

GRÀFICS

Gràfic 1. Població total i població jove (15 a 29 anys) de les Illes Balears (2000-2009).	29
Gràfic 2. Creixement interanual de la població jove de les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2001-2009).	30
Gràfic 3. Pes de la població jove (15 a 29 anys) sobre el total de la població per comunitats autònomes (2009).	30
Gràfic 4. Taxa neta d'escolarització (%) als 16 anys per comunitats autònomes. Curs 2008-2009.	31
Gràfic 5. Evolució de la taxa neta d'escolarització (%) als 16 anys. Curs 1991-92, curs 2008-09.	31
Gràfic 6. Alumnes matriculats a la UIB per tipus d'estudis i sexe. Curs 2008-2009.	32
Gràfic 7. Evolució dels titulats a la UIB per tipus d'estudis. Curs 2000-01, curs 2007-08.	32
Gràfic 8. Alumnes titulats a la UIB per tipus d'estudis i sexe. Curs 2007-2008.	32

Gràfic 9.	Abandonament escolar prematur: població de 18 a 24 anys que no ha completat l'educació secundària 2a etapa i no segueix cap tipus d'educació-formació (1998-2003-2008-2009).	32
Gràfic 10.	Abandonament escolar prematur: població de 18 a 24 anys que no ha completat el nivell d'educació secundària 2a etapa i no segueix cap tipus d'educació-formació per comunitats autònomes (2009).	33
Gràfic 11.	Percentatge de població entre 18 i 24 anys del principals països d'Europa que no ha complert l'educació secundària 2a etapa i no segueix cap tipus d'educació-formació (2008).	33
Gràfic 12.	Taxa de variació de la població activa menor de 30 anys a les Illes Balears, a Espanya i a la UE-27 (2006-2009).	34
Gràfic 13.	Evolució comparativa de les taxes de creixement interanual de la població d'alta a la Seguretat Social menor de 30 anys i de la població ocupada segons l'EPA a les Illes Balears (2006-2009).	41
Gràfic 14.	Evolució del pes de la població menor de 30 anys d'alta a la Seguretat Social sobre el total de treballadors a les Illes Balears (2000-2009).	41
Gràfic 15.	Evolució de la població ocupada menor de 30 anys de les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2006-2009).	43
Gràfic 16.	Evolució del pes dels contractes dels joves sobre els contractes totals a les Illes Balears (2002-2009).	43
Gràfic 17.	Contractació dels joves i total de la població per sector econòmic a les Illes Balears (2008-2009). ...	44
Gràfic 18.	Afiliats a la Seguretat Social per règim de cotització i grups d'edat (2009).	44
Gràfic 19.	Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 16 a 19 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009). ..	44
Gràfic 20.	Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 20 a 24 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009). ...	44
Gràfic 21.	Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 25 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009). ...	44
Gràfic 22.	Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 16 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009). ...	44
Gràfic 23.	Pes de la població ocupada per sexe a les Illes Balears i a l'àmbit nacional (2009).	46
Gràfic 24.	Taxes de variació de la contractació per grups d'edat a les Illes Balears (2003-2009).	46
Gràfic 25.	Evolució de la població ocupada estrangera jove i total a les Illes Balears. Valors absoluts i variacions percentuals (2005-2009).	46
Gràfic 26.	Evolució del pes dels contractes dels estrangers sobre els contractes totals a les Illes Balears per joves i total de població (2005-2009).	47
Gràfic 27.	Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i comunitats autònomes (2009). .	48
Gràfic 28.	Contractes dels joves de les Illes Balears per tipus de contracte i nivell d'estudis (2009).	49
Gràfic 29.	Evolució del pes dels ocupats joves i total a jornada parcial sobre el total d'ocupats a les Illes Balears i Espanya (2005-2009).	50
Gràfic 30.	Taxa de temporalitat dels joves menors de 30 anys per comunitats autònomes i sexe (2009).	50
Gràfic 31.	Evolució comparativa de l'atur registrat (SOIB) i de la població aturada segons l'EPA dels menors de 30 anys a les Illes Balears (2005-2009).	51

Gràfic 32.	Evolució comparativa de les taxes de variació interanual de l'atur registrat (SOIB) i de la població aturada segons l'EPA dels menors de 30 anys a les Illes Balears (2006-2009).	51
Gràfic 33.	Variació percentual de la població aturada menor de 30 anys i total a les Illes Balears (2006-2009). .	55
Gràfic 34.	Evolució del pes de la població menor de 30 anys aturada sobre el total d'aturats (2006-2009).	55
Gràfic 35.	Taxa de variació de l'atur registrat dels menors de 30 anys per illes (2006-2009).	55
Gràfic 36.	Distribució de la població aturada total de les Illes Balears segons el sector econòmic (2009). ..	55
Gràfic 37.	Evolució dels aturats de 16 a 19 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).	55
Gràfic 38.	Evolució dels aturats de 20 a 24 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).	55
Gràfic 39.	Evolució dels aturats de 25 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).	56
Gràfic 40.	Evolució dels aturats de 16 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).	56
Gràfic 41.	Evolució de les taxes de variació interanuals de la població aturada segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2006-2009).	56
Gràfic 42.	Evolució del nombre d'accidents al col·lectiu jove i al conjunt de treballadors a les Illes Balears (2005-2009).	58
Gràfic 43.	Accidents del total de treballadors de les Illes Balears per sectors econòmics (2009).	58
Gràfic 44.	Evolució del guany mitjà anual dels treballadors menors de 25 anys per comunitats autònomes (2005-2008).	58

5. ANNEX DE QUADRES I GRÀFICS

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE 15 A 29 ANYS

Quadre 1. Població per grups d'edat i illes (2005-2007-2009)

		Total	De 0 a 14 anys	% sobre total	De 15 a 29 anys	% sobre total	De 30 a 64 anys	% sobre total	De 65 i més anys	% sobre total
Illes Balears	1.1.2005	983.131	147.736	15,0%	212.676	21,6%	488.023	49,6%	134.696	13,7%
	1.1.2007	1.030.650	154.295	15,0%	212.123	20,6%	523.178	50,8%	141.054	13,7%
	1.1.2009	1.095.424	165.072	15,1%	216.196	19,7%	563.980	51,5%	150.176	13,7%
Mallorca	1.1.2005	777.821	117.294	15,1%	166.391	21,4%	384.016	49,4%	110.120	14,2%
	1.1.2007	814.275	122.436	15,0%	166.095	20,4%	410.658	50,4%	115.086	14,1%
	1.1.2009	862.395	130.703	15,2%	168.466	19,5%	441.163	51,2%	122.063	14,2%
Menorca	1.1.2005	86.697	13.505	15,6%	18.618	21,5%	43.028	49,6%	11.546	13,3%
	1.1.2007	90.235	14.108	15,6%	18.233	20,2%	45.825	50,8%	12.069	13,4%
	1.1.2009	93.915	14.789	15,7%	18.030	19,2%	48.222	51,3%	12.874	13,7%
Eivissa-Formentera	1.1.2005	118.613	16.937	14,3%	27.667	23,3%	60.979	51,4%	13.030	11,0%
	1.1.2007	126.140	17.751	14,1%	27.795	22,0%	66.695	52,9%	13.899	11,0%
	1.1.2009	139.114	19.580	14,1%	29.700	21,3%	74.595	53,6%	15.239	11,0%

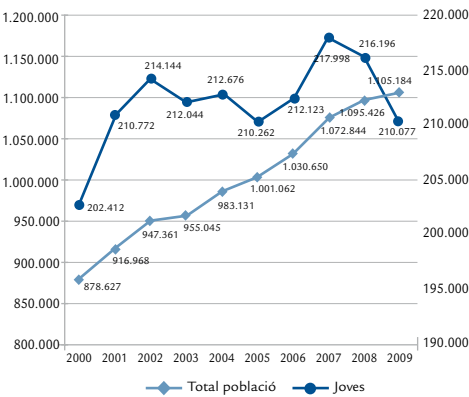
Font: OTIB a partir de dades del Padró Municipal. INE.

Quadre 2. Distribució percentual de la població en funció del sexe, l'edat i la nacionalitat a les Illes Balears i a Espanya (2000, 2007 i 2009)

		Total	Homes	Dones	Espanya	Estrangers	UE-27	No UE
Illes Balears								
2000	Total	878.627	49,8%	50,2%	91,6%	8,4%	58,8%	41,2%
	Joves	202.412	51,3%	48,7%	92,4%	7,6%	36,5%	63,5%
2007	Total	1.072.844	50,4%	49,6%	79,2%	20,8%	50,9%	49,1%
	Joves	217.998	51,0%	49,0%	74,0%	26,0%	40,5%	59,5%
2009	Total	1.105.184	50,2%	49,8%	78,1%	21,9%	52,4%	47,6%
	Joves	210.077	50,6%	49,4%	73,2%	26,8%	41,1%	57,7%
Espanya								
2000	Total	41.116.842	49,0%	51,0%	96,7%	3,3%	30,4%	69,6%
	Joves	9.363.750	51,2%	48,8%	95,9%	4,1%	16,1%	83,9%
2007	Total	46.157.822	49,5%	50,5%	88,6%	11,4%	39,9%	60,1%
	Joves	8.908.267	51,4%	48,6%	88,6%	17,5%	35,4%	64,6%
2009	Total	46.951.532	49,4%	50,6%	87,8%	12,2%	41,1%	58,9%
	Joves	8.430.044	51,1%	48,9%	81,7%	18,3%	35,8%	64,2%

Font: OTIB a partir de les dades del'EPA (INE)

Gràfic 1. Població total i població jove (15 a 29 anys) de les Illes Balears (2000-2009)

Font: OTIB a partir de dades del Padró Municipal. INE.

Quadre 3. Taxa d'emancipació de la població jove a les Illes Balears i a Espanya (4T 2008 i 4T 2009)

	TOTAL		HOMES		DONES	
	4T 2008	4T 2009	4T 2008	4T 2009	4T 2008	4T 2009
Illes Balears	57,9%	55,2%	53,5%	48,9%	62,5%	62,1%
Espanya	46,3%	46,4%	41,6%	41,3%	51,4%	51,9%

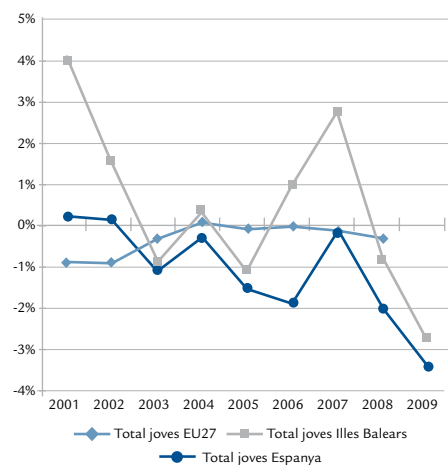
Font: OTIB a partir de l'OBJOVI

Quadre 4. Cost d'accés a l'habitatge de la població jove a les Illes Balears i a Espanya (4T 2008 i 4T 2009)

	TOTAL		HOMES		DONES	
	4T 2008	4T 2009	4T 2008	4T 2009	4T 2008	4T 2009
Illes Balears	106,7%	65,6%	100,9%	61,4%	114,7%	73,3%
Espanya	85,9%	56,1%	80,4%	51,5%	93,3%	62,3%

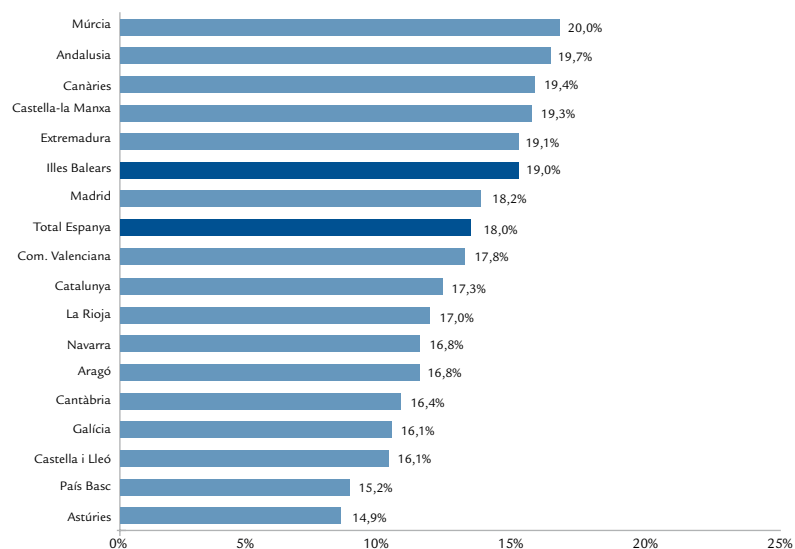
Font: OTIB a partir de l'OBJOVI

Gràfic 2. Creixement interanual de la població jove de les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2001-2009)

Font: OTIB a partir de dades del Padró Municipal (INE) i l'Eurostat

Gràfic 3. Pes de la població jove (15 a 29 anys) sobre el total de la població per comunitats autònomes (2009)

Font: Avançament Padró Municipal a 1 de gener de 2010. INE.

EDUCACIÓ

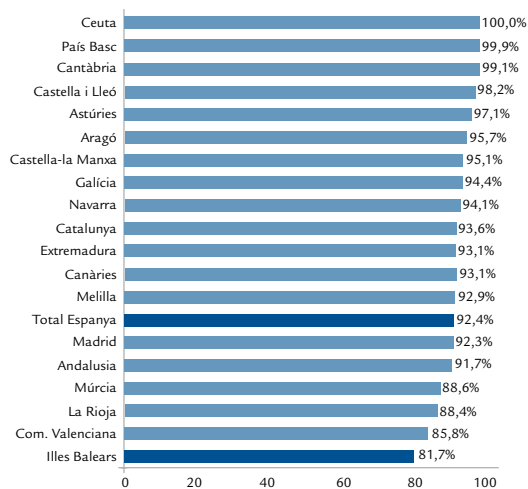
Quadre 5. Taxa bruta de població que es gradua a cada ensenyament no universitari per sexe a l'àmbit estatal i a les Illes Balears. 2007-08 i variació respecte 2001-02.

	Total		Homes		Dones	
	Valor	Var. pp	Valor	Var. pp	Valor	Var. pp
Educació Secundària Obligatòria (E.S.O.)						
Illes Balears	59,7	-6,8	54,2	-2,4	65,6	-4,6
Espanya	71,5	0,4	65,3	1,1	78,0	-0,8
Batxillerat / C.O.U.						
Illes Balears	30,9	-4,2	26,4	-1,2	35,6	-7,4
Espanya	44,7	-0,4	37,4	-0,1	52,4	-0,8
Tècnic / Tècnic Auxiliar (1)						
Illes Balears	12,5	1,6	11,7	1,0	13,4	2,3
Espanya	16,8	3,4	15,4	2,3	18,3	3,4
Tècnic Superior / Tècnic Especialista (1)						
Illes Balears	7,5	-0,2	6,0	-0,9	9,0	0,5
Espanya	16,4	-1,0	14,4	-1,8	18,5	-0,2

(1) Es considera l'alumnat graduat en Cicles Formatius de Grau Mitjà de F.P. i d'Arts Plàstiques i Disseny, F.P. I. y EE. Esportives de Grau Mitjà.

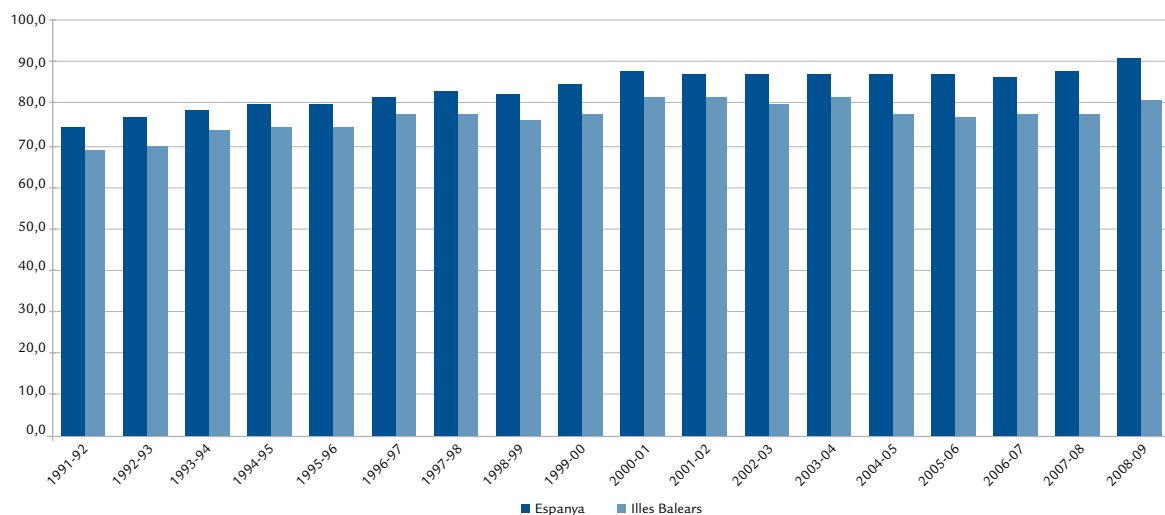
Font: OTIB a partir de les dades del Ministeri d'Educació. Les xifres de l'Educació a Espanya, Estadístiques i Indicador, Indicadors 2009.

Gràfic 4. Taxa neta d'escolarització (%) als 16 anys per comunitats autònomes. Curs 2008-2009

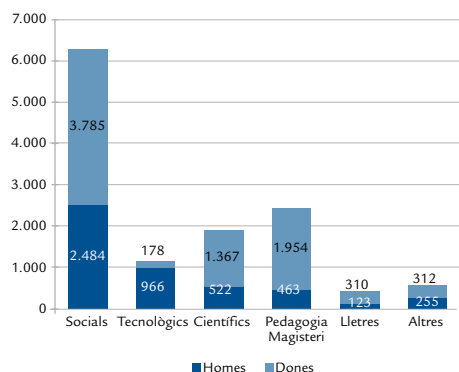
Font: OTIB a partir de dades del MECD. Estadístiques dels ensenyaments no universitaris, sèries per comunitats autònomes.

Gràfic 5. Evolució de la taxa neta d'escolarització (%) al 16 anys. Curs 1991-92/curs 2008-09

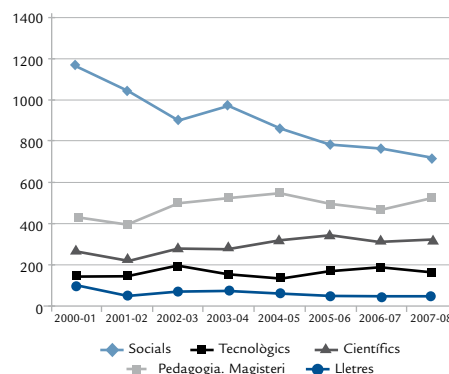
Font: OTIB a partir de dades del MECD. Estadístiques dels ensenyaments no universitaris, sèries per comunitats autònomes.

Gràfic 6. Alumnes matriculats a la UIB per tipus d'estudis i sexe. Curs 2008-2009.

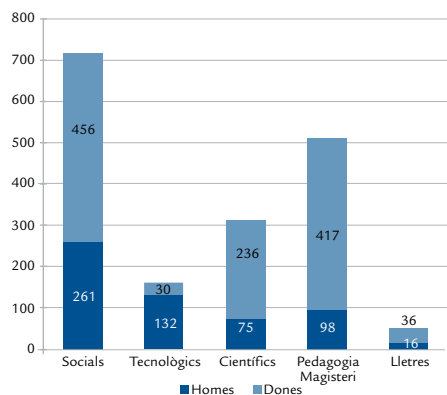
Font: OTIB a partir de les dades del SEQUA (UIB).

Gràfic 7. Evolució dels titulats a la UIB per tipus d'estudis. Curs 2000-01, curs 2007-08.

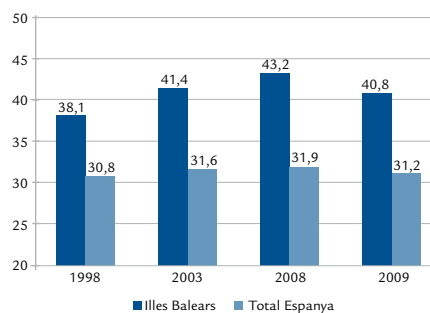
Font: OTIB a partir de les dades del SEQUA (UIB).

Gràfic 8. Alumnes titulats a la UIB per tipus d'estudis i sexe. Curs 2007-2008.

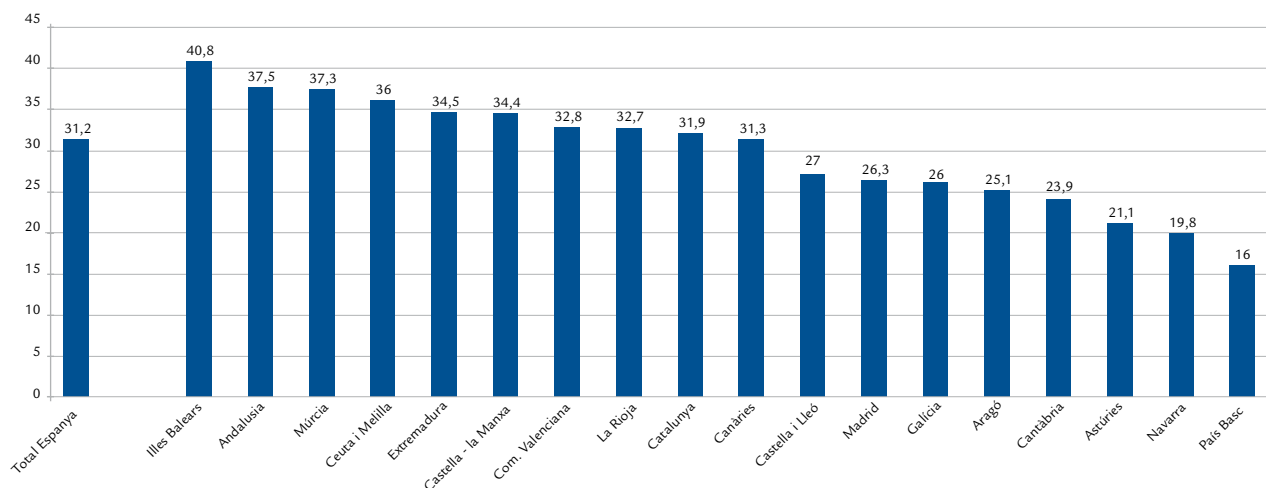
Font: OTIB a partir de les dades del SEQUA (UIB).

Gràfic 9. Abandonament escolar prematur: població de 18 a 24 anys que no ha completat l'educació secundària 2a etapa i no segueix cap tipus d'educació-formació (1998-2003-2008-2009).

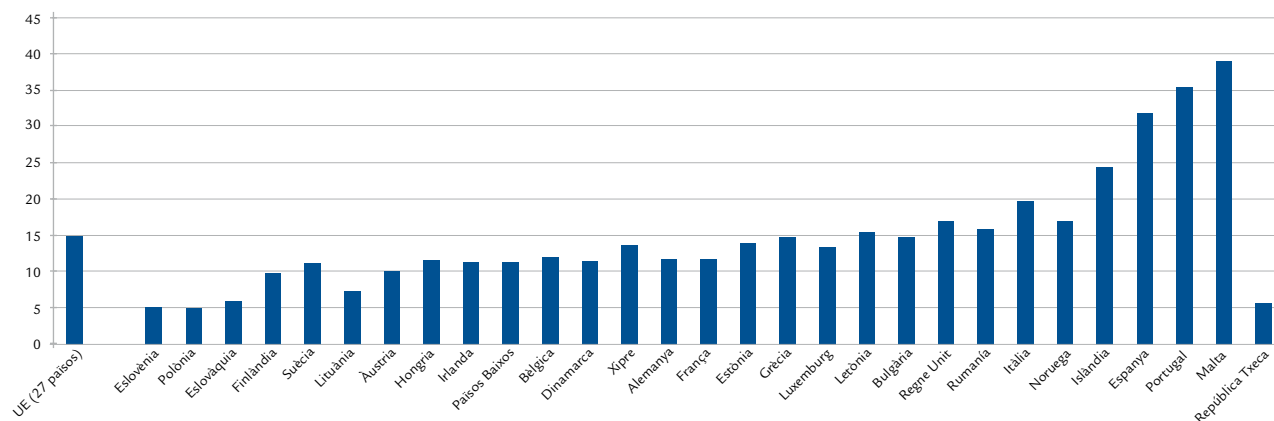
Font: OTIB a partir de les dades del Ministeri d'Educació. Estadístiques dels ensenyaments no universitaris, sèries per comunitats autònomes.

Gràfic 10. Abandonament escolar prematur: població de 18 a 24 anys que no ha completat el nivell d'educació secundària 2a etapa i no segueix cap tipus d'educació-formació per comunitats autònomes (2009).

Font: MECD. Estadístiques dels ensenyaments no universitaris. Sèries per comunitats autònomes

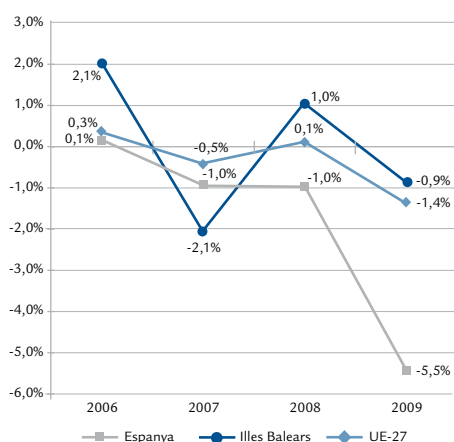
Gràfic 11. Percentatge de població entre 18 i 24 anys dels principals països d'Europa que no ha complert l'Educació Secundària 2a etapa i no segueix cap tipus d'estudi-formació (2008).

Font: OTIB a partir de les dades del Ministeri d'Educació. Les xifres de l'Educació a Espanya, Estadístiques i Indicador, Indicadors 2010.

POBLACIÓ ACTIVA

Gràfic 12. Taxa de variació de la població activa menor de 30 anys a les Illes Balears, a Espanya i a la UE-27 (2006-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i de l'LFS (Eurostat)

Quadre 6. Evolució de la població activa per grups d'edat (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
16-19	16.434	15.191	14.800	13.524	11.847
20-24	46.787	48.746	46.630	47.742	49.995
25-29	74.642	76.751	76.299	77.803	76.024
Total joves	137.863	140.688	137.729	139.069	137.866
Total població	504.416	530.231	546.102	567.553	584.151

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 7. Evolució de la població activa per sexe a les Illes Balears i a l'àmbit nacional (2005-2009).

		Illes Balears		Àmbit nacional	
		Menors de 30 anys	Total	Menors de 30 anys	Total
2005	Homes	54,8%	57,4%	55,2%	58,7%
	Dones	45,2%	42,6%	44,8%	41,3%
	Total	137.862	504.418	5.620.367	20.885.726
2006	Homes	55,5%	57,3%	54,9%	58,1%
	Dones	44,5%	42,7%	45,1%	41,9%
	Total	140.689	530.231	5.628.140	21.584.775
2007	Homes	56,0%	57,4%	55,1%	57,7%
	Dones	44,0%	42,6%	44,9%	42,3%
	Total	137.730	546.102	5.573.725	22.189.886
2008	Homes	55,5%	56,7%	54,3%	57,0%
	Dones	44,5%	43,3%	45,7%	43,0%
	Total	139.069	567.552	5.516.414	22.848.230
2009	Homes	55,2%	55,9%	53,9%	56,2%
	Dones	44,8%	44,1%	46,1%	43,8%
	Total	137.866	584.151	5.215.586	23.037.475

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 8. Evolució de la població activa estrangera menor de 30 anys i total a les Illes Balears i a l'àmbit nacional (2005-2009).

	Illes Balears				Àmbit nacional			
	Menors de 30 anys		Total		Menors de 30 anys		Total	
	Valor	% del total d'actius	Valor	% del total d'actius	Valor	% del total d'actius	Valor	% del total d'actius
2005	33.346	24,2%	97.873	19,4%	785.977	14,0%	2.336.026	11,2%
2006	33.653	23,9%	109.837	20,7%	939.389	16,7%	2.789.733	12,9%
2007	33.944	24,6%	129.621	23,7%	1.047.661	18,8%	3.171.420	14,3%
2008	42.202	30,3%	146.892	25,9%	1.135.213	20,6%	3.551.458	15,5%
2009	41.612	30,2%	151.033	25,9%	1.088.524	20,9%	3.679.359	16,0%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 9. Distribució percentual de la població activa menor de 30 anys, per nivell d'estudis i sexe a les Illes Balears i a Espanya (2005, 2007, 2008 i 2009).

	Fins a educació primària				Educació secundària (1a etapa)				Educació secundària (2a etapa)				Educació superior i doctorat			
	2005	2007	2008	2009	2005	2007	2008	2009	2005	2007	2008	2009	2005	2007	2008	2009
Total																
Illes Balears	7,2%	13,2%	12,3%	14,8%	40,3%	42,3%	41,0%	38,5%	30,2%	26,6%	31,8%	29,3%	22,3%	18,0%	14,9%	17,4%
Espanya	8,0%	9,4%	10,7%	11,0%	34,5%	33,5%	32,6%	33,1%	26,4%	27,5%	27,9%	27,4%	31,1%	29,6%	28,8%	28,4%
Homes																
Illes Balears	9,7%	16,4%	16,8%	18,9%	46,6%	46,7%	44,6%	43,4%	28,3%	22,2%	25,5%	24,3%	15,4%	14,6%	13,0%	13,3%
Espanya	10,2%	11,5%	13,1%	13,8%	39,6%	38,2%	37,1%	38,1%	25,1%	25,9%	26,5%	25,3%	25,1%	24,3%	23,4%	22,9%
Dones																
Illes Balears	4,2%	9,0%	6,6%	9,6%	32,7%	36,6%	36,5%	32,4%	32,6%	32,1%	39,7%	35,6%	30,5%	22,2%	17,3%	22,4%
Espanya	5,3%	6,8%	7,8%	7,9%	28,1%	27,7%	27,3%	27,4%	27,9%	29,5%	29,6%	29,8%	38,6%	36,1%	35,3%	35,0%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 10. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitats autònomes (2009)

	Fins a educació primària		Educació secundària (1a etapa)		Educació secundària (2a etapa)		Educació superior i doctorat	
	Menors 30 anys	Total	Menors 30 anys	Total	Menors 30 anys	Total	Menors 30 anys	Total
Andalusia	13,8%	19,7%	38,9%	32,5%	23,6%	19,5%	23,6%	28,2%
Aragó	10,4%	15,9%	26,5%	21,8%	32,7%	27,6%	30,4%	34,7%
Astúries	4,3%	11,2%	29,2%	28,0%	29,6%	22,7%	36,9%	38,1%
Illes Balears	14,8%	13,9%	38,5%	34,9%	29,3%	26,9%	17,4%	24,2%
Canàries	12,0%	20,2%	35,1%	29,0%	30,0%	24,6%	22,9%	26,1%
Cantàbria	4,5%	10,8%	32,7%	29,7%	27,1%	21,4%	35,7%	38,1%
Castella i Lleó	9,8%	17,6%	31,3%	26,3%	28,7%	21,0%	30,2%	35,1%
Castella-la Manxa	14,9%	21,8%	37,5%	32,0%	22,0%	20,1%	25,6%	26,1%
Catalunya	13,7%	20,2%	27,8%	23,9%	29,2%	22,6%	29,3%	33,2%
Com. Valenciana	12,1%	16,6%	33,0%	30,2%	30,1%	24,1%	24,8%	29,1%
Extremadura	3,8%	16,2%	50,2%	41,6%	21,9%	16,6%	24,1%	25,6%
Galícia	5,2%	12,9%	35,4%	35,1%	25,7%	18,6%	33,7%	33,4%
Madrid	7,5%	11,6%	29,3%	19,7%	30,4%	27,0%	32,8%	41,7%
Múrcia	17,2%	20,1%	39,3%	30,4%	24,6%	21,7%	18,9%	27,8%
Navarra	3,8%	10,7%	24,9%	27,3%	30,6%	23,9%	40,7%	38,2%
País Basc	4,4%	7,2%	20,9%	23,4%	23,1%	21,0%	51,7%	48,4%
La Rioja	8,0%	13,1%	32,4%	25,9%	26,4%	22,4%	33,2%	38,6%
Total Espanya	11,0%	16,5%	33,1%	27,7%	27,4%	22,6%	28,4%	33,2%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 11. Evolució de la població inactiva de les Illes Balears per sexe i tipus d'inactivitat (2005-2009).

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Població inactiva															
Menors de 30 anys	42,4%	57,6%	54.881	39,9%	60,1%	53.105	39,9%	60,1%	58.341	41,2%	58,8%	58.875	41,6%	58,4%	58.240
Total	36,9%	63,1%	299.972	36,4%	63,6%	296.842	36,4%	63,6%	306.313	37,5%	62,5%	308.869	38,7%	61,3%	306.116
Principals tipus d'inactivitat de la població inactiva menor de 30 anys															
Estudiants	44,9%	55,1%	73,6%	42,8%	57,2%	72,8%	44,9%	55,1%	69,9%	44,8%	55,2%	70,6%	46,6%	53,4%	71,7%
Incapacitat permanent	85,9%	14,1%	0,9%	61,8%	38,2%	0,8%	89,0%	11,0%	1,1%	62,0%	38,0%	0,9%	48,4%	51,6%	1,3%
Tasques de la llar	13,4%	86,6%	16,8%	23,8%	76,2%	23,6%	19,8%	80,2%	25,2%	22,2%	77,8%	23,9%	23,7%	76,3%	24,7%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 12. Evolució de la taxa d'activitat per sexe a les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2005-2009)

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Illes Balears															
Menors de 30 anys	76,4%	66,4%	71,5%	78,7%	66,2%	72,6%	76,8%	63,3%	70,2%	76,1%	64,1%	70,3%	75,9%	64,5%	70,3%
Total (> de 16 anys)	72,4%	53,2%	62,7%	73,8%	54,5%	64,1%	73,7%	54,4%	64,1%	73,6%	56,0%	64,8%	73,4%	57,9%	65,6%
Espanya															
Menors de 30 anys	71,5%	61,0%	66,4%	71,8%	62,4%	67,2%	72,0%	62,1%	67,2%	71,4%	63,2%	67,4%	69,1%	62,0%	65,6%
Total (> de 16 anys)	68,8%	46,4%	57,4%	69,1%	48,0%	58,3%	69,3%	48,9%	58,9%	69,5%	50,5%	59,8%	68,6%	51,6%	59,9%
UE-27															
Menors de 30 anys	62,3%	53,0%	57,7%	62,3%	53,4%	57,9%	62,2%	53,4%	57,9%	62,5%	53,7%	58,2%	61,9%	53,7%	57,8%
Total (> de 16 anys)	65,3%	49,2%	57,0%	65,4%	49,6%	57,2%	65,5%	49,9%	57,4%	65,6%	50,3%	57,7%	65,2%	50,5%	57,6%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i de l'LFS (Eurostat).

OCUPACIÓ

Quadre 13. Treballadors d'alta en el règim general de la Seguretat Social per activitat econòmica i edat a les Illes Balears (1r trimestre 2010-1r trimestre 2009)

Menors de 30 anys				
	1T2009	1T2010	Var. Abs.	Var (%)
Total	60.223	52.926	-7.297	-12,1%
Agricultura, ramaderia, caça, selvicultura i pesca	143	143	0	0,0%
Indústries extractives	63	41	-22	-34,9%
Indústries manufactureres	3.300	2.621	-679	-20,6%
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	59	60	1	1,7%
Subm. d'aigua, activ. sanejament, gestió residus i descontaminació	463	439	-24	-5,2%
Construcció	8.991	6.950	-2.041	-22,7%
Comerç; reparació de vehicles de motor i bicicletes	13.391	11.641	-1.750	-13,1%
Transport i emmagatzemament	2.279	1.886	-393	-17,2%
Hoteleria	8.007	7.866	-141	-1,8%
Informació i Comunicacions	1.436	1.189	-247	-17,2%
Activitats financeres i d'assegurances	1.049	763	-286	-27,3%
Activitats Immobiliàries	235	194	-41	-17,4%
Activitats Professionals Científiques i Tècniques	2.447	2.171	-276	-11,3%
Activitats Administratives i Serveis Auxiliars	4.441	3.927	-514	-11,6%
Administració Pública i defensa; Seguretat Social Obligatòria	1.790	1.867	77	4,3%
Educació	3.483	3.191	-292	-8,4%
Activitats sanitàries i serveis centrals	4.790	4.451	-339	-7,1%
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	1.472	1.308	-164	-11,1%
Altres Serveis	2.338	2.082	-256	-10,9%
Act. de les llars com a ocupadores de personal domèstic	26	27	1	3,8%
Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	2	1	-1	-50,0%
No consta	18	108		
De 30 a 44 anys				
	1T2009	1T2010	Var. Abs.	Var (%)
Total	142.082	138.223	-3.859	-2,7%
Agricultura, ramaderia, caça, selvicultura i pesca	408	460	52	12,7%
Indústries extractives	220	197	-23	-10,5%
Indústries manufactureres	8.089	7.585	-504	-6,2%
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	540	470	-70	-13,0%
Subm. d'aigua, activ. sanejament, gestió residus i descontaminació	1.862	1.957	95	5,1%
Construcció	19.559	17.096	-2.463	-12,6%
Comerç; reparació de vehicles de motor i bicicletes	24.526	23.817	-709	-2,9%
Transport i emmagatzemament	8.045	7.508	-537	-6,7%
Hoteleria	17.601	18.065	464	2,6%
Informació i Comunicacions	2.881	2.791	-90	-3,1%
Activitats financeres i d'assegurances	3.965	3.973	8	0,2%
Activitats Immobiliàries	699	709	10	1,4%
Activitats Professionals Científiques i Tècniques	5.726	5.783	57	1,0%
Activitats Administratives i Serveis Auxiliars	10.638	10.421	-217	-2,0%
Administració Pública i defensa; Seguretat Social Obligatòria	10.257	10.159	-98	-1,0%
Educació	8.461	8.475	14	0,2%
Activitats sanitàries i serveis centrals	12.549	12.609	60	0,5%
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	2.637	2.565	-72	-2,7%
Altres Serveis	3.158	3.232	74	2,3%
Act. de les llars com a ocupadores de personal domèstic	178	182	4	2,2%
Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	10	8	-2	-20,0%
No consta	73	161	88	120,5%

45 anys i més				
	1T2009	1T2010	Var. Abs.	Var (%)
Total	99.954	100.625	671	0,7%
Agricultura, ramaderia, caça, selvicultura i pesca	240	253	13	5,4%
Indústries extractives	159	157	-2	-1,3%
Indústries manufactureres	6.809	6.442	-367	-5,4%
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	696	676	-20	-2,9%
Subm. d'aigua, activ. sanejament, gestió residus i descontaminació	1.532	1.606	74	4,8%
Construcció	11.062	10.096	-966	-8,7%
Comerç; reparació de vehicles de motor i bicicletes	13.401	13.375	-26	-0,2%
Transport i emmagatzemament	5.900	5.920	20	0,3%
Hoteleria	15.882	16.381	499	3,1%
Informació i Comunicacions	1.176	1.229	53	4,5%
Activitats financeres i d'assegurances	2.660	2.694	34	1,3%
Activitats Immobiliàries	595	595	0	0,0%
Activitats Professionals Científiques i Tècniques	2.575	2.662	87	3,4%
Activitats Administratives i Serveis Auxiliars	8.287	8.314	27	0,3%
Administració Pública i defensa; Seguretat Social Obligatòria	9.310	9.770	460	4,9%
Educació	4.528	4.664	136	3,0%
Activitats sanitàries i serveis centrals	10.720	11.250	530	4,9%
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	1.623	1.600	-23	-1,4%
Altres Serveis	2.370	2.417	47	2,0%
Act. de les llars com a ocupadores de personal domèstic	375	399	24	6,4%
Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	15	15	0	0,0%
No consta	39	110	71	182,1%

Font: OTIB a partir de dades de TGSS

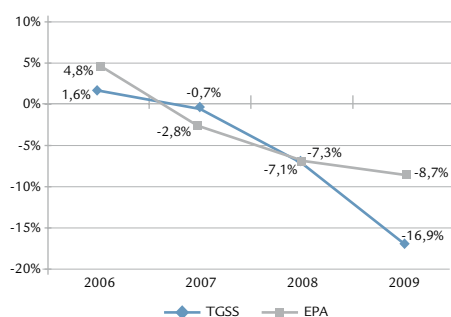
Quadre 14. Vint ocupacions amb major volum de contractació entre els homes a les Illes Balears, 2009.

	2009	%	Var. respecte 2008	Rànquing el 2008
Menors de 30 anys				
Cambrers, bàrmans i similars	10.151	15,7%	-17,7%	1
Peons de la construcció d'edificis	4.969	7,7%	-35,5%	2
Paletes i paredadors	4.346	6,7%	-39,9%	3
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambrers de planta) i establiments similars	3.517	5,4%	-17,3%	5
Cuiners i altres preparadors de menjars	3.508	5,4%	-15,7%	6
Peons del transport i descarregadors	2.902	4,5%	-42,3%	4
Dependents i demostradors de botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	2.736	4,2%	-15,8%	7
Animadors comunitaris	1.567	2,4%	16,5%	11
Peons de les indústries manufactureres	1.503	2,3%	-27,9%	8
Vigilants, guardians i similars	1.053	1,6%	2,5%	14
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	1.024	1,6%	-27,0%	10
Peons agrícoles	942	1,5%	1,0%	16
Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	889	1,4%	-23,4%	12
Vigilants de piscines i platges, socorristes	874	1,4%	-6,9%	15
Conductors de camions	723	1,1%	-35,2%	13
Taquígrafs i mecanògrafs	711	1,1%	-53,3%	9
Mossos d'equipatge i similars	674	1,0%	-8,2%	22
Peons d'obres públiques i manteniment de carreteres, preses i construccions similars	670	1,0%	10,6%	28
Recepcionistes d'establiments que no siguin oficines	614	0,9%	-32,3%	17
Lampistes i instal·ladors de canonades	613	0,9%	-32,2%	18
Total 20 ocupacions	43.986	68,0%	-25,4%	
Total contractació homes menors de 30 anys	64.652		-24,8%	
Entre 30 i 45 anys				
Paletes i paredadors	10.530	15,2%	-27,2%	1
Cambrers, bàrmans i similars	7.808	11,3%	-8,0%	2
Peons de la construcció d'edificis	5.704	8,2%	-27,5%	3
Cuiners i altres preparadors de menjars	4.517	6,5%	-7,0%	4
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambrers de planta) i establiments similars	3.611	5,2%	-13,6%	5
Peons del transport i descarregadors	2.000	2,9%	-37,9%	6
Dependents i demostradors de botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	1.743	2,5%	-3,7%	8
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	1.621	2,3%	-19,2%	7
Vigilants, guardians i similars	1.359	2,0%	2,9%	10
Conductors de camions	1.353	2,0%	-25,0%	12
Peons de les indústries manufactureres	1.066	1,5%	-16,5%	11
Peons agrícoles	1.015	1,5%	8,6%	17
Actors i directors de cinema, ràdio, televisió, teatre i similars	991	1,4%	-13,1%	14
Caps de cuina, cambrers i similars	925	1,3%	-18,6%	15
Pintors, envernissadors, empaperadors i similars	831	1,2%	-31,6%	12
Peons d'obres públiques i manteniment de carreteres, preses i construccions similars	728	1,1%	35,8%	30
Conductors d'autobusos	727	1,1%	36,7%	31
Taquígrafs i mecanògrafs	673	1,0%	-39,9%	16
Representants de comerç i tècnics de vendes	650	0,9%	-12,9%	20
Recepcionistes d'establiments que no siguin oficines	642	0,9%	-16,5%	19
Total 20 ocupacions	48.494	70,1%	-19,6%	
Total contractació homes entre 30 i 45 anys	69.172		-17,3%	

Majors de 45 anys				
Paletes i paredadors	4.309	15,7%	-26,9%	1
Cambrers, bàrmans i similars	1.959	7,2%	-4,9%	2
Peons de la construcció d'edificis	1.493	5,5%	-24,7%	3
Cuiners i altres preparadors de menjars	1.453	5,3%	-5,6%	4
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambrers de planta) i establiments similars	1.260	4,6%	-4,4%	5
Caps de cuina, cambrers i similars	579	2,1%	-14,2%	9
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	570	2,1%	-21,2%	8
Peons del transport i descarregadors	517	1,9%	-31,6%	7
Vigilants, guardians i similars	502	1,8%	-16,7%	10
Dependents i demostradors de botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	468	1,7%	-11,5%	12
Conductors de camions	438	1,6%	-9,7%	13
Pintors, envernissadors, empaperadors i similars	342	1,2%	-36,5%	11
Conductors d'autobusos	326	1,2%	26,4%	23
Operadors de grues, camions muntacàrregues i maquinària similar de moviment de materials	317	1,2%	-69,1%	6
Recepcionistes d'establiments que no siguin oficines	278	1,0%	-18,7%	15
Treballadors per compte d'altri qualificats en activitats agrícoles d'hortes, planters i jardins	274	1,0%	-1,4%	19
Tècnics en electricitat	270	1,0%	-16,4%	17
Músics, cantants i ballarins d'espectacles de cabaret i similars	270	1,0%	72,0%	33
Peons de les indústries manufactureres	259	0,9%	-12,2%	18
Peons agrícoles	251	0,9%	13,6%	25
Total 20 ocupacions	16.135	58,9%	-20,8%	
Total contractació homes majors de 45 anys	27.382		-16,2%	

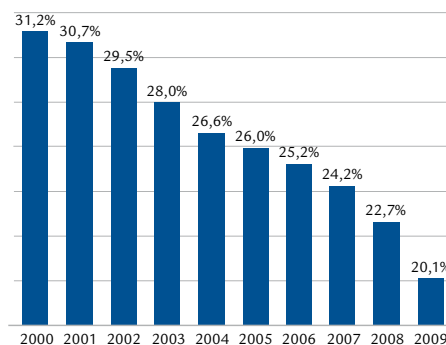
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 13. Evolució comparativa de les taxes de creixement interanual de la població d'alta a la Seguretat Social menor de 30 anys i de la població ocupada segons l'EPA a les Illes Balears (2006-2009).

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Gràfic 14. Evolució del pes de la població menor de 30 anys d'alta a la Seguretat Social sobre el total de treballadors a les Illes Balears (2000-2009).

Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

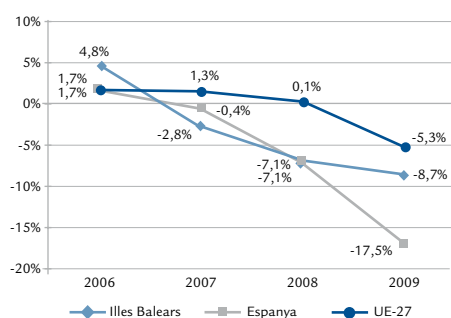
Quadre 15. Vint ocupacions amb major volum de contractació entre les dones a les Illes Balears, 2009.

	2009	%	Var.	Rànking el 2008
Menors de 30 anys				
Cambrers, bàrmans i similars	12.674	19,2%	-16,7%	1
Dependents i demostradors de botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	9.799	14,8%	-28,3%	2
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambrers de planta) i establiments similars	8.074	12,2%	-19,9%	3
Animadors comunitaris	3.060	4,6%	13,2%	6
Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	2.744	4,2%	-19,5%	4
Auxiliars d'infermeria hospitalària	1.874	2,8%	-15,3%	7
Cuiners i altres preparadors de menjars	1.869	2,8%	-15,5%	8
Infermers	1.849	2,8%	-12,9%	9
Taquígrafs i mecanògrafs	1.632	2,5%	-51,5%	5
Auxiliars administratius sense tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	1.233	1,9%	-63,8%	13
Recepcionistes d'establiments que no siguin oficines	1.202	1,8%	-41,3%	10
Perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors similars	1.126	1,7%	-18,3%	12
Guies i hostesses de terra	1.007	1,5%	-31,2%	11
Mainaders	967	1,5%	-13,7%	14
Secretaris administratius i similars	883	1,3%	-10,3%	17
Caixers i taquillers, llevat dels de banca i correus	766	1,2%	-27,1%	16
Altres treballadors de serveis personals	721	1,1%	-8,2%	19
Telefonistes	574	0,9%	34,1%	30
Esportistes i professionals similars	557	0,8%	-21,7%	20
Peons del transport i descarregadors	540	0,8%	-51,7%	15
Total 20 ocupacions	53.151	80,4%	-21,4%	
Total contractació dones menors de 30 anys	66.119		-21,8%	
Entre 30 i 45 anys				
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambrers de planta) i establiments similars	15.334	27,7%	-15,8%	1
Cambrers, bàrmans i similars	7.794	14,1%	-8,5%	2
Dependents i demostradors de botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	5.846	10,5%	-17,1%	3
Cuiners i altres preparadors de menjars	2.645	4,8%	-15,4%	4
Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	2.183	3,9%	-21,6%	5
Auxiliars d'infermeria hospitalària	1.775	3,2%	-12,5%	7
Taquígrafs i mecanògrafs	1.551	2,8%	-40,8%	6
Recepcionistes d'establiments que no siguin oficines	987	1,8%	-17,5%	8
Secretaris administratius i similars	886	1,6%	-20,3%	9
Auxiliars administratius sense tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	795	1,4%	-7,5%	14
Infermers	790	1,4%	-14,4%	10
Animadors comunitaris	790	1,4%	5,9%	14
Mainaders	710	1,3%	-19,4%	12
Empleats de serveis de correus llevat dels empleats de finestra	695	1,3%	-3,1%	17
Actors i directors de cinema, ràdio, televisió, teatre i similars	619	1,1%	-30,4%	11
Altres empleats que es dediquen a tenir cura de persones i similars	613	1,1%	-16,4%	15
Professors d'ensenyament secundari	601	1,1%	-2,4%	18
Perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors similars	511	0,9%	-5,7%	21
Representants de comerç i tècnics de vendes	438	0,8%	-27,8%	19
Peons del transport i descarregadors	394	0,7%	-45,0%	16
Total 20 ocupacions	45.957	82,9%	-16,3%	
Total contractació dones entre 30 i 45 anys	55.449		-16,3%	

Majors de 45 anys				
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambrers de planta) i establiments similars	8.282	34,2%	-18,5%	1
Dependents i demostradors de botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	1.566	6,5%	-21,1%	2
Cuiners i altres preparadors de menjars	1.496	6,2%	-19,0%	3
Cambrers, bàrmans i similars	1.355	5,6%	-0,4%	4
Auxiliars d'infermeria hospitalària	702	2,9%	-15,3%	5
Agents de viatges	579	2,4%	25,3%	10
Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	537	2,2%	1,1%	7
Assistents domiciliaris	459	1,9%	-3,4%	12
Taquígrafs i mecanògrafs	428	1,8%	-42,5%	6
Mainaders	380	1,6%	-19,5%	9
Guies i hostesses de terra	348	1,4%	22,1%	14
Animadors comunitaris	340	1,4%	9,7%	11
Altres empleats que es dediquen a tenir cura de persones i similars	275	1,1%	-8,3%	12
Infermers	258	1,1%	-10,7%	13
Recepcionistes d'establiments que no siguin oficines	250	1,0%	-12,3%	15
Bugaders, planxadors i similars	219	0,9%	-14,8%	16
Empleats de serveis de correus llevat dels empleats de finestra	208	0,9%	8,9%	19
Secretaris administratius i similars	194	0,8%	-14,5%	18
Auxiliars administratius sense tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	159	0,7%	-4,2%	22
Professors d'ensenyament secundari	153	0,6%	-17,3%	20
Total 20 ocupacions	18.188	75,2%	-15,2%	
Total contractació dones majors de 45 anys	24.191		-14,9%	

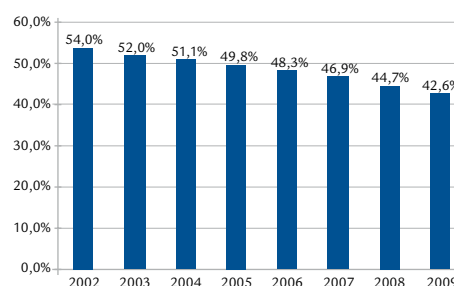
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 15. Evolució de la població ocupada menor de 30 anys de les Illes Balears, Espanya i UE-27 (2006-2009).

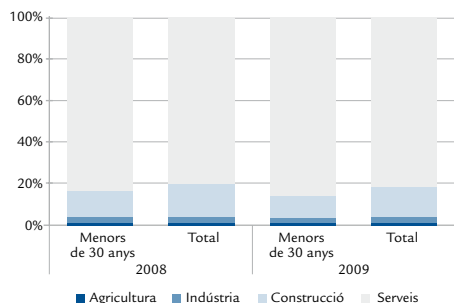
Font: OTIB a partir de les dades de L'EPA (INE) i l'LFS (Eurostat).

Gràfic 16. Evolució del pes dels contractes dels joves sobre els contractes totals a les Illes Balears (2002-2009).

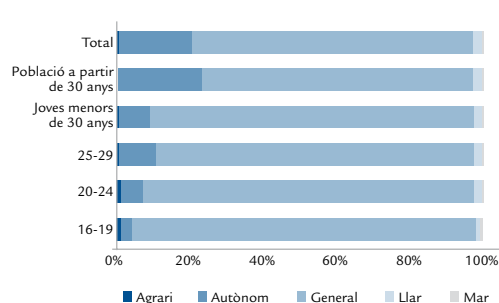
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 17. Contractació dels joves i total de la població per sector econòmic a les Illes Balears (2008-2009)

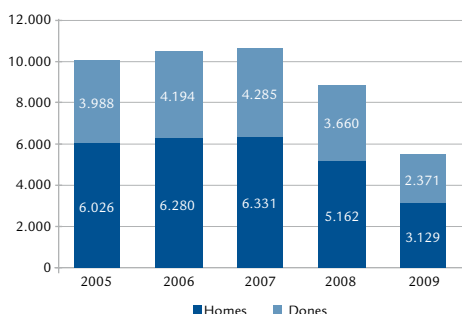
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 18. Afiliats a la Seguretat Social per règim de cotització i grups d'edat (2009).

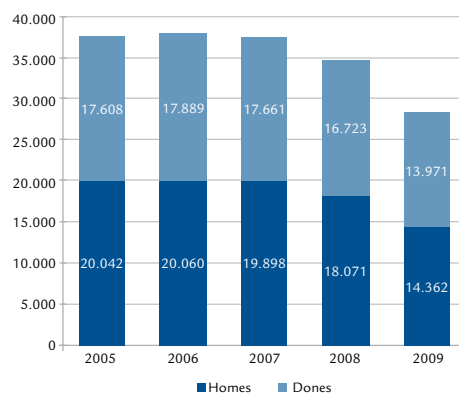
Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Gràfic 19. Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 16 a 19 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

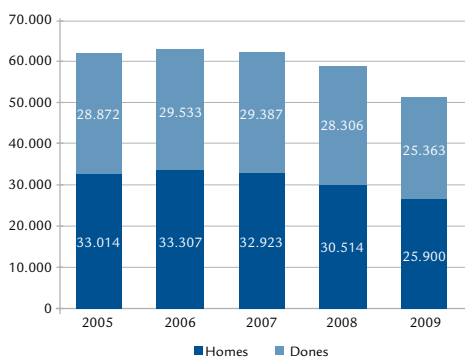
Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Gràfic 20. Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 20 a 24 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

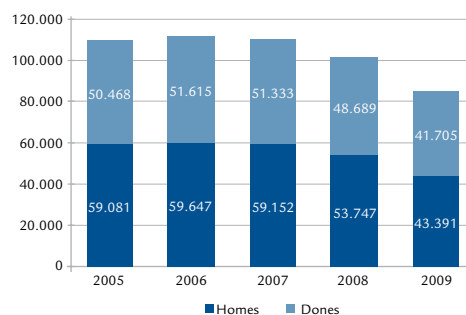
Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Gràfic 21. Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 25 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Gràfic 22. Evolució dels afiliats a la Seguretat Social de 16 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Quadre 16. Pes dels contractes segons CNO per grups d'edat a les Illes Balears. (2005-2008-2009)

	2005	%	2008	%	2009	%	Var.
Menors de 30 anys							
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria, llevat dels operadors d'instal·lacions i maquinària	21.509	10,8%	16.313	9,6%	10.103	7,7%	-38,1%
Empleats administratius	27.243	13,6%	21.218	12,4%	14.672	11,2%	-30,9%
Forces armades	3	0,0%	142	0,1%	204	0,2%	43,7%
Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	8.147	4,1%	5.650	3,3%	3.787	2,9%	-33,0%
Personal directiu de les empreses i de les administracions públiques	350	0,2%	379	0,2%	232	0,2%	-38,8%
Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	8.388	4,2%	8.509	5,0%	7.353	5,6%	-13,6%
Tècnics i professionals de suport	12.523	6,3%	15.099	8,9%	13.576	10,4%	-10,1%
Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors de comerços	67.709	33,9%	64.351	37,7%	51.844	39,6%	-19,4%
Treballadors no qualificats	52.800	26,4%	37.940	22,3%	28.296	21,6%	-25,4%
Treballadors qualificats en activitats agràries i pesqueres	1.185	0,6%	874	0,5%	704	0,5%	-19,5%
Total contractació homes menors de 30 anys	199.857	100,0%	170.475	100,0%	130.771	100,0%	-23,3%
% sobre Total		49,8%		44,7%		42,6%	
Entre 30 i 45 anys							
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria, llevat dels operadors d'instal·lacions i maquinària	24.169	16,7%	23.184	15,5%	17.042	13,7%	-26,5%
Empleats administratius	14.916	10,3%	14.835	9,9%	11.594	9,3%	-21,8%
Forces armades	6	0,0%	105	0,1%	151	0,1%	43,8%
Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	8.508	5,9%	7.542	5,0%	5.919	4,7%	-21,5%
Personal directiu de les empreses i de les administracions públiques	716	0,5%	927	0,6%	659	0,5%	-28,9%
Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	5.752	4,0%	8.528	5,7%	7.437	6,0%	-12,8%
Tècnics i professionals de suport	7.767	5,4%	9.915	6,6%	9.072	7,3%	-8,5%
Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors de comerços	37.360	25,7%	42.712	28,5%	38.206	30,7%	-10,5%
Treballadors no qualificats	44.861	30,9%	41.137	27,4%	33.605	27,0%	-18,3%
Treballadors qualificats en activitats agràries i pesqueres	1.089	0,8%	1.004	0,7%	936	0,8%	-6,8%
Total contractació homes entre 30 i 45 anys	145.144	100,0%	149.889	100,0%	124.621	100,0%	-16,9%
% sobre Total		36,2%		39,3%		40,6%	
Majors de 45 anys							
Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria, llevat dels operadors d'instal·lacions i maquinària	11.601	20,6%	10.708	17,5%	8.145	15,8%	-23,9%
Empleats administratius	3.953	7,0%	4.479	7,3%	3.648	7,1%	-18,6%
Forces armades	1	0,0%	53	0,1%	40	0,1%	-24,5%
Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	3.768	6,7%	3.605	5,9%	2.561	5,0%	-29,0%
Personal directiu de les empreses i de les administracions públiques	246	0,4%	348	0,6%	306	0,6%	-12,1%
Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	1.744	3,1%	2.527	4,1%	2.435	4,7%	-3,6%
Tècnics i professionals de suport	2.792	4,9%	3.628	5,9%	3.460	6,7%	-4,6%
Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors de comerços	13.038	23,1%	15.567	25,5%	14.063	27,3%	-9,7%
Treballadors no qualificats	18.810	33,3%	19.699	32,2%	16.448	31,9%	-16,5%
Treballadors qualificats en activitats agràries i pesqueres	484	0,9%	495	0,8%	467	0,9%	-5,7%
Total contractació homes majors de 45 anys	56.437	100,0%	61.109	100,0%	51.573	100,0%	-15,6%
% sobre Total		14,1%		16,0%		16,8%	
Total	401.438		381.473		306.965		

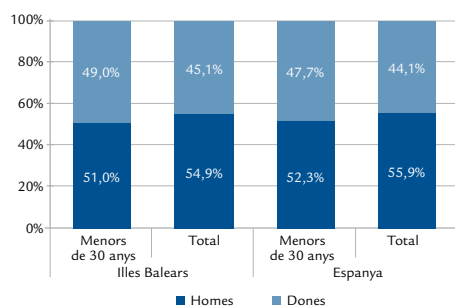
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 17. Variació interanual de les taxes de contractació per grups d'edat a les Illes Balears (2006-2009).

	2006	2007	2008	2009
16-19	7,9%	-1,0%	-24,9%	-37,5%
20-24	4,0%	-3,0%	-17,1%	-22,2%
25-29	6,2%	-1,6%	-14,7%	-19,0%
Menors de 30 anys	5,6%	-2,1%	-17,5%	-23,3%
30-44	12,0%	2,5%	-10,0%	-16,9%
De 45 i més anys	12,5%	5,4%	-8,7%	-15,6%
Total	8,9%	0,7%	-13,3%	-19,5%

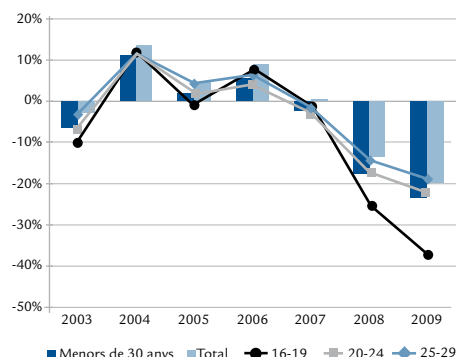
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 23. Pes de la població ocupada per sexe a les Illes Balears i a l'àmbit nacional (2009).

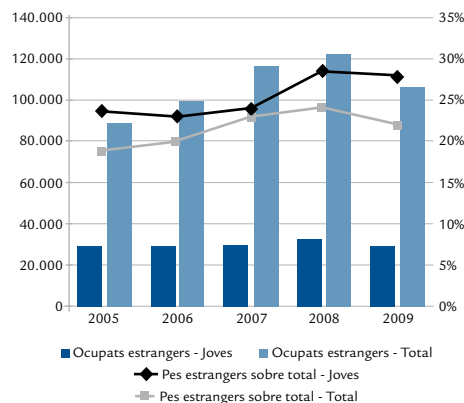
Font: OTIB a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Gràfic 24. Taxes de variació de la contractació per grups d'edat a les Illes Balears (2003-2009).

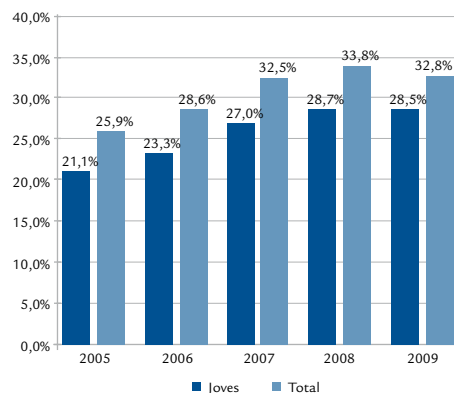
Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

Gràfic 25. Evolució de la població ocupada estrangera jove i total a les Illes Balears. Valors absoluts i variacions percentuals (2005-2009).

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Gràfic 26. Evolució del pes dels contractes dels estrangers sobre els contractes totals a les Illes Balears per joves i total de població (2005-2009).

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB

Quadre 18. Pes de la contractació per nacionalitat a les Illes Balears per grups d'edat (2005-2008-2009)

	2005		2008		2009	
	Espanyol	Estrangers	Espanyol	Estrangers	Espanyol	Estrangers
De 16 a 19 anys	89,9%	10,1%	84,5%	15,5%	84,4%	15,6%
De 20 a 24 anys	82,1%	17,9%	74,5%	25,5%	74,2%	25,8%
De 25 a 29 anys	71,3%	28,7%	63,4%	36,6%	65,3%	34,7%
Menors de 30 anys	78,9%	21,1%	71,3%	28,7%	71,5%	28,5%
De 30 a 45 anys	66,7%	33,3%	59,2%	40,8%	61,2%	38,8%
Majors de 45 anys	76,0%	24,0%	69,1%	30,9%	70,6%	29,4%
Total	74,1%	25,9%	66,2%	33,8%	67,2%	32,8%

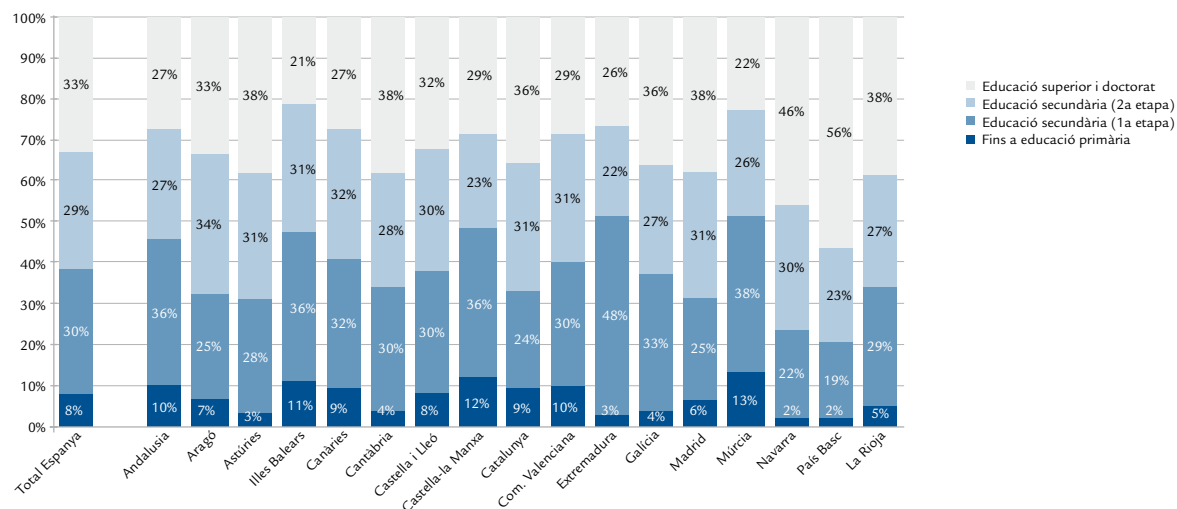
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 19. Distribució percentual de la població ocupada menor de 30 anys per nivell d'estudis i sexe a les Illes Balears i a Espanya (2005-2007-2008-2009).

Fins a educació primària						
	Total		Homes		Dones	
	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
2005	6,6%	7,4%	9,5%	9,7%	3,0%	4,5%
2007	12,8%	8,6%	16,3%	10,8%	8,2%	5,8%
2008	10,8%	8,8%	15,1%	11,0%	5,9%	6,2%
2009	11,3%	8,3%	14,1%	10,4%	8,1%	6,0%
Educació secundària (1a etapa)						
	Total		Homes		Dones	
	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
2005	38,7%	33,6%	45,2%	39,1%	30,3%	26,4%
2007	41,0%	32,6%	45,0%	37,8%	35,6%	25,8%
2008	39,3%	30,9%	43,8%	35,9%	33,9%	25,0%
2009	36,5%	30,0%	42,0%	35,7%	30,4%	23,7%
Educació secundària (2a etapa)						
	Total		Homes		Dones	
	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
2005	31,9%	26,9%	29,0%	25,7%	35,7%	28,4%
2007	27,0%	27,7%	22,8%	26,2%	32,4%	29,8%
2008	33,7%	29,0%	27,3%	27,7%	41,3%	30,4%
2009	31,3%	28,8%	26,9%	27,1%	36,0%	30,7%
Educació superior i doctorat						
	Total		Homes		Dones	
	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
2005	22,7%	32,1%	16,3%	25,5%	31,1%	40,8%
2007	19,3%	31,0%	15,8%	25,2%	23,8%	38,6%
2008	16,2%	31,3%	13,8%	25,5%	19,0%	38,4%
2009	21,0%	32,9%	16,9%	26,8%	25,5%	39,7%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Gràfic 27. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i comunitats autònomes (2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 20. Evolució taxa d'ocupació per sexe a les Illes Balears, a l'àmbit nacional i UE-27 (2005-2009).

	Illes Balears		Espanya		UE-27	
	< 30 anys	Total	< 30 anys	Total	< 30 anys	Total
2005						
Homes	69,4%	68,6%	62,5%	63,9%	53,4%	59,9%
Dones	56,0%	47,9%	50,1%	40,8%	44,9%	44,4%
Total	62,9%	58,2%	56,5%	52,1%	49,2%	51,9%
2006						
Homes	72,3%	70,0%	63,8%	64,8%	54,2%	60,5%
Dones	58,4%	50,0%	52,0%	42,4%	45,9%	45,3%
Total	65,5%	60,0%	58,1%	53,4%	50,1%	52,6%
2007						
Homes	69,5%	69,4%	64,1%	64,9%	55,0%	61,2%
Dones	56,0%	49,8%	52,4%	43,6%	46,7%	46,0%
Total	62,9%	59,6%	58,4%	54,0%	50,9%	53,3%
2008						
Homes	61,3%	66,4%	58,5%	62,5%	55,1%	61,3%
Dones	54,3%	49,9%	51,3%	43,9%	47,2%	46,6%
Total	57,9%	58,2%	55,0%	53,0%	51,2%	53,6%
2009						
Homes	54,4%	59,3%	48,1%	56,5%	51,8%	59,4%
Dones	52,2%	48,3%	45,2%	42,1%	45,8%	46,0%
Total	53,3%	53,8%	46,7%	49,1%	48,9%	52,5%

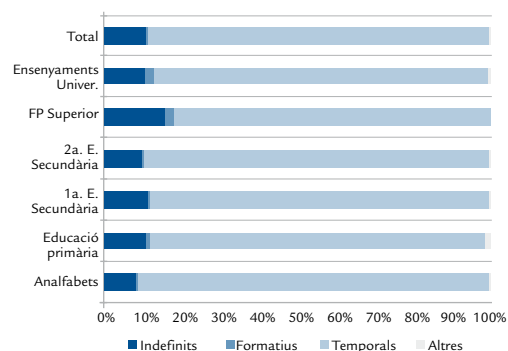
Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 21. Evolució de la taxa d'ocupació dels joves i total d'ocupats a les Illes Balears i a Espanya segons el nivell d'estudis (2006-2008-2009).

	Joves			Total		
	2006	2008	2009	2006	2008	2009
Illes Balears						
Fins a educació primària	45,0%	42,6%	35,2%	30,9%	28,2%	25,7%
Educació secundària (1a etapa)	61,1%	54,7%	47,2%	66,0%	64,9%	58,6%
Educació secundària (2a etapa)	69,2%	61,2%	58,9%	73,3%	70,2%	62,6%
Estudis superiors	82,3%	79,0%	83,6%	81,8%	75,9%	76,1%
	Joves			Total		
	2006	2008	2009	2006	2008	2009
Espanya						
Fins a educació primària	48,1%	39,9%	30,7%	25,7%	24,4%	21,4%
Educació secundària (1a etapa)	53,7%	49,8%	40,2%	60,0%	58,8%	52,3%
Educació secundària (2a etapa)	53,5%	52,9%	45,2%	64,2%	64,1%	59,4%
Estudis superiors	73,4%	72,9%	67,4%	77,2%	77,0%	74,3%

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 28. Contractes dels joves de les Illes Balears per tipus de contracte i nivell d'estudis (2009)

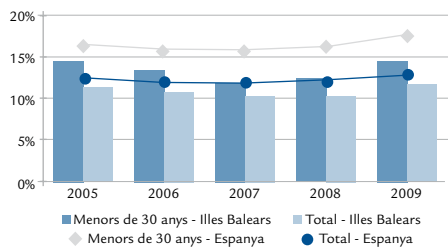
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 22. Evolució dels contractes dels joves i total de la població a les Illes Balears per tipus de contractes i estudis (2006-2008-2009)

	2006				2008				2009			
	Indefinits	Formatius	Temporals	Altres	Indefinits	Formatius	Temporals	Altres	Indefinits	Formatius	Temporals	Altres
Joves de 16 a 29 anys												
Analfabets	1.482	49	10.719	3	1.079	22	8.996	21	601	30	6.592	23
Educació primària	1.156	187	11.905	55	1.022	127	8.419	62	767	86	6.165	111
1a. E. Secundària	14.261	1.235	107.362	167	12.498	638	85.119	158	8.587	392	65.889	217
2a. E. Secundària	5.094	190	38.367	75	4.838	116	32.950	90	2.931	105	26.369	75
FP Superior	690	89	3.294	4	484	56	2.349	3	354	54	1.821	3
Ensenyament Univer.	1.876	541	12.069	131	1.522	353	9.429	124	1.013	228	8.298	60
Total	24.559	2.291	183.716	435	21.443	1.312	147.262	458	14.253	895	115.134	489
Total població												
Analfabets	3.721	54	25.132	28	2.931	33	21.539	36	1.855	41	15.747	51
Educació primària	3.202	207	27.226	181	2.600	161	21.853	193	2.235	109	17.134	185
1a. E. Secundària	34.367	1.398	224.181	565	30.823	792	193.115	593	22.911	523	157.628	685
2a. E. Secundària	11.059	246	71.721	254	10.770	125	67.404	312	7.470	126	56.198	289
FP Superior	1.368	103	6.148	20	1.134	63	4.976	18	851	62	4.082	24
Ensenyament Univer.	3.986	606	21.022	243	3.597	424	17.761	220	2.596	298	15.660	205
Total	57.703	2.614	375.430	1.291	51.855	1.598	326.648	1.372	37.918	1.159	266.449	1.439

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 29. Evolució del pes dels ocupats joves i total a jornada parcial sobre el total d'ocupats a les Illes Balears i Espanya (2005-2009)

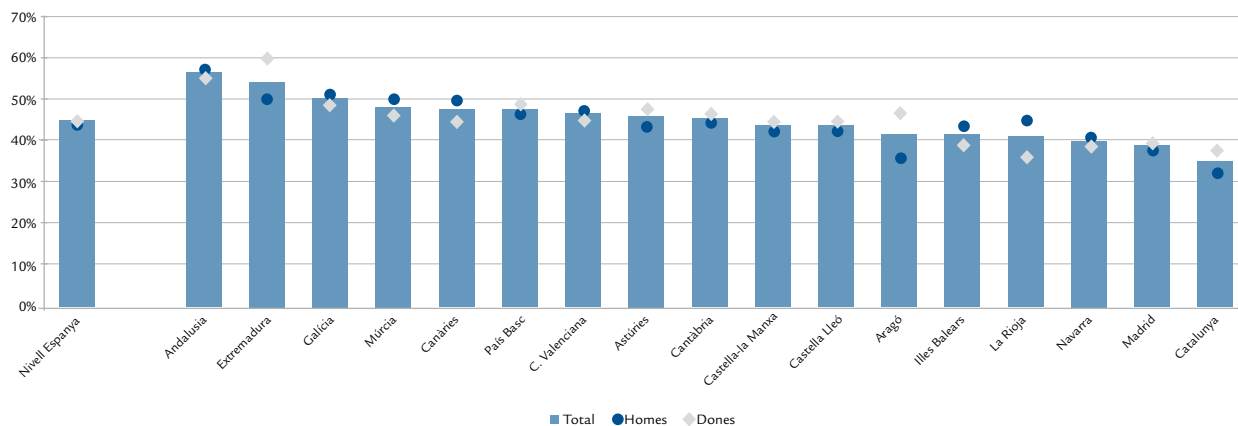
Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

Quadre 23. Evolució de la durada mitjana de la contractació per grups d'edat (dies per contracte) (2005-2009).

	Joves	Total
2005	89,9	94,9
2006	87,8	92,8
2007	90,1	95,8
2008	90,1	97,2
2009	81,9	90,1

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 30. Taxa de temporalitat dels joves menors de 30 anys per comunitats autònomes i sexe (2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA, INE.

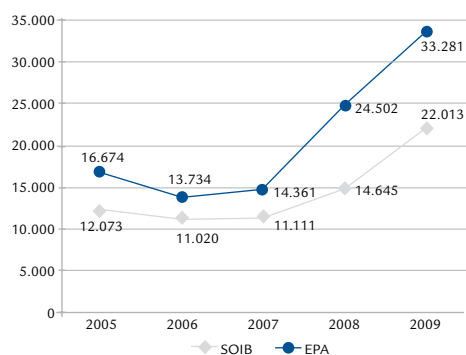
ATUR

Quadre 24. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2005-2009)

TOTAL		OCUPATS		Disp limitada / Demanen Ocup Espec.	DENOS		
		Fixos dicontinus	Altres		Total	Altres no ocup	Atur Registrat
Menors de 30 anys							
2005	16.514	1.558	1.956	360	12.640	567	12.073
2006	15.517	1.848	2.115	177	11.376	357	11.020
2007	15.680	1.945	2.106	190	11.439	328	11.111
2008	20.102	2.356	2.185	296	15.266	620	14.645
2009	28.976	3.229	2.456	719	22.572	560	22.013
Total							
2005	58.027	10.331	6.368	1.956	39.372	1.033	38.340
2006	57.372	11.865	7.070	1.677	36.760	626	36.134
2007	59.874	12.790	7.594	1.719	37.771	527	37.243
2008	75.240	14.898	8.127	2.282	49.933	821	49.111
2009	108.618	19.798	9.925	3.742	75.153	775	74.378

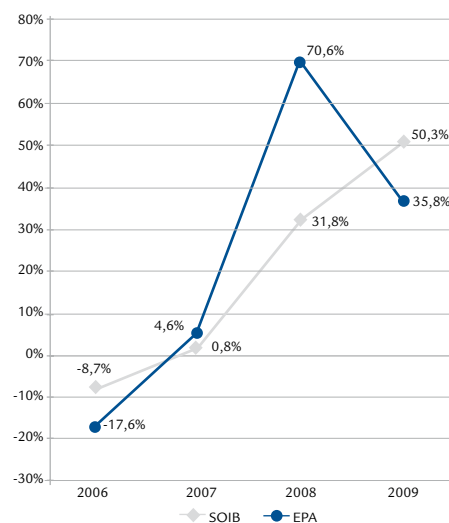
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 31. Evolució comparativa de l'atur registrat (SOIB) i de la població aturada segons l'EPA dels menors de 30 anys a les Illes Balears (2005-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i del SOIB.

Gràfic 32. Evolució comparativa de les taxes de variació interanual de l'atur registrat (SOIB) i de la població aturada segons l'EPA dels menors de 30 anys a les Illes Balears (2006-2009).

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i del SOIB.

Quadre 25. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Mallorca.

	Gener 2009	Gener 2010	Var. Absoluta 09-10	Var. % 09-10
Joves				
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	331	1.054	723	218,4%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	2.299	2.565	266	11,6%
Construcció edificis	1.562	1.806	244	15,6%
Serveis allotjament	2.451	2.620	169	6,9%
Altres serveis personals	310	458	148	47,7%
Administració pública i defensa	152	277	125	82,2%
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars de les empreses	99	211	112	113,1%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	465	572	107	23,0%
Educació	237	342	105	44,3%
Activitats de lloguer	400	498	98	24,5%
Total				
Construcció edificis	6.616	8.690	2.074	31,3%
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	1.880	3.722	1.842	98,0%
Serveis allotjament	7.427	8.459	1.032	13,9%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	5.892	6.906	1.014	17,2%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	1.916	2.499	583	30,4%
Serveis de menjars i begudes	7.335	7.846	511	7,0%
Administració pública i defensa	687	1.192	505	73,5%
Altres serveis personals	1.014	1.501	487	48,0%
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars de les empreses	285	659	374	131,2%
Comerç a engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	2.048	2.404	356	17,4%

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 26. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Menorca.

	Gener 2009	Gener 2010	Var. Absoluta 09-10	Var. % 09-10
Joves				
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	22	75	53	240,9%
Construcció edificis	162	203	41	25,3%
Serveis allotjament	224	248	24	10,7%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	63	81	18	28,6%
Administració pública i defensa	51	67	16	31,4%
Serveis de menjars i begudes	309	323	14	4,5%
Activitats esportives, recreatives i entreteniment	39	49	10	25,6%
Transport aeri	7	16	9	128,6%
Activitats de creació, artístiques i espectacles	4	10	6	150,0%
Fabricació altres productes minerals no metàl·lics	2	7	5	250,0%
Total				
Construcció edificis	706	906	200	28,3%
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	106	275	169	159,4%
Administració pública i defensa	174	251	77	44,3%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	235	294	59	25,1%
Serveis allotjament	731	773	42	5,7%
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	48	89	41	85,4%
Emmagatzemament i activitats afins al transport	45	78	33	73,3%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	681	714	33	4,8%
Serveis de menjars i begudes	887	917	30	3,4%
Educació	50	78	28	56,0%

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 27. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Eivissa.

	Gener 2009	Gener 2010	Var. Absoluta 09-10	Var. % 09-10
Joves				
Serveis allotjament	386	462	76	19,7%
Serveis de menjars i begudes	579	644	65	11,2%
Administració pública i defensa	48	83	35	72,9%
Activitats de les seus centrals	3	31	28	933,3%
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	41	64	23	56,1%
Emmagatzemament i activitats afins al transport	52	75	23	44,2%
Educació	17	40	23	135,3%
Transport aeri	12	29	17	141,7%
Altres serveis personals	53	68	15	28,3%
Activitats de creació, artístiques i espectacles	4	18	14	350,0%
Total				
Serveis allotjament	1.166	1.460	294	25,2%
Construcció edificis	1.252	1.434	182	14,5%
Administració pública i defensa	137	289	152	110,9%
Serveis de menjars i begudes	1.744	1.855	111	6,4%
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	87	177	90	103,4%
Emmagatzemament i activitats afins al transport	140	201	61	43,6%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	177	236	59	33,3%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	1.063	1.120	57	5,4%
Activitats de les seus centrals	6	56	50	833,3%
Educació	69	113	44	63,8%

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 28. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a Formentera.

	Gener 2009	Gener 2010	Var. Absoluta 09-10	Var. % 09-10
Joves				
Serveis de menjars i begudes	41	78	37	90,2%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	16	31	15	93,8%
Serveis allotjament	4	16	12	300,0%
Emmagatzemament i activitats afins al transport	0	3	3	0,0%
Activitats de lloguer	3	6	3	100,0%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	1	3	2	200,0%
Educació	0	2	2	0,0%
Activitats sanitàries	0	2	2	0,0%
Pesca i aquicultura	1	2	1	100,0%
Fabricació de begudes	0	1	1	0,0%
Total				
Serveis de menjars i begudes	127	170	43	33,9%
Serveis allotjament	36	64	28	77,8%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	65	82	17	26,2%
Administració pública i defensa	12	22	10	83,3%
Activitats sanitàries	0	6	6	0,0%
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	6	12	6	100,0%
Emmagatzemament i activitats afins al transport	2	7	5	250,0%
Transport terrestre i per canonades	6	10	4	66,7%
Educació	2	5	3	150,0%
Pesca i aquicultura	2	5	3	150,0%

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 29. Evolució de l'atur registrat a les 10 activitats econòmiques amb major augment interanual de l'atur el gener 2009-gener 2010 a les Illes Balears.

	Gener 2009	Gener 2010	Var. Absoluta 09-10	Var. % 09-10
Joves				
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	368	1.143	775	210,6%
Serveis allotjament	3.065	3.346	281	9,2%
Construcció edificis	1.996	2.240	244	12,2%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	3.099	3.325	226	7,3%
Administració pública i defensa	255	430	175	68,6%
Altres serveis personals	396	562	166	41,9%
Serveis de menjars i begudes	3.282	3.440	158	4,8%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	575	707	132	23,0%
Educació	268	400	132	49,3%
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars de les empreses	140	258	118	84,3%
Total				
Construcció edificis	8.625	11.065	2.440	28,3%
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	2.083	4.097	2.014	96,7%
Serveis allotjament	9.360	10.756	1.396	14,9%
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	7.701	8.822	1.121	14,6%
Administració pública i defensa	1.010	1.754	744	73,7%
Serveis en edificis i activitats de jardineria	2.334	3.035	701	30,0%
Serveis de menjars i begudes	10.093	10.788	695	6,9%
Altres serveis personals	1.263	1.788	525	41,6%
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	787	1.256	469	59,6%
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars de les empreses	384	814	430	112,0%

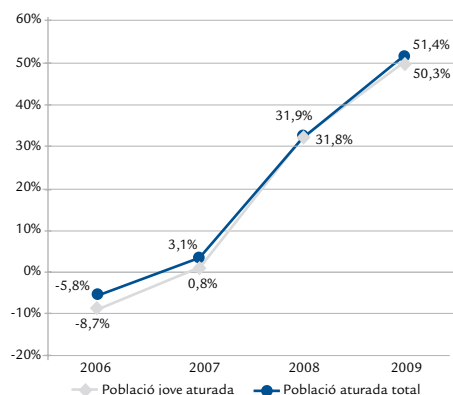
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 30. Nacionalitats amb un major increment de l'atur.

		Joves		Total	
		2009	Var. 2008	2009	Var. 2008
Marroc	Construcció	600	176	2.496	806
Rumania	Serveis	202	119	482	275
Itàlia	Serveis	320	114	1.090	417
Marroc	Serveis	433	112	1.184	415
Equador	Serveis	372	100	1.197	386
Colòmbia	Serveis	236	82	849	291
Equador	Construcció	208	65	869	325
Alemanya	Serveis	196	52	880	221
Bulgària	Serveis	103	52	458	230
Regne Unit	Serveis	175	44	672	196

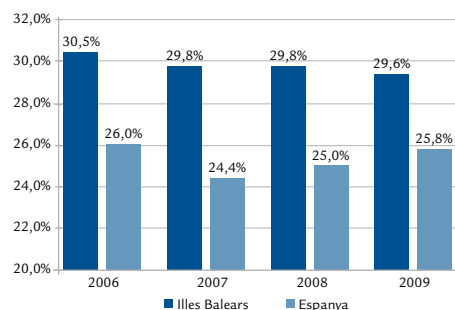
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB

Gràfic 33. Variació percentual de la població aturada menor de 30 anys i total a les Illes Balears (2006-2009)

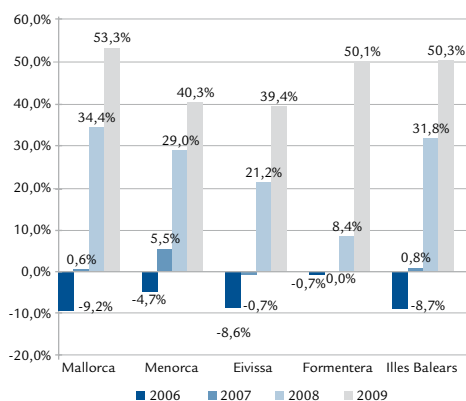
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 34. Evolució del pes de la població menor de 30 anys aturada sobre el total d'aturats (2006-2009)

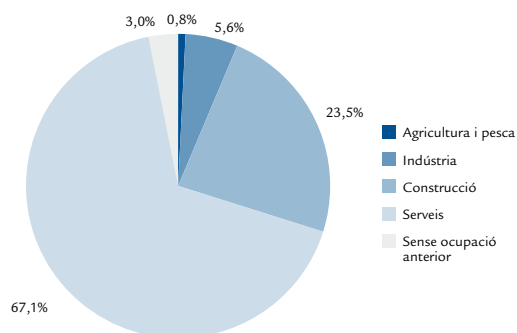
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 35. Taxa de variació de l'atur registrat dels menors de 30 anys per illes (2006-2009)

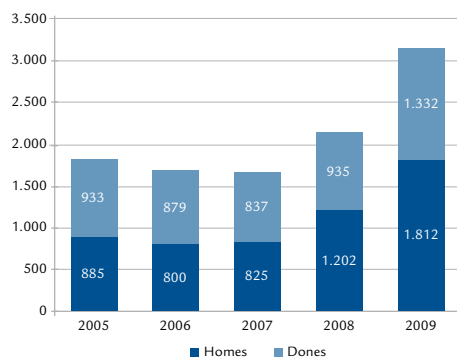
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB

Gràfic 36 Distribució de la població aturada total de les Illes Balears segons el sector econòmic (2009)

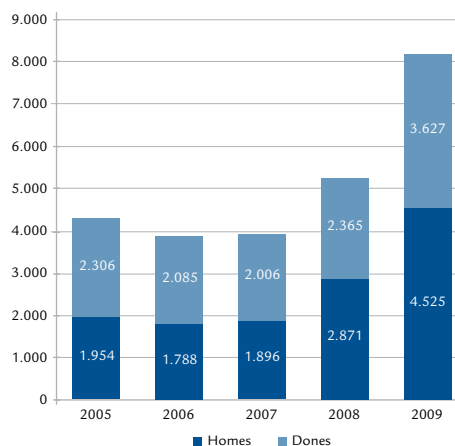
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 37. Evolució dels aturats de 16 a 19 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB

Gràfic 38. Evolució dels aturats de 20 a 24 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

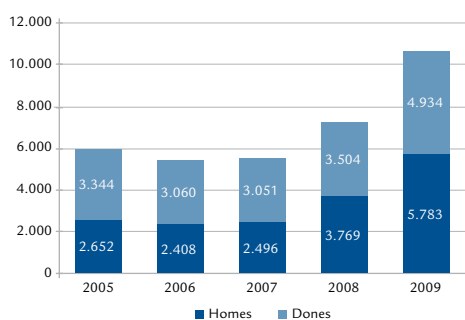
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 31. Aturats menors de 30 anys a les Illes Balears segons el grup professional de l'ocupació sol·licitada (2006-2008-2009)

	2006		2008		2009	
	Menors de 30 anys	Total	Menors de 30 anys	Total	Menors de 30 anys	Total
Direcció empreses i Administracions Públiques	23	373	32	458	45	623
Tècnics profes. científics i intel·lectuals	361	1.318	398	1.601	564	2.192
Tècnics i professionals de suport	645	2.290	874	3.198	1.385	5.095
Empleats de tipus administratiu	1.571	5.435	1.786	6.450	2.675	9.414
Treballadors en serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços	4.326	11.624	5.073	13.740	7.328	19.552
Treballadors qualificats en agricultura i pesca	177	575	278	878	461	1.380
Artesans i treb. qualificats indústries manufactureres, construcció i la mineria	1.287	4.880	2.418	9.096	3.924	15.479
Operadors d'instal·lacions i maquinària, muntadors	264	1.355	493	2.232	688	3.392
Treballadors no qualificats	2.361	8.277	3.291	11.452	4.936	17.240
Forces armades	5	7	4	6	7	12
Total	11.020	36.134	14.645	49.111	22.013	74.378

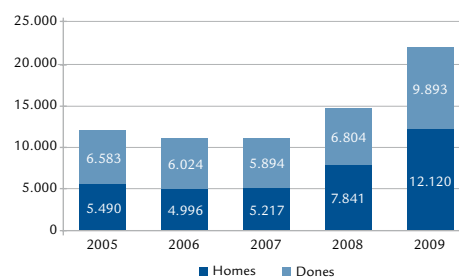
Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

Gràfic 39. Evolució dels aturats de 25 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

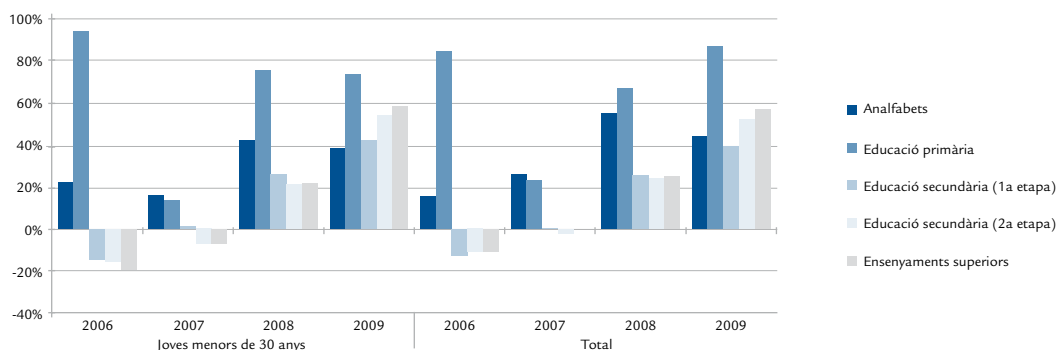
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 40. Evolució dels aturats de 16 a 29 anys per sexe a les Illes Balears (2005-2009).

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Gràfic 41. Evolució de les taxes de variació interanuals de la població aturada segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2006-2009)

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 32. Evolució de la taxa d'atur per sexe a les Illes Balears, Espanya i la UE-27 (2005-2009).

	Illes Balears		Espanya		UE-27	
	< 30 anys	Total	< 30 anys	Total	< 30 anys	Total
2005						
Homes	9,2%	5,2%	12,6%	7,0%	14,3%	8,4%
Dones	15,6%	9,9%	17,9%	12,2%	15,2%	9,8%
Total	12,1%	7,2%	14,9%	9,2%	14,7%	9,0%
2006						
Homes	8,1%	5,1%	11,1%	6,3%	13,1%	7,6%
Dones	11,8%	8,3%	16,7%	11,6%	14,1%	9,0%
Total	9,8%	6,5%	13,6%	8,5%	13,5%	8,3%
2007						
Homes	9,5%	5,8%	11,0%	6,4%	11,6%	6,7%
Dones	11,6%	8,5%	15,7%	10,9%	12,5%	7,9%
Total	10,4%	7,0%	13,1%	8,3%	12,0%	7,2%
2008						
Homes	19,5%	9,7%	18,0%	10,1%	11,8%	6,7%
Dones	15,3%	10,8%	18,9%	13,0%	12,1%	7,6%
Total	17,6%	10,2%	18,4%	11,3%	12,0%	7,1%
2009						
Homes	28,3%	19,2%	30,3%	17,7%	16,2%	9,1%
Dones	19,0%	16,7%	27,1%	18,4%	14,6%	8,9%
Total	24,1%	18,1%	28,8%	18,0%	15,5%	9,0%

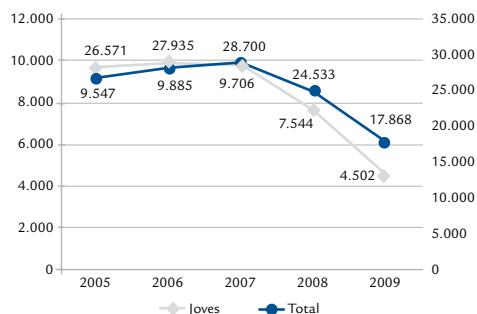
Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i la LFS (Eurostat).

Quadre 33. Evolució de la taxa d'atur dels joves i total segons el nivell d'estudis a les Illes Balears i a Espanya (2006-2008-2009).

	Joves			Total		
	2006	2008	2009	2006	2008	2009
Illes Balears						
Fins a educació primària	19,2%	27,2%	42,2%	9,3%	13,5%	25,3%
Educació secundària (1a etapa)	11,7%	21,0%	28,1%	7,6%	12,3%	20,9%
Educació secundària (2a etapa)	7,0%	12,8%	19,2%	5,5%	8,8%	17,9%
Estudis superiors	6,3%	10,7%	8,3%	4,2%	6,6%	9,0%
Espanya						
Fins a educació primària	18,3%	32,9%	46,6%	10,3%	17,1%	26,5%
Educació secundària (1a etapa)	15,9%	22,6%	35,5%	10,5%	14,4%	23,5%
Educació secundària (2a etapa)	12,5%	15,3%	25,2%	8,1%	10,5%	17,1%
Estudis superiors	10,9%	11,3%	17,7%	6,0%	6,3%	9,7%

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE).

Gràfic 42. Evolució del nombre d'accidents al col·lectiu jove i al conjunt de treballadors a les Illes Balears (2005-2009)

Font: OTIB a partir de les dades de la Conselleria de Turisme i Treball (CAIB).

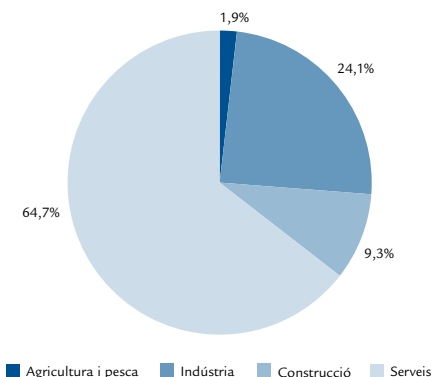
CONDICIONS LABORALS

Quadre 34. Evolució del nombre d'accidents dels joves i total de treballadors patits a Illes Balears segons la gravetat (2005-2009)

	Joves					Total				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Lleus	9.484	9.835	9.670	7.506	4.484	26.313	27.710	28.493	24.354	17.740
Greus	56	48	34	34	17	232	205	185	155	117
Molt greus	5	2	1	1	1	11	8	10	6	3
Mortals	2	0	1	3	0	15	12	12	18	8
Total	9.547	9.885	9.706	7.544	4.502	26.571	27.935	28.700	24.533	17.868

Font: OTIB a partir de les dades de la Conselleria de Turisme i Treball (CAIB).

Gràfic 43. Accidents del total de treballadors de les Illes Balears per sectors econòmics (2009)

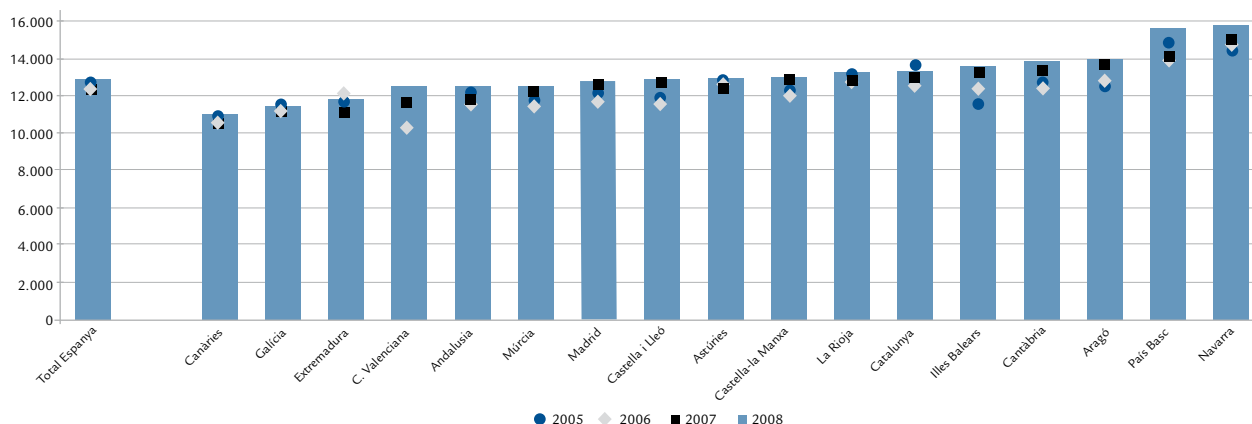
Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Quadre 35. Evolució de l'índex d'incidència dels accidents a les Illes Balears per grups d'edat (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
De 16 a 19 anys	143,6	140,4	142,0	113,6	58,9
De 20 a 24 anys	110,5	111,3	105,5	89,8	65,3
De 25 a 29 anys	82,5	85,2	84,7	73,7	56,8
Menors de 30 anys	98,4	99,9	97,8	83,0	59,9
Majors de 30 anys	74,8	74,2	74,0	65,5	53,7
Total	81,9	81,7	80,6	70,1	55,1

Font: OTIB a partir de les dades de la TGSS i la Conselleria de Turisme i Treball (CAIB).

Gràfic 44. Evolució del guany mitjà anual dels treballadors menors de 25 anys per comunitats autònomes (2005-2008)

Font: OTIB a partir de les dades de l'Enquesta Anual d'Estructura Salarial (2008)

6 RELACIÓ DE FONTS I INDICADORS

Per a l'elaboració d'aquest informe s'han consultat les fonts següents:

- Enquesta de població activa (EPA) de l'INE.
- Padró municipal de l'INE.
- Dades d'afiliació a la Tresoreria General de la Seguretat Social.
- Fitxers de microdades TGSS. IBESTAT.
- Dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal.
- Dades del Servei de l'Ocupació de les Illes Balears (SOIB).
- Enquesta d'estructura salarial de l'INE.
- Accidents laborals de la Direcció General de Salut Laboral de la Conselleria de Turisme i Treball.
- Ministerio de Educación. Datos y cifras. Curso escolar 2010-2011. MEC 2010.
- Consejo de la Juventud de España. Observatorio joven de vivienda en España, num.29.
- OCDE. Employment Outlook 2010. Moving beyond the jobs crisis. 2010.
- Servei d'Estadística i Qualitat Universitària de la UIB.
- OIT. Global Employment trends for youth. August 2010. Geneva ILO 2010.
- UGT de Catalunya. Jove=precari.
- El PAÍS. Article de 04/09/2010. Carmen Moran. La falta de empleo eleva el número de estudiantes a cifras récord.
- GADESO. Quadern nº 172. L'estat de l'educació a les Balears. Setembre 2010.

PRESENTACIÓN

Los jóvenes son el colectivo más afectado por la crisis económica actual, como ya se vio en el informe de 2008, ya que la mayor intensidad de la pérdida de empleo se concentró en este colectivo. Los jóvenes presentan graves dificultades para incorporarse al mercado de trabajo y esto les lleva en muchas ocasiones al desánimo o a trabajar en condiciones inferiores a su formación y capacidad. A partir del hecho que estas dificultades no son sólo cíclicas sino también estructurales se justifica más que nunca el seguimiento específico de este colectivo y, en consecuencia, la elaboración de un estudio detallado.

Este informe contiene la información relativa a los jóvenes menores de 30 años procedente de diversas fuentes estadísticas. Empieza con los datos básicos del colectivo de jóvenes referentes a demografía, estudios, formación y vivienda. Los indicadores educativos muestran el 2009 una mejora, en parte porque la crisis está cambiando la percepción de la población sobre la importancia de la formación y su conexión con el empleo. Además, el hecho de no encontrar trabajo ha llevado a muchos jóvenes a prolongar su etapa formativa o retomar de nuevo los estudios que habían abandonado para integrarse en un mercado de trabajo que pedía menos credenciales formativas, y del que ahora han sido expulsados. Incluso así, las Islas Baleares continúan situándose a la cola de España, y por extensión, de Europa, por lo que respecta a los resultados de los principales indicadores educativos y formativos.

En un segundo apartado se hace un repaso a los principales indicadores sobre la participación de los jóvenes en el mercado laboral. En este caso, se observa cómo los jóvenes, que ya sufrían un descenso continuado desde 2006 en el número de personas con empleo, han visto cómo su situación ha empeorado notablemente, hasta el punto que este colectivo acumula casi el 60% de la pérdida interanual de la afiliación del conjunto de las Baleares. Su tasa de paro, por su parte, se mantiene por encima de la del conjunto de la población y se sitúa en Baleares en el 24,1%, circunstancia similar a la de la mayoría de países de la OCDE, en que el incremento del paro entre los jóvenes ha superado con creces el de los adultos.

Desde la Conselleria de Turisme i Treball se continúa trabajando para poner en marcha nuevas iniciativas y programas destinados a mejorar y generar nuevas oportunidades de inserción laboral. En la actual coyuntura sociolaboral, la formación se convierte en el instrumento más adecuado para mejorar las oportunidades de inserción laboral de las personas. Por este motivo, el Servicio de Ocupación de las Islas Baleares (SOIB) destinará más de 5,5 millones y medio de euros (5.552.407,48 euros) en poner en funcionamiento 3 escuelas taller, 3 casas de oficios y 19 talleres de trabajo que darán formación y trabajo a 269 personas en paro. El Plan de Ocupación de las Islas Baleares 2009-2011 ya apuntaba en la dirección de ofrecer más atención a los colectivos más vulnerables del mercado laboral, y aumentar la capacidad de generar empleo a través de proyectos como los de las escuelas taller, casas de oficios y talleres de trabajo.

Al mismo tiempo, hemos de seguir impulsando la oferta de formación profesional para el empleo para que las peticiones de nuestro tejido empresarial encuentren las personas con las cualificaciones profesionales adecuadas y así evitar que no se pierda ninguna oportunidad de creación de empleo.

Por otra parte, pronto se pondrá en marcha un programa extraordinario para favorecer la inserción laboral de los jóvenes. Un programa que supondrá la adaptación de todos los instrumentos de las políticas activas de empleo a las especificidades de los jóvenes. Este es un reto que debemos encarar y que ha de tratarse desde una perspectiva estructural y de mantenimiento en el tiempo. Sin duda, nuestros jóvenes se lo merecen, como semilla que son de nuestro futuro colectivo.

SR. LLORENÇ POU GARCÍAS
Director general de Planificación Estratégica

HBLE. SRA. JOANA M. BARCELÓ MARTÍ
Consejera de Turismo y Trabajo

1. CONTEXTO DEMOGRÁFICO Y SOCIAL DE LOS JÓVENES

Los últimos datos del padrón municipal a 1 de enero de 2010¹ sitúan la población de las Islas Baleares en 1.105.184 personas, de las cuales 210.077 tienen entre 15 y 29 años. Por sexos, el 50,6% son hombres y el 49,4% son mujeres, porcentajes similares al conjunto de la población (50,2% y 49,8%). Por islas, el 77,9% de la población joven de las Islas se concentra en Mallorca, el 8,3% en Menorca y el 13,7% restante en las Pitiusas.

En conjunto, representan el 19% del total de la población, siendo las Baleares la sexta comunidad autónoma con más población joven, por delante de la media nacional (18%). En las Pitiusas, de hecho, el peso de los jóvenes (21,3%) está ligeramente por encima de la media mencionada, de manera que Ibiza y Formentera son las islas más rejuvenecidas de todo el archipiélago.

A causa del descenso de las tasas de natalidad y de la mayor esperanza de vida, la población de las Baleares -como la de la mayor parte de los países desarrollados- está envejeciendo progresivamente. Con respecto al 2008 la población joven en las Baleares se ha visto reducida en un 2,8%, mientras que el conjunto de la población ha aumentado en un 0,9%. Considerando un periodo más amplio, de los años 2000 a 2009, el crecimiento acumulado de la población joven ha sido de un 3,8%, muy por debajo del crecimiento del total de la población (25,8%). Así, mientras que la población de entre 15 y 29 años el año 2000 representaba el 23% de la población total, en el 2010 desciende hasta el 19%.

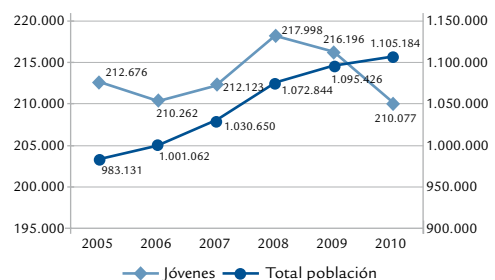
A pesar de todo, la tendencia al envejecimiento es menos acentuada en las Baleares que en el conjunto estatal, gracias a la inmigración de gente joven por motivos laborales. En los últimos nueve años (2000-2009) se ha producido un incremento muy importante de las personas extranjeras dentro del colectivo de los jóvenes (265%), y el peso de los primeros respecto de la población joven total alcanza el 26,8% durante el 2009, cuando en el 2000 era del 7,6%.

Así, el índice de reemplazo² en las Baleares en el 2010 es del 85,1%, hecho que implica que queda garantizado el reemplazo de las personas de 60 a 64 años por jóvenes de 20 a 24 años. En el ámbito nacional el índice es superior, de un 92,0%. De la misma manera, el índice de envejecimiento³ se sitúa el mismo año en las islas en un 87,0%, notablemente inferior al índice de 108,0% en el ámbito nacional.

Las proyecciones de población a corto plazo del INE indican que en el año 2019 el mayor incremento de población será entre los mayores de 64 años, de manera que la tasa de

La población joven de las Islas Baleares es de 210.077 personas a 1 de enero de 2010, el 19% del total de residentes

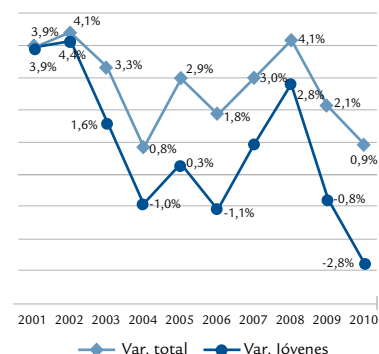
Población total y población joven (de 15 a 29 años) de las Islas Baleares. (2005-2010)

Fuente: OTIB a partir de los datos del padrón municipal. INE.

La población joven en las Baleares se ha reducido un 2,8% durante el año 2009, mientras que el conjunto de la población ha aumentado un 0,9%

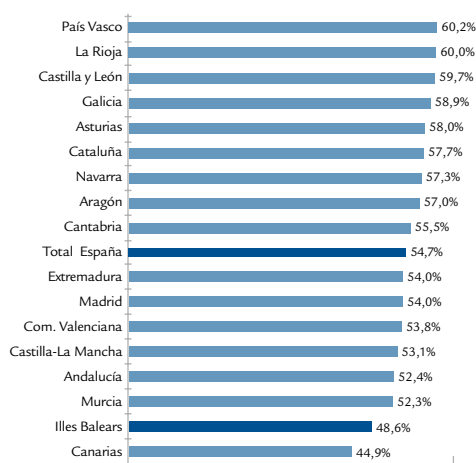
Variación porcentual de la población total y la población joven (de 15 a 29 años) de las Islas Baleares. (2000-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del padrón municipal. INE.

La proyección de la tasa de dependencia en las Islas para el año 2019 es de un 48,6%

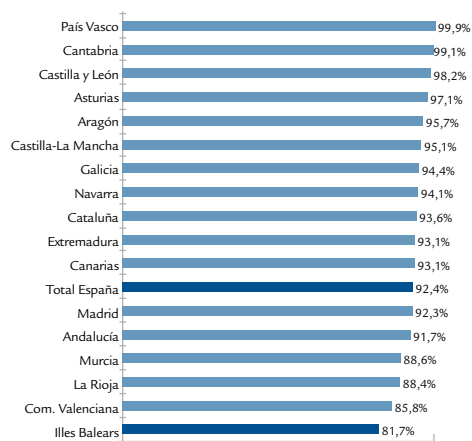
Proyección de la tasa de dependencia por comunidad autónoma y total nacional (2019)

Fuente: OTIB a partir de los datos del padrón municipal. INE.

La tasa de escolarización a los 16 años en las Islas Baleares es de un 81,7%, la más baja del Estado

Tasa neta de escolarización a los 16 años por CASA (2008-2009)

Fuente: MECD. Estadísticas de las enseñanzas no universitarias. Series por CASA

dependencia⁴ mantendrá su crecimiento y se situará en un 48,6% en las Islas y un 54,7% en España. Para el año 2049, el INE estima que dicha proporción aumentaría en el ámbito nacional hasta alcanzar a 9 personas inactivas por cada 10 en edad de hacer trabajo (tasa de dependencia de 89,6%), siendo una gran parte mayores de 65 años (tasa de 60,6%) y sin que se pueda contar con un incremento de la natalidad que reequilibre la situación.

Por lo tanto, la población potencialmente activa tendrá que realizar el doble de esfuerzo para financiar las necesidades de una mayoría dependiente de la población. Sin duda, eso aumenta la importancia de la educación en el ámbito laboral. Desde una perspectiva de sostenibilidad económica, resulta esencial favorecer la adecuación entre la formación y el mercado de trabajo, ya que tanto las divergencias verticales (de sub o sobrecualificación) como horizontales (cuándo la formación recibida no se corresponde con el trabajo) tienen efectos de aumento de costes y de disminución de la productividad. Además, obviamente, del desánimo personal que generan estas disfunciones.

Por eso, se analiza la competencia educativa de los jóvenes baleares a través de los principales indicadores de la UE para el seguimiento de los objetivos de 2010 de los sistemas educativos y formativos.

En las Islas, la tasa de escolarización a los 16 años durante el curso 2008-2009 era de 81,7% en comparación al 92,4% por término medio nacional. La tasa de escolarización correspondiente a los 18 años era un 31,4%, también inferior a la media nacional (37,2%). De hecho, las Islas presentan las tasas de escolarización a los 16 y a los 18 años más bajas de todo el Estado, aunque este año se produce un cambio en la tendencia de decrecimiento de años anteriores y se recuperan los niveles de 2002 y 2003. En el ámbito nacional esta subida es todavía más pronunciada, probablemente porque la crisis está cambiando la percepción de la población sobre la importancia de los estudios a la hora de conseguir un puesto de trabajo.

También el curso 2007-2008 la tasa bruta de graduación en educación secundaria obligatoria para los jóvenes de las Baleares es de un 59,7%, casi siete puntos porcentuales por debajo del curso 2001-2002 y doce por debajo de la media estatal (71,5%). Las mujeres jóvenes presentan una tasa (65,6%) claramente por encima de la del colectivo masculino (54,2%).

Con respecto a la tasa de abandono escolar prematuro -que refleja la población de 18 a 24 años que no ha completado el grado de educación secundaria de segunda etapa y no sigue ningún tipo de educación-formación-, en el 2009 se situó en las Baleares en el 40,8%, mientras que el total nacional era del 31,2%. Ampliando la comparación, la tasa media en la UE-27 es del 14,4%, siendo por ejemplo en Alemania del 11,1%; en Francia, del 12,3%; y en Italia,

del 19,2%. Destacar, que el objetivo fijado en Lisboa era alcanzar una tasa del 10%, cuatro veces menos que el actual de las islas.

En cuanto a los estudios universitarios y según datos del Eurostat, el año 2008 el porcentaje de estudiantes universitarios con respecto a la población de 20 a 24 años es en las islas de 26,7%, mientras que la media española alcanza un 63,9%, y en otros países como Alemania o Francia llega a 46,2% y 53,6% respectivamente. Destaca el bajo porcentaje de universitarios de nuestra comunidad, que se corresponde con las bajas tasas de graduación y las altas cifras de abandono escolar.

Concretamente, según el Servicio de Estadística y Calidad Universitaria (SEQUA) de la UIB (Universidad de las Islas Baleares), en el curso 2008-2009 se matricularon 12.719 alumnos. Aunque el 62,2% eran mujeres, todavía se mantiene una segregación de género por tipo de estudios. Así, en el mismo curso el porcentaje de hombres en estudios científicos y tecnológicos (31%) es notablemente mayor en el de mujeres (20%); al contrario, en estudios de pedagogía, magisterio y letras ellas superan a los hombres en proporción (29% hacia el 12% respectivamente).

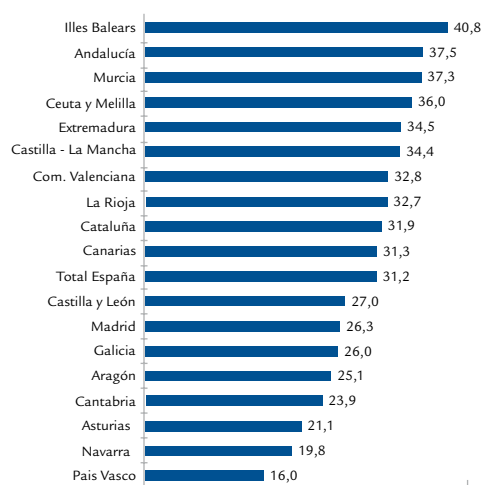
Estas diferencias continúan cuando se observan las tasas de graduación en enseñanzas universitarias del Ministerio de Educación para el curso 2006-2007, que en el caso de los licenciados en las Baleares es de un 5% con respecto al 18,1% en el conjunto del Estado. Una vez más, el colectivo femenino (6,7%) presenta unos mejores resultados que sus homólogos masculinos (3,4%) en las islas.

Finalmente, hay que resaltar otro indicador de comparación internacional en materia de educación e implantación de las tecnologías, por su relevancia en el ámbito laboral. Según recoge el informe del Ministerio de Educación y Ciencia de 2009, las escuelas públicas de las islas disponen de un solo ordenador para cada 7,4 alumnos, con respecto a una media nacional de 4,5. Se trata, de nuevo, de el peor ratio autonómico.

En resumidas cuentas, los indicadores mencionados muestran que nuestros jóvenes se encuentran en una posición de fuerte desventaja competitiva en materia de educación, tanto en el ámbito nacional como internacional, que limita su ocupación y reduce su productividad laboral. Este diferencial negativo se ha explicado tradicionalmente por la elevada demanda de mano de obra sin requerimientos de calificación que se generaba en las islas, hecho que ha facilitado la temprana inserción laboral de la juventud balear y recién llegada. Pero ahora que la crisis ha reducido drásticamente la oferta de puestos de trabajo, esta falta de formación dificulta su reciclaje profesional en otras ocupaciones y limita su movilidad geográfica.

La tasa de abandono escolar prematuro es del 48,8% en las Baleares, del 31,2% por término medio nacional y del 14.4% por término medio a la UE 27

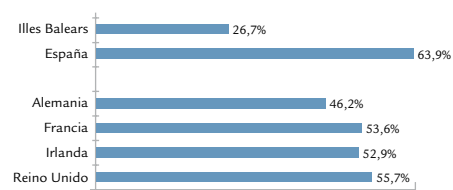
Abandono escolar prematuro por C.A.S.A. (2009)

Fuente: MECD. Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores

El porcentaje de alumnos universitarios con respecto a la población entre 20 y 24 años en las islas para el curso 2008 es un 26,7% mientras que la media española es de 63,9%

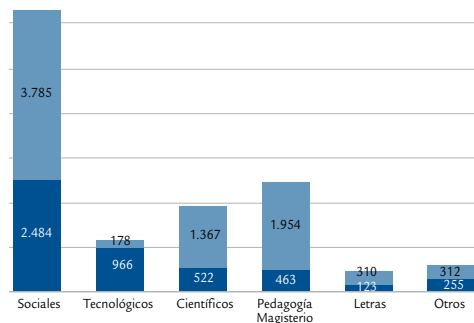
Alumnos universitarios como porcentaje de la población de 20-24 años (2008)

Fuente: OTIB a partir de datos del EUROSTAT.

Las mujeres se matriculan más que los hombres en la UIB (62% con respecto al 38%), pero permanece una marcada segregación de género por tipo de estudios

Alumnos matriculados en la UIB el curso 2008-2009 por tipo de estudios y sexo

Fuente: OTIB a partir de los datos del SEQUA

Los jóvenes de las islas se emancipan con anterioridad a los nacionales (tasa del 55,2% con respecto al 46,4%), aunque la tasa ha descendido significativamente con la crisis

Tasa de emancipación de la población joven en las Islas Baleares y en España (4º 2008 y 4º 2009)

	HOMES		DONES	
	4T 2008	4T 2009	4T 2008	4T 2009
Illes Balears	53,5%	48,9%	62,5%	62,1%
Espanya	41,6%	41,3%	51,4%	51,9%

Fuente: OTIB a partir del OBJOVI

Afortunadamente, el efecto positivo de esta crisis es que parece estar cambiando la importancia que jóvenes y adultos otorgan a la formación. En el ámbito nacional, el Ministerio de Educación ha registrado un incremento del 6,4% en el número de alumnos matriculados en FP en el curso 2010-2011. Hecho que atribuye a una mayor concienciación familiar sobre el papel de la educación a la hora de obtener un trabajo de calidad. En el mismo sentido, los Cuadernos Gadeso (número 172, de septiembre 2010) publican una encuesta según la cual el 81% de los ciudadanos de las Baleares reconoce la importancia de la educación para mejorar las posibilidades de acceder a un puesto de trabajo estable y de calidad.

Otro hecho asociado a la temprana inserción laboral de los jóvenes baleares es su emancipación familiar, también más elevada que la media nacional. Según el último informe del OBJOVI, la tasa de emancipación de los jóvenes isleños durante el cuarto trimestre de 2009 fue del 55,2%, cuando la del conjunto del Estado era del 46,4%. Por sexos, este indicador muestra que un 62,1% de las mujeres jóvenes de las islas están emancipadas, respecto del 48,9% de los hombres jóvenes. En todo caso, el hecho más destacado es la disminución de la tasa desde el cuarto trimestre de 2008, cuando por término medio alcanzaba el 57,9% y para los hombres, específicamente, el 53,5%. El aumento del desempleo, mayor entre el colectivo masculino, explica este comportamiento.

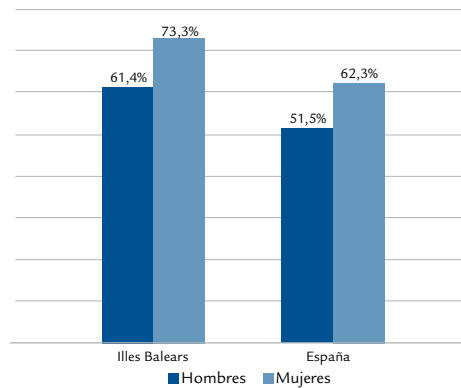
Asimismo, destaca el esfuerzo económico que supone para los jóvenes de las Islas adquirir una vivienda libre. El cuarto trimestre del 2009 llega al 65,6% de su salario, con respecto al 56,1% de la media estatal. Este esfuerzo no es equitativo a ambos sexos, superando las mujeres la inversión proporcional que tienen que hacer (73,3%) respecto a la de los hombres (61,4%). Hay que señalar que aunque estas cantidades son elevadas, reflejan la bajada de precios sufrida por el mercado inmobiliario, ya que en el cuarto trimestre del 2008 en las Islas Baleares se necesitaba el 106,7% del salario.

En conclusión, el futuro dibuja un mercado de trabajo caracterizado por una generación de reemplazo escasa y poco cualificada que, sin embargo, tendrá que trabajar más años. Los jóvenes se enfrentarán a importantes cambios en el ámbito del trabajo relacionados con la globalización, el incremento de la competencia y el rápido desarrollo de las tecnologías de la información. Por eso, es imprescindible que aumenten las vertientes más internacionales de su formación, que participen en las nuevas tecnologías y que desarrollen su capacidad de relaciones y de innovación.

Paralelamente, los gobiernos y los diferentes agentes sociales implicados en los ámbitos educativos y laborales tendrán que mejorar su capacidad para prever y encajar la futura demanda y oferta de trabajo, teniendo en cuenta la dificultad en acertar el futuro de una realidad cambiante.

Los jóvenes baleares tienen que invertir el 65,6% de su salario para adquirir una vivienda, con respecto al 56,1% por término medio nacional

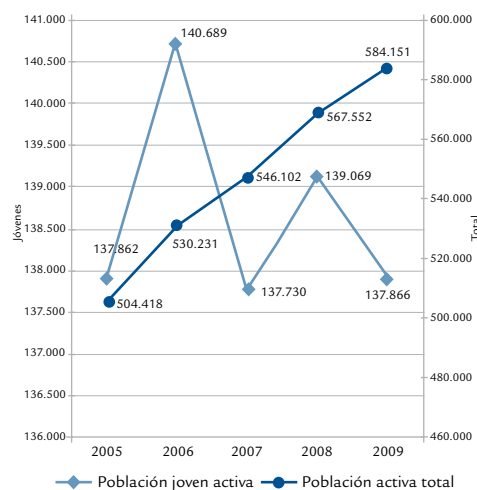
Coste de acceso a la vivienda de la población joven en las Islas Baleares y en España (4º 2009)

Fuente: OTIB a partir del OBJOVI

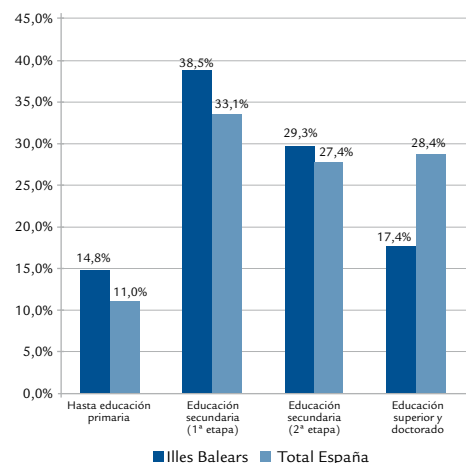
2. PARTICIPACIÓN DE LOS JÓVENES EN EL MERCADO DE TRABAJO

Evolución población activa menor de 30 años y total en las Islas Baleares (2005-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA, INE.

Distribución porcentual de la población joven activa por grado de estudios (2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA, INE.

2.1 ACTIVIDAD

La población activa joven se sitúa en 137.866 personas en el 2009. Por sexo, el peso de ambos colectivos permanece equilibrado (un 50,2% son hombres y el 49,8% restante son mujeres).

En términos de evolución, a pesar de que el conjunto de población activa⁶ de las Baleares continúa aumentando durante 2009 (16.650 personas, un 2,9%), la población activa joven experimenta un ligero descenso (-1.202 personas, un 0,9%), paralelo a la bajada registrada en el padrón (6.119 jóvenes residentes) con respecto a 2008. El mayor descenso de efectivos proviene del colectivo masculino (-981 personas), ya que las mujeres tan sólo disminuyen en 221 personas. Este descenso de población joven activa también se da, y de forma más acentuada, al ámbito nacional (-5,5%) y en el conjunto de la UE-27 (-1,4%).

La tendencia generalizada al envejecimiento de la población activa provoca que el peso de los jóvenes sobre el conjunto de la población activa descienda constantemente desde 2005, de manera que el año 2009 su participación sobre el total de población activa ha sido del 23,6% en las islas, del 22,6% al conjunto estatal y del 22,4% por término medio a la UE.

De su perfil, hay que destacar que el grueso de activos se centra en el grupo de 25 a 29 años (un 55,1%). Con respecto a 2008 las franjas de 16-19 años y 25-29 años han reducido el número de activos, mientras que la franja de 20-24 años se ha incrementado un 4,7%. Los extranjeros representan un 30,2% de la población joven activa durante el año 2009, cuando en el conjunto de los activos sólo alcanzan el 25,9%. Con respecto al grado de estudios, factor clave para su incorporación al mercado de trabajo, tan sólo un 17,4% de los jóvenes activos de las Baleares tiene estudios superiores, en comparación con el 28,4% por término medio del conjunto de España. En cambio, en las Baleares se da un mayor porcentaje de jóvenes con estudios de segunda etapa de secundaria (29,3%) que en el conjunto estatal (27,4%).

Por otra parte, se contabilizaban 58.240 jóvenes inactivos entre 16 y 29 años en las Baleares durante el 2009, 635 menos que en el 2008. La diferencia es atribuible a la reducción del total de población joven, ya que como se ha visto, no se ha incrementado tampoco el número de jóvenes activos. La principal causa de inactividad entre los jóvenes es el hecho de estudiar (71,7%), serie de los trabajos del hogar (24,7%). La crisis pare haber influido en el número de los que estudian, ya que desde 2007 el porcentaje

ha subido en 4,8 puntos porcentuales. En cuanto a los que afirman que se dedican a los trabajos del hogar, un 76,3% son mujeres, porcentaje que no varía con respecto a los grupos de edad mayores. Es decir, que no se aprecia ningún progreso en la juventud con respecto a la desigualdad de género.

La ligera caída en el número de jóvenes activos no se refleja en su tasa de actividad⁷, que se mantiene durante el 2009 en el mismo valor que el 2008 (70,3%). No pasa lo mismo en el ámbito nacional ni en la UE-27, donde la tasa de actividad de los jóvenes se ha reducido 0,8 p.p. y 0,4 p.p. respectivamente. En todo caso, la tasa de las Baleares es la mayor del Estado (media de 65,6%) y superior a la media europea (57,8%), vista la incorporación más temprana de los jóvenes baleares y de los recién llegados al mercado de trabajo.

Por sexo, los hombres jóvenes presentan mayores tasas de actividad (75,9%) que las mujeres jóvenes (64,5%), de manera que la brecha de género que los separa es de 11,4 puntos porcentuales en el 2009 en las Baleares. Teniendo en cuenta que en el conjunto de la población activa la diferencia es de 15,5 p.p. a favor del colectivo masculino, parece que entre los jóvenes se acurci esta diferencia de género, aunque todavía queda para llegar a la plena equiparación de las mujeres en el mercado de trabajo.

En cuanto a la evolución futura de la población activa, a medio plazo destacan dos aspectos. Por una parte, como ya se ha llamado, la magrez de la población activa con respecto a la inactiva, por hecho que obliga a considerar la necesidad de incorporar efectivos entre las mujeres -actualmente con una menor tasa de actividad- y los hombres de edad más adelantada, con el fin de evitar el deterioro del sistema de la Seguridad Social. De otra, el progresivo envejecimiento de estos activos, hecho que entre otras cuestiones tendrá influencia sobre el tipo de actividades que podrán desarrollar y la adecuación de su formación al lugar de trabajo.

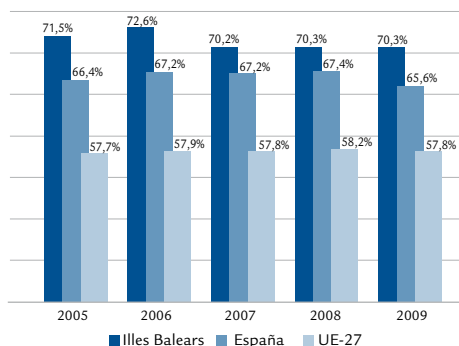
2.2 OCUPACIÓN

La ocupación de los jóvenes menores de 30 años sufre un descenso continuado año tras año desde 2006, que la crisis en el bienio 2008-2010 ha agravado significativamente. En 2009, la caída interanual alcanza el 16,9% según los registros de afiliación y el 8,7% según el EPA, porcentajes ambos claramente superiores al descenso vivido por el conjunto de la población ocupada en las Baleares (del del 6,5% según la Seguridad Social y del 6,1% según el EPA).

Esta situación también se ha dado en el conjunto del Estado y de la UE-27, donde en el 2009 se han registrado descensos interanuales del 17,5% y 5,3%, respectivamente, según datos del

La tasa de actividad de los menores de 30 años en las Baleares (70,3%) es superior a las medias estatal (65,6%) y europea (57,8%)

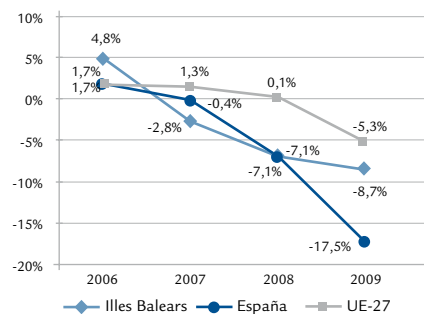
Evolución de la tasa de actividad de la población menor de 30 años en las Islas Baleares, España y la UE -27 (2005-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA (INE) y de la LFS (Eurostat).

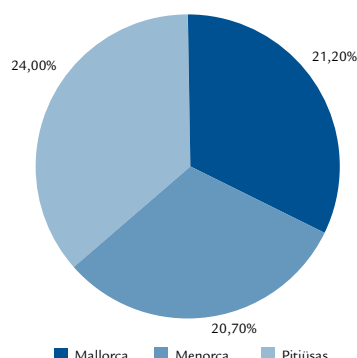
La ocupación de los menores de 30 años padece un descenso del 8,7 % en las Baleares, del 17,5 % en el conjunto de España y del 5,3 % en la UE-27

Evolución de la población que trabaja menor de 30 años de las Islas Baleares, España y UE-27 (2006-2009)

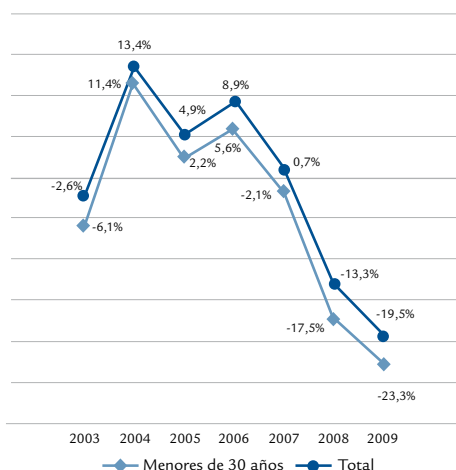
Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA (INE) y la LFS de Eurostat.

Evolución de la población que hace trabajo menor de 30 años de las Islas Baleares, España y UE-27(2006-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA (INE) y la LFS de Eurostat.

Tasas de variación de la contratación por grupos de edad en las Illes Balears (2003-2009)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

EPA y el Eurostat. No obstante, se ve una gran heterogeneidad en el comportamiento de la ocupación joven en los diferentes países europeos y así, mientras que Irlanda y España sufren descensos próximos al 20%, en Alemania y Francia la bajada se reduce al 1,5%.

Así, en valores absolutos se contabilizan 85.096 personas de 16 a 29 años de alta en la Seguridad Social, lo que supone una pérdida interanual de 17.340 jóvenes, un 58,6% del total del descenso de afiliados registrados. De esta manera, el peso de los jóvenes afiliados sobre el total de los regímenes de afiliación en las Islas Baleares ha pasado de representar el 31,2% en el 2000 al 20,1% en el 2009. En las Pitiüas, que se caracterizan por tener los residentes más jóvenes de las Baleares, los menores de 30 años suponen al 24% de los asalariados del régimen general de la Seguridad Social. A continuación se coloca Mallorca, con un 21,2% y, en último lugar, Menorca, con un 20,7%.

Por actividad económica, y según datos de la Tesorería de la Seguridad Social del primer trimestre de 2010, los jóvenes hacen trabajo mayoritariamente en el comercio (22%), la hostelería (14,9%) y la construcción (13,1%), que conjuntamente aglutinan a la mitad de sus afiliados en el régimen general. En comparación, estas tres actividades sólo absorben al 42,7% de los adultos de 30 a 44 años y el 39,6% de los mayores de 44 años. La principal consecuencia de esta mayor concentración de los jóvenes es que la crisis en la construcción y el comercio los ha afectado más.

Así, el grupo de jóvenes es el que ha experimentado el mayor descenso en el número de altas en el régimen general con respecto al primer trimestre de 2009 (-7.297 personas, una reducción del 12,1%), sobre todo en las actividades de construcción (-2.041 afiliados menos, el 28% del total del descenso interanual), de comercio (-1.750 altas) y las industrias de fabricación manual (-679 altas).

La nueva contratación también refleja un recorte interanual del -23,3% entre el colectivo joven, cuánto para el conjunto de la población la caída ha sido del -19,5%. Durante el 2009 se han registrado 130.771 nuevos contratos para personas de 16 a 29 años, hecho que representa el 42,6% del total de la contratación registrada en las Baleares (en el 2002 sumaban el 54%). Las actividades que muestran el mayor descenso con respecto a 2008 entre los jóvenes son la hostelería (-8.857 contrataciones menos que en el 2008), el comercio (-8.110 contratos) y la construcción (-7.607 contratos).

Si se analiza el perfil sociodemográfico de esta población joven que hace trabajo se comprueba que, de las 85.096 afiliaciones mencionadas anteriormente, el 51% son hombres; que el 60,2% tienen entre 25 y 29 años; y que el 28% son extranjeros (la media sobre el total de ocupados es del 22,1%). Hay que destacar también que sólo un 5,7% de los jóvenes menores de 24 años a nuestra

comunidad cotizan en el régimen de autónomos, cuándo la media en el conjunto de la afiliación es del 19,9%. Se trata de un porcentaje muy bajo, a pesar de que similar al del conjunto de España (6,1% y 17,9% respectivamente).

Por otra parte, según el EPA el 47,7% de los jóvenes que hacen trabajo en las Islas tienen estudios primarios o la primera etapa de secundaria; el 31,3%, la segunda etapa de educación secundaria; y el 21%, estudios superiores. De nuevo, se observa que el colectivo femenino presenta un conocimiento educativo más elevado que el masculino y, así por ejemplo, un 25,5% de las mujeres disfruta de estudios superiores, con respecto al 16,9% de los hombres. Por comparación, en el conjunto de España un 32,9% del jóvenes que hacen trabajo tienen estudios superiores. La diferencia de las Baleares con respecto a España es de casi 12 puntos porcentuales, y refleja claramente la posición de los efectivos jóvenes de las Islas en términos de resultados educativos y de ocupación.

Eso queda reflejado en la contratación, en qué se observa que las actividades más contratadas por los menores de 30 años son niveles a un dígito de CNO8.): empleados administrativos (nivel 4), trabajadores de los servicios de restauración y vendedores de comercios (nivel 5) y trabajadores no calificados. Estos tres trabajos representan el 72,5% del conjunto de contratación para esta franja de edad y destacan para situarse en la parte inferior de la clasificación caracterizada por la exigencia de una baja calificación. Se observa también la falta de evolución en el tipo de trabajo contratado ya que el año 2002 estas mismas actividades representaban un 74,3% del total de contratos.

En cuanto a la tasa de ocupación⁹ de la población joven en las Baleares, presenta un recorte progresivo, descendiendo desde el 65,5% del año 2006 al actual 53,3% de 2009. Aun así, sigue siendo la segunda más alta del Estado, 6,6 p.p. por encima de la media nacional (46,7%) y 4,4 p.p. superior a la media europea (48,9%).

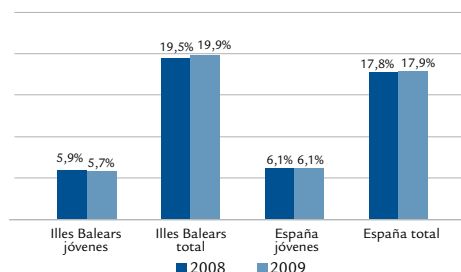
Por sexo, la tasa de ocupación masculina se encuentra en todos los periodos analizados por encima la tasa femenina. Ahora bien, esta diferencia es menor en el colectivo de jóvenes (2,2 p.p.) que en el conjunto de la población (11 p.p.), hecho que apunta a una menor brecha de género entre las generaciones más jóvenes.

Es también importante destacar la relación positiva que se da entre el grado de estudios y la tasa de ocupación. Así, los jóvenes baleares con estudios primarios tienen una tasa de ocupación de un 35,2%, que sube hasta el 83,6% cuando alcanzan estudios superiores.

En resumidas cuentas, los jóvenes son uno de los colectivos más afectados por la crisis, vista su mayor concentración en las actividades de la construcción y del comercio, una calificación

Tan sólo el 5,7% de los jóvenes menores de 24 años de las islas cotizan en el régimen de autónomos

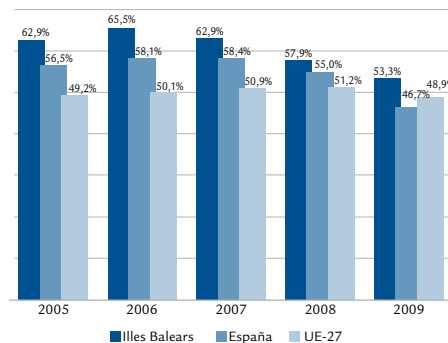
Peso de los afiliados autónomos respecto de todos los regímenes para los jóvenes (16-24) y todas las edades, Islas Baleares y España (2008-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos de la Tesorería General de la Seguridad Social.

La tasa de ocupación de la población joven de las islas es más alta (53,3%) que la del conjunto del Estado (46,7%) y que la media europea (48,9%)

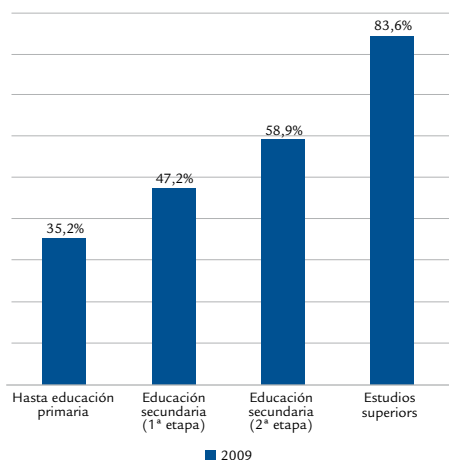
Evolución de la tasa de ocupación de la población menor de 30 años en las Islas Baleares, España y la UE (27). 2005-2009.

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA (INE) y la LFS (Eurostat).

Los jóvenes universitarios tienen la tasa de ocupación más alta, un 83,6%, mientras que la de los jóvenes con estudios primarios desciende al 35,2%

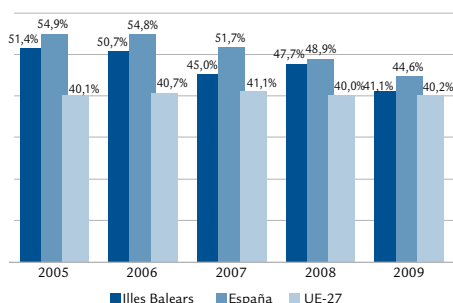
Tasa de ocupación de los jóvenes en las Islas Baleares según el nivel de estudios (2009)

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del EPA, INE.

La tasa de temporalidad del jóvenes de las Baleares es del 41,1%, similar a la de la UE-27 (40,2%)

Evolución tasa de temporalidad de la población menor de 30 años en las Islas Baleares, España y la UE-27 (2005-2009)

Fuente: elaboración propia a partir de los datos del EPA (INE) y la LFS (Eurostat).

escasa y, como se verá en el apartado siguiente, una elevada temporalidad que facilita su despido en comparación con otras modalidades contractuales. Uno de los elementos prioritarios para mejorar su ocupación es aumentar su nivel de formación, hecho que favorecería su movilidad sectorial y geográfica. También pare recomendable promover, entre otras medidas, el desarrollo del espíritu emprendedor entre los jóvenes, hecho que crearía al mismo tiempo crecimiento económico y un incremento de la demanda de mano de obra.

En este sentido, las administraciones públicas tienen que realizar un esfuerzo importante tanto en la implantación de políticas educativas de fomento del emprendedor como en medidas de promoción. Éste está ya, en el ámbito nacional, uno de los objetivos marcados en el eje 6 del Programa Nacional de Reformas (PNR) 2005-2010¹⁰ que propone aumentar la creación de empresas en un 25% mediante el fomento del espíritu emprendedor, especialmente entre jóvenes y mujeres. También en el Real decreto 1300/2009, de 31 de julio¹¹, se establece una medida para fomentar la ocupación autónoma mediante la posibilidad de capitalizar las prestaciones por desempleo hasta el 80% para jóvenes menores de 30 años. En el apartado 3 de políticas activas se analizan las medidas tomadas por la Consejería de Turismo y Trabajo en el 2009.

2.3 CONDICIONES DE TRABAJO DE LOS JÓVENES

Según los datos del EPA, los jóvenes de las Islas Baleares sufren más que los adultos las relaciones temporales en el lugar de trabajo, acumulando en el 2009 una tasa de temporalidad¹² del 41,1%, con respecto a la del 24,9% del total de los ocupados. En comparación, en España la tasa de los jóvenes es del 44,6% y a la UE-27, del 40,2%.

Aunque los porcentajes permanecen muy elevados, vale a decir que tanto en las Islas como en el ámbito nacional la tasa de temporalidad ha sufrido un recorte importante desde el año 2005 (-10,3 p.p.) y se ha ido acercando a los valores de la media europea que, durante este mismo periodo, se han mantenido prácticamente estables (0,1 p.p.).

En la nueva contratación también se aprecia una alta cantidad de temporalidad, ya que del total de contratos realizados a jóvenes en el 2009 sólo un 10,9% fueron indefinidos. De hecho, ha bajado más la contratación indefinida (-33,5%) que la temporal (-21,8%). Los contratos formativos, especialmente dirigidos a los jóvenes, siguen siendo una modalidad residual y registran 895 contrataciones en el 2009, un 0,68% del total de los firmados y 417 menos que en el 2008, hecho que supone una reducción interanual de 0,09 puntos porcentuales. Hay que señalar que con la intención de aumentar el uso de esta modalidad, la nueva Ley 35/2010 de reforma laboral ha introducido algunas modificaciones, como la interrupción del cómputo de la duración del contrato en determinadas situaciones

(incapacidad temporal, maternidad ...) o la ampliación de los colectivos no sujetos al límite de edad (entre 16 y 21 años).

Por otra parte, sube el peso de los contratos a jornada parcial sobre el total de nueva contratación en el colectivo de jóvenes: desde el 26,2% en el 2008 hasta el 32,5% en el 2009. Con respecto a la duración de los contratos temporales realizados a los jóvenes, se puede destacar su duración en días, inferior a la del total de la población. Así, un contrato temporal para un joven es de 81,9 días por término medio, mientras que para el total de la población es de 90,1 días. Además, este último año se ha acurçat la media de días de los contratos en ambos casos.

En resumidas cuentas, la crisis ha comportado un empeoramiento de las condiciones de los contratos de trabajo, aumentando su temporalidad y parcialidad, mientras disminuye su duración.

De su lado, el salario medio de los jóvenes menores de 25 años en las islas el año 2008¹³ era de 13.570 € anuales, equivaliendo tan sólo al 66,6% del salario medio de 20.388 € del conjunto de trabajadores baleares. Además, con el paso de los años las diferencias se han ido acentuando, ya que desde el año 2004 el salario de los jóvenes ha aumentado en un 7,5%, mientras que el del total de la población lo ha hecho en un 22,6%.

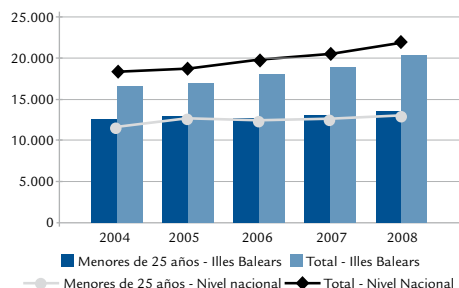
Aun así, si se comparan los salarios de los jóvenes de las Baleares con los del conjunto del Estado, se descubre que presentan valores superiores a la media nacional desde 2004, siendo nuestra comunidad la quinta con valores más altos sólo por detrás Navarra, País Vasco, Aragón y Cantabria. Esta diferencia positiva no es aplicable al conjunto de la población balear, que muestra salarios medios inferiores a la media nacional. Es decir, que a nuestra comunidad, la experiencia profesional no es un sumando relevante para la mejora salarial, porque según transcurren los años el diferencial positivo no se incrementa, sino que se reduce hasta volverse negativo. La elevada concentración de trabajadores en el sector de la construcción puede explicar también esta discriminación negativa.

Otro aspecto importante de las condiciones de trabajo es la siniestralidad laboral. Durante el año 2009, las personas menores de 30 años han sufrido 4.502 accidentes, que representan el 25,2% del total de los accidentes de las Baleares. Si se comparan los datos del año 2005 y del 2009, se observa una clara tendencia a la reducción de la siniestralidad, sobre todo en los jóvenes: en éstos, se aprecia un descenso del 52,8%, que en el conjunto de la población es del 32,8%.

Esta reducción se refleja en el índice de siniestralidad¹⁴, que para el año 2009 es de 59,9 accidentes por cada mil jóvenes afiliados al Régimen General de la Seguridad Social, índice superior al del total

El salario medio de los jóvenes de las islas es superior en 617 € en el de los jóvenes del conjunto del Estado

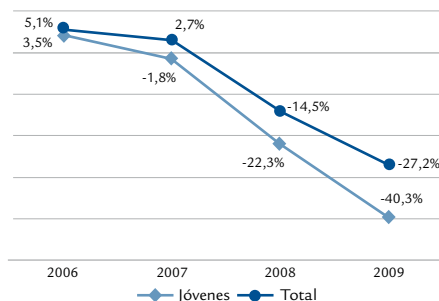
Evolución de las ganancias medias anuales por trabajador menor de 30 años y total en las Islas Baleares y ámbito nacional (2004-2008)

Fuente: OTIB a partir de datos de la Encuesta de estructura salarial (INE).

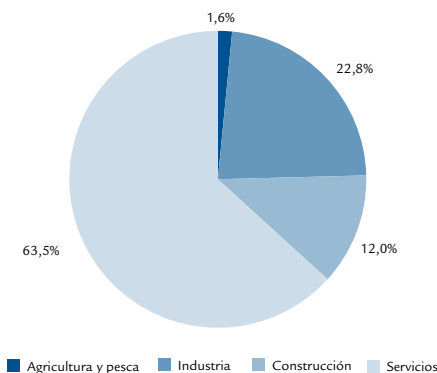
Los jóvenes sufren el 25,2% del total de accidentes en las Baleares, aunque su siniestralidad se ha reducido un 52,8% desde 2005

Tasa de variación de los accidentes en las Islas Baleares al colectivo joven y al conjunto de trabajadores (2006-2009)

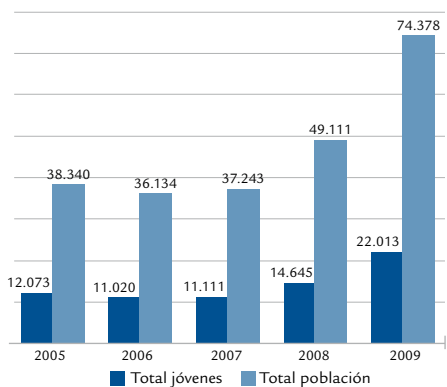
Fuente: OTIB a partir de los datos de la Consejería de Turismo y Trabajo (CAIB).

Accidentes de los jóvenes por sectores económicos (2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos de la Consejería de Turismo y Trabajo (CAIB).

Evolución de la población desempleada menor de 30 años y total de edades en las Islas Baleares (2009)

de la población (55,1 accidentes para cada mil trabajadores).

La mayoría de los accidentes sufridos por los jóvenes durante el 2009 han sido leves: el 99,6% del total. Por islas, el 80,6% de los accidentes han tenido lugar en Mallorca. Por sectores, servicios ha concentrado un 63,5% de los accidentes de los jóvenes durante el 2009, serie de la industria, con un 22,8%. Respecto del año 2008 destaca la reducción de un -75% en el sector de la construcción, atribuible al descenso de la actividad en este sector; serie, al contrario, de un incremento de un 11,7% de los accidentes en la industria.

2.4 DESEMPLEO

El EPA cifra el paro juvenil en las Baleares en 33.281 personas, un 35,8% más que en el 2008, mientras que atribuye al total de población desempleada un incremento del 82,1%. Por el conjunto de España calcula un aumento del desempleo joven del 48%, que desciende al 27,3% en la UE-27 según Eurostat.

Por su parte, las oficinas del SOIB contabilizan durante el año a 2009 28.976 personas menores de 30 años piden trabajo en las Islas Baleares, de las cuales 22.013 computan como paros. Estas cifras suponen un incremento del 44,1% y del 50,3% respectivamente en relación con el año 2008. Aun así, el peso de los jóvenes sobre el total de desempleo registrado (29,4%) no ha variado con respecto a años anteriores, ya que el resto de edades también ha vivido aumentos similares del desempleo (un 54,9% entre el grupo de 30 a 44 años y un 47,9% en los mayores de 44 años). En comparación, el peso del desempleo joven en las islas se encuentra 3,6 puntos porcentuales por encima del conjunto del Estado (25,8%) en el 2009.

El 78,8% de los jóvenes desempleados en las Baleares residen en Mallorca, el 8,2% en Menorca, el 12,5% en Ibiza y el 0,6% en Formentera. Respecto de 2008, la isla que registra un mayor incremento es Mallorca con un 53,3%, seguido de Formentera (50,1%), Menorca (40,3%) y finalmente, Ibiza (39,4%).

De los 22.013 jóvenes desempleados, un 55,1% son hombres (12.120 personas), un 48,2% tienen entre 25 y 29 años (5.783 jóvenes) y un 24,2% son de nacionalidad extranjera (1.903 comunitarios y 3.427 extracomunitarios; en conjunto, una presencia menor en la que tienen en el conjunto de población desempleada, el 27,3%).

Hay que hacer especial noticia a la participación de los extranjeros en el paro juvenil, ya que en el 2009 se aprecia una inversión del comportamiento de años anteriores. Así, el incremento del desempleo entre los jóvenes nacionales es mayor (51,2%) que

entre el colectivo extranjero (47,6%); y también crece más entre los extracomunitarios (63,1%) que entre los comunitarios (40,1%). El hecho de que los no comunitarios ya hubieran sufrido la crisis de la construcción en el 2008 y que en el 2009 el sector de servicios se haya visto afectado puede explicar este cambio de tendencia.

Por sectores, los servicios concentran al 70,2% de los jóvenes parados, serie de la construcción con un 19%. En comparación, el conjunto de los parados se agrupa en menor medida a los servicios (67,1%) pero más en la construcción (23,5%). Todos los sectores y grupos de edad presentan incrementos interanuales en el número de parados, pero destaca la industria (con un aumento relativo del 94%, tanto entre la población joven como en el total de edades), serie del grupo SOA que no tenía trabajo anterior (72,1% en la población joven y 76,1% en la población total).

En detalle, las actividades económicas que han experimentado un mayor incremento del desempleo en términos absolutos son: el grupo de otras actividades profesionales, científicas y técnicas (775 jóvenes desempleados más); los servicios de alojamiento (281 altas más); la construcción de edificios (244 parados más); el comercio al detalle (226 más); y la administración pública (175 parados más). Estas cinco actividades alcanzan el 23,1% del total del incremento del desempleo con respecto a 2008.

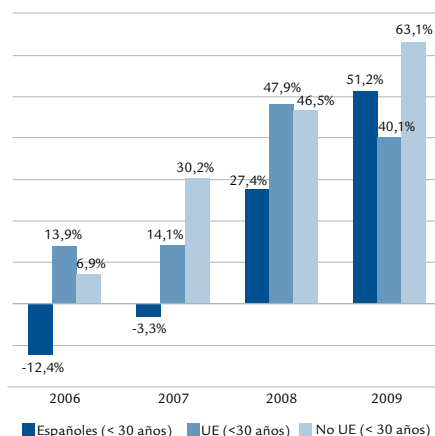
De su parte, los trabajos que han sumado más personas desempleadas que piden trabajo con respecto a 2008 son los trabajadores de servicios de restauración, personal, de protección y vendedores de comercios (2.255 personas desempleadas más que piden trabajo); las de trabajadores no calificados (1.645 personas); y los artesanos y trabajadores calificados en industrias de fabricación manual, la construcción y la minería (1.506 parados más).

Con respecto a la duración de la solicitud, los jóvenes presentan una incidencia de la larga duración (5,8%) menor que el total de población (15,8%). Ahora bien, esta situación ha aumentado con respecto al año 2007 en 1,5 puntos porcentuales para el colectivo joven, mientras que para el total de población ha bajado -1,1 p.p. Así pues, se vuelve a poner de manifiesto la vulnerabilidad de este colectivo.

De esta manera, según el EPA la tasa de paro de los menores de 30 años alcanzó el 24,1% en las islas, con respecto a la media del 18,1% para el conjunto de las edades. La tasa balear presenta un valor menor que la media nacional (28,8%), situándose en una posición central en el ranking de comunidades autónomas. En cuanto a la incidencia por sexos, dado que la crisis ha afectado en mayor medida en el sector de la construcción, mayoritariamente masculino, se ha invertido el comportamiento de años anteriores y, en el 2009, la tasa de paro masculina (28,3%) es notablemente superior a la femenina (19%).

Los jóvenes extracomunitarios han sufrido más los efectos de la crisis durante el 2009, con un aumento del 63,1% de sus parados

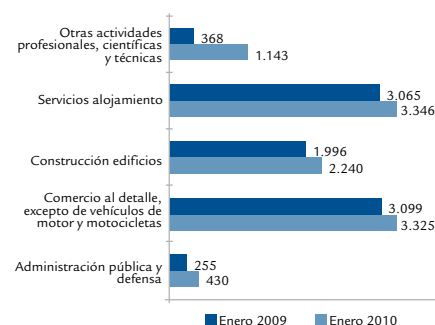
Tasa de variación de los parados en las Islas Baleares por nacionalidad (2006-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del SOIB

El comercio al detalle, el alojamiento y la construcción acumulan los tres juntos el 44,2% del aumento interanual del desempleo

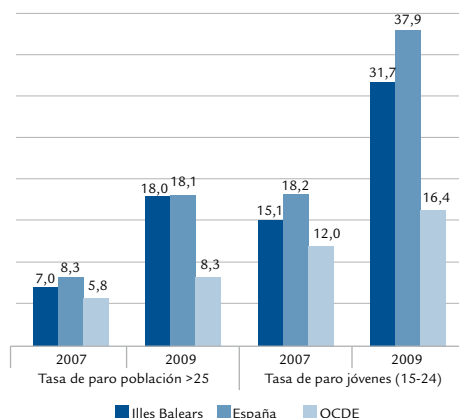
Desempleo registrado a las cinco actividades económicas con mayor aumento interanual del desempleo entre enero 2009 y enero 2010 en las Islas Baleares.

Fuente: OTIB a partir de los datos del SOIB

La tasa de paro de 31,7% de los menores de 25 años casi duplica la de los adultos mayores de 25 años (18,0%) en las islas

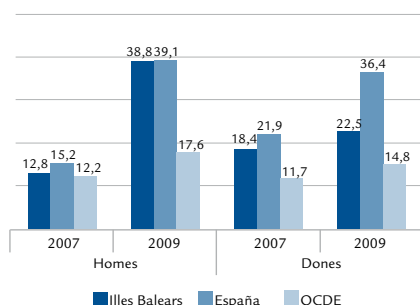
Tasa de Paro de los jóvenes de 15 a 24 años y de la población de más de 25 años de las Islas Baleares, España y países OCDE (2007-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA (INE) y OCDE

La tasa de paro de las mujeres menores de 25 años (22,5%) es encuentra mucho por debajo de la masculina (38,8%) a las Baleares y de la femenina española (36,4%)

Tasa de Paro juvenil (15-24) de las Islas Baleares, España y países OCDE por sexos (2007-2009)

Fuente: OTIB a partir de los datos del EPA (INE) y OCDE

Además, se observa que cuánto menor es el grado de estudios mayor es la tasa de paro. Así, los jóvenes parados con estudios primarios presentan una tasa de paro del 42,2%; los jóvenes con primera etapa de estudios secundarios, de un 28,1%; con la segunda etapa de estudios secundarios, de un 19,2%; y los jóvenes con estudios universitarios la reducen a un 8,3%.

Comparando este comportamiento con aquello sucedido al ámbito internacional, se aprecia que en la mayoría de países de la OCDE el incremento del paro juvenil ha superado sobradamente el de los adultos. Como resultado, el desempleo de los jóvenes de 15 a 24 años es ahora casi tres veces la media de los adultos de 25 años y más15.. En cuanto al desempleo femenino, algunos países como Japón y Alemania han conseguido mantener las tasas de paro juvenil femenino por debajo de los dos dígitos, pero incluso en estos casos las mujeres jóvenes presentan tasas que duplican y más las tasas de las mujeres de más de 25 años.

Por eso, con vistas a 2011 l'OIT ama una recuperación más lenta y vacilante del trabajo entre los jóvenes en comparación con los adultos. La previsión se basa en la experiencia de la recesión de los años 90, cuando las tasas de paro juvenil siguieron creciendo durante 5 años, aunque la crisis fue entonces menos severa que el actual.

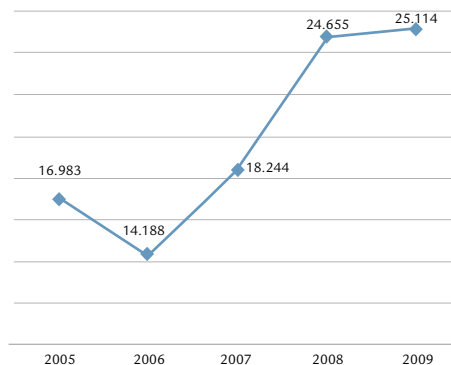
L'OIT se muestra especialmente preocupada por el desánimo que puede crear entre los jóvenes un desempleo de larga duración. Observan que desde 2007 las tasas de actividad juvenil ya han descendido en la mitad de los países de los cuales disponen de datos y anticipan los efectos perversos que a medio plazo puede generar esta menor participación de los jóvenes, si no es que el declive se compense con una mayor matriculación escolar. Porque también puede pasar de que los jóvenes más desfavorecidos, desalentados por la falta de perspectivas de trabajo, no vean grandes ventajas al continuar su formación. Así por ejemplo, en los Estados Unidos el número de jóvenes desanimados por las futuras perspectivas de trabajo aumentó un 40% en 2009.

A las Baleares y según datos del EPA, durante el año 2009 un total de 25.114 jóvenes de 16 a 24 años (inactivos o desempleados) de las Baleares no estudiaban ni ocupaban un lugar de trabajo. Esta cifra representa un 22,8% del total de la población de los jóvenes de esta franja de edad. Cómo se ha visto antes, el colectivo de jóvenes inactivos que no estudia se ha reducido ligeramente entre 2007 y 2009. Pero el grupo de personas jóvenes desocupadas que no estudian se ha más que duplicado en dos años, coincidiendo con el inicio de la recesión económica, pasante de 7.029 a 14.178 personas.

Los riesgos a largo plazo de un escenario de deserción juvenil y desánimo son diversos. Desde una perspectiva individual, favorece unas ganancias reducidas, además del estigma que puede crear ser expulsado del mercado de trabajo a una edad temprana. Desde una perspectiva económica, la conjunción de menos mano de obra con menos capital humano genera peores expectativas de crecimiento.

De aquí la importancia tanto de corregir la tendencia al envejecimiento de la población activa como de promover políticas activas que reduzcan la caída de las tasas de actividad y animen a los jóvenes a aumentar su formación. Según concluye l'OIT, no se trata de alargar la formación de los jóvenes para posponer su entrada al mercado de trabajo, sino de dar un impulso complementario a la ocupación juvenil.

Evolución de los jóvenes que no estudian ni trabajan en las Illes Balears (2005-2009)

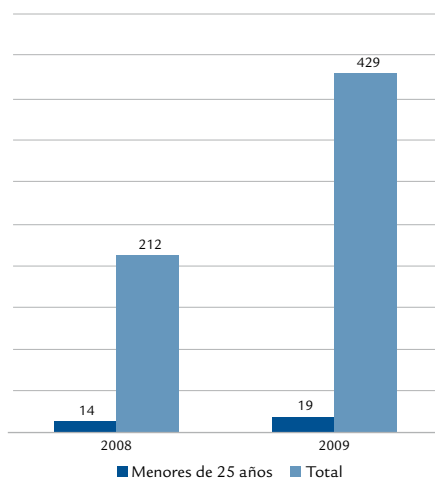

Fuente: OTIB a partir de datos del EPA-INE

3. POLÍTICAS ACTIVAS

Los jóvenes receptores de ayudas para la promoción del autoempleo han aumentado un 36% con respecto al 2008

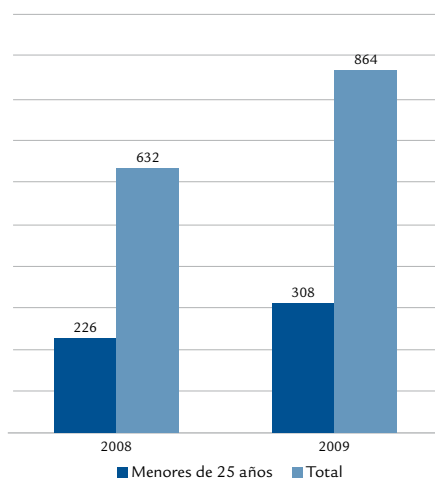
Personas atendidas a los programas de fomento de trabajadores autónomos, menores de 25 años y todas las edades (2008-2009)

Fuente: OTIB a partir de datos de la DG Responsabilidad Social Corporativa

El 35,6% de los alumnos de formación para colectivos vulnerables era menor de 25 años

Alumnado de formación para colectivos vulnerables, menores de 25 años y todas las edades, 2008-2009

Fuente: OTIB a partir de datos del SOIB

El Gobierno de las Islas Baleares firmó el año 2009 el Plan de Ocupación de las Islas Baleares (POIB) 2009-2011 con los agentes económicos y sociales más representativos, con el fin de desplegar un conjunto de políticas activas de ocupación que incidan sobre las barreras que dificultan la inserción laboral.

De entre las medidas consensuadas, la promoción del espíritu emprendedor y del autoempleo entre la población joven es especialmente importante, tanto porque favorece un crecimiento continuado de la economía balear como porque reduce la incidencia del desempleo en este colectivo.

En el 2009 se duplicaron las personas beneficiarias de las iniciativas para la promoción del autoempleo (de 212 del 2008 a 429 personas), con un incremento presupuestario próximo al 50% (2.000.944€ en total en el 2009). Los jóvenes supusieron sólo un 4% de los receptores de las ayudas, pero desde 2008 se han incrementado un 36%. Pues hay que seguir animándolos.

También se tienen que mencionar cuatro iniciativas de concesión de ayudas dirigidas a la creación de ocupación¹⁶, el conjunto de las cuales asoló una ejecución económica de 1. 841. 569 € en el 2009 y permitió llegar a 503 personas, de las cuales un 18 % eran menores de 25 años.

Combinando la formación y la ocupación se desarrollan los programas de formación en alternancia, dirigidos a personas en desempleo de 16 a 24 años. Junto con los talleres de ocupación para personas mayores de 25 años, estos proyectos han supuesto la contratación de 1.114 personas durante el 2009, un 34% de las cuales (384 personas) eran menores de 25 años. El presupuesto total fue de 5.991.340 €, un 17% más que en el 2008.

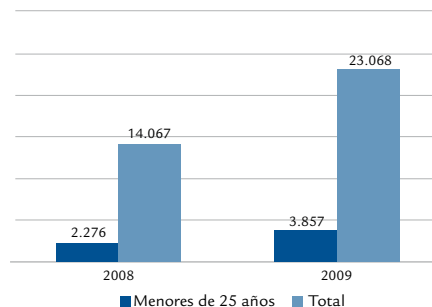
Del lado de la formación profesional para la ocupación, el conjunto de los cinco diferentes programas (preferentemente desocupados, prioritariamente ocupados, convenios instrumentales, colectivos vulnerables y formación con compromiso de contratación) alcanzó un presupuesto ejecutado de 24.949.214 €, casi 2 MM€ más que el 2008. Los jóvenes representan aquí a un total de 3.636 personas, un 15% del alumnado, habiendo disminuido en conjunto un 22% su participación sobre el año anterior.

En detalle, el peso de los jóvenes en la formación para preferentemente desocupados y en convenios instrumentales fue del 19% en ambos casos, sumando 998 y 1.314 personas respectivamente. En las convocatorias dirigidas a personas prioritariamente ocupadas su participación sube a 1.014 personas, un 50% más que el año anterior, aunque proporcionalmente sólo representan al 9% del alumnado.

Finalmente, el año 2009 se atendieron 23.068 personas en el Servicio de Orientación Laboral del SOIB; de éstas, 3.857 eran menores de 25 años (el 16% del total). Sobre el año anterior, los beneficiarios jóvenes se han incrementado un 69,5%, hecho relacionable con la fuerte incidencia del desempleo en este colectivo.

Los jóvenes atendidos por el Servicio de orientación laboral del SOIB en el 2009 se han incrementado en un 69,5% respecto del 2008

Personas atendidas por los servicios de orientación laboral del SOIB, menores de 25 años y todas las edades, 2008-2009

Fuente: OTIB a partir de datos del SOIB

Notas

- ¹ Se considera que la población a 1 de enero de un año determinado representa la población del año inmediatamente anterior ya que recoge mejor la realidad del periodo anterior.
- ² Índice de reemplazo: relaciona el grupo de edad entre 60 y 64 años (personas que saldrán en breve del mercado de trabajo), respecto del grupo de edad que tiene entre 20 y 24 años (personas que entrarán en breve, si no lo han hecho ya).
- ³ Índice de envejecimiento: este indicador evalúa el grado con que una sociedad envejece, calculando la proporción entre el número de personas mayores (65 años y más) y el número de personas menores de 16 años.
- ⁴ Tasa de dependencia: relación entre la población menor de 16 años o mayor de 64 y la población de 16 a 64 años.
- ⁵ Veure Datos y Cifras, Curso escolar 2010/2011 del Ministerio de Educación, Secretaría General Técnica, 2010.
- ⁶ Población activa: aquel conjunto de personas de una edad determinada que en un periodo de referencia suministran mano de obra para la producción de bienes y servicios económicos o que están disponibles y hacen gestiones para incorporarse a dicha producción.
- ⁷ Tasa de actividad: cociente entre el número total de activos y la población total.
- ⁸ CNO: Clasificación nacional de ocupación
- ⁹ Tasa de ocupación: cociente entre el número total de ocupados y la población total de un determinado territorio y franja de edad.
- ¹⁰ El Programa Nacional de Reformas (PNR) 2005-2010, aprobado en el Consejo de Ministros de 13 de octubre de 2005, se enmarca dentro del marco de la Estrategia Coordinada de Ocupación y de lucha contra el desempleo de la Unión Europea. Se desarrollan siete ejes de actuación, siendo el eje 6 el dedicado a Mercado de Trabajo y diálogo social.
- ¹¹ Una de las medidas que establece la Ley 45/2002, de 12 de diciembre, de medidas urgentes para la reforma del sistema de protección por desempleo y mejora del ocupabilitat (BOE 13 de febrero) es el fomento de la ocupación autónoma con el objetivo de aumentar las posibilidades que los trabajadores desempleados puedan convertirse en autónomos. Posteriormente, el Real decreto 13000/2009, de 31 de julio, de medidas urgentes destinadas a los trabajadores autónomos y a las cooperativas y sociedades laborales (BOE 19 de agosto), eleva la capitalización de las prestaciones hasta el 80% para jóvenes hasta 30 años para fomentar la ocupación autónoma.
- ¹² Tasa de temporalidad: relación entre los asalariados que tienen un contrato temporal y la población ocupada asalariada en una determinada franja de edad.
- ¹³ Los últimos datos publicados por el INE de la Encuesta Nacional de Estructura Salarial hacen referencia al año 2008.
- ¹⁴ Índice de incidencia de la siniestralidad laboral: relaciona el número de accidentes de trabajo con el número de trabajadores afiliados con las contingencias cubiertas (número de accidentes de trabajo para cada 100.000 trabajadores con las contingencias de accidente cubiertas)
- ¹⁵ Veure Youth employment in crisis, discussion paper series no. 201, del International Institute for Labour Studies (ILO)
- ¹⁶ Ayudas para el fomento de la ocupación de las personas con discapacidad que establece el capítulo II del RD 1451/1983, de 11 de mayo; para impulsar proyectos y empresas calificados como I+D; los destinados a la integración laboral de personas con discapacidad en centros especiales de ocupación; y las ayudas para fomentar la estabilidad en la ocupación por medio de la contratación indefinida y fija discontinua.

6 LISTA DE FUENTES E INDICADORES

Para la elaboración de este informe se han consultado las fuentes siguientes:

- Encuesta de población activa (EPA).
- Padrón municipal del INE.
- Datos de afiliación a la Tesorería General de la Seguridad Social.
- Datos del Servicio Público de Empleo Estatal.
- Datos del Servicio de Ocupación de las Islas Baleares (SOIB).
- Encuesta de estructura salarial del INE.
- Accidentes laborales de la Dirección General de Salud Laboral de la Consejería de Turismo y Trabajo.
- Ministerio de Educación. Datos y cifras. Curso escolar 2010-2011. MEC 2010.
- Consejo de la Juventud de España. Observatorio joven de vivienda en España, num.29.
- OCDE. Employment Outlook 2010. Moving beyond the jobs crisis. 2010.
- Servicio de Estadística y Calidad Universitaria de la UIB.
- OIT. GLOBAL EMPLOYMENT TRENDS FOR YOUTH. August 2010. Geneva ILO 2010.
- UGT de Cataluña. Joven=precario.
- El PAÍS. Artículo de 04/09/2010. Carmen Morán. “La falta de empleo eleva el número de estudiantes a cifras récord”.
- GADESO. Cuaderno nº 172. “El estado de la educación en Baleares”. Septiembre 2010.